

2024.

**Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima
EU-a za financijsku godinu 2024.**

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

HR

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1
Upiti: eca.europa.eu/hr/contact
Internetske stranice: eca.europa.eu
Društvene mreže: @EUauditors

Više informacija o Europskoj uniji dostupno je na internetu (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2025

Sadržaj

Poglavlje 1. Zajednička poduzeća EU-a i revizija koju je proveo Sud	5
Uvod	6
Zajednička poduzeća EU-a	8
Zajednička poduzeća imaju oblik javno-privatnih partnerstava i uspostavljena su radi poticanja inovacija s tržišnim potencijalom	8
Broj istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća povećao se u okviru posljednjih triju VFO-ova	8
Aktivnosti istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća zajedno financiraju EU i drugi članovi	10
Zajedničko poduzeće F4E upravlja doprinosima EU-a za projekt ITER	13
Tijekom 2024. došlo je do znatnih promjena u proračunima i brojevima članova osoblja zajedničkih poduzeća	14
Europski parlament i Vijeće imaju ključnu ulogu u proračunskim mehanizmima zajedničkih poduzeća i mehanizmima za davanje razrješnice	15
Revizija koju je proveo Sud	17
Izjava o jamstvu za svako zajedničko poduzeće	17
Ključni rizici	17
Revizijski pristup i oslanjanje na revizijske aktivnosti drugih neovisnih revizora	19
Poglavlje 2. Pregled rezultata revizije	26
Uvod	27
Revizorska mišljenja	28
Mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije	28
Mišljenja o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom	29

Mišljenja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom	30
Ostala opažanja	32
Pitanja povezana s upravljanjem proračunima zajedničkih poduzeća za 2024.	32
Pitanja povezana s upravljanjem ljudskim resursima	35
Pitanja povezana s doprinosima drugih članova istraživačkim i inovacijskim programima zajedničkih poduzeća	35
Nedostatci u sustavima upravljanja i kontrole	40
Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja i preporuka iz prijašnjih godina	43
Zajednička poduzeća poduzela su mjere u pogledu manje od polovice opažanja Suda iz prethodnih godina	43
Zajednička poduzeća provela su većinu preporuka Suda	43
Druga novija tematska izvješća u kojima ima riječi o zajedničkim poduzećima	52
Poglavlje 3. Izjave o jamstvu za zajednička poduzeća EU-a	55
3.1. Informacije na kojima se temelje izjave o jamstvu	56
Zajednička poduzeća koja provode okvirne programe EU-a za istraživanja i inovacije	60
3.2. Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)	61
3.3. Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)	70
3.4. Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)	79
3.5. Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)	88
3.6. Zajedničko poduzeće za čipove	97
3.7. Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE)	106
3.8. Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail)	114
3.9. Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)	121
3.10. Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS)	133

3.11. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3	140
3.12. Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC)	148
Zajedničko poduzeće koje djeluje u okviru Euratoma	154
3.13. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)	155
Pokrate i skraćeni nazivi	167

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Poglavlje 1.

Zajednička poduzeća EU-a i revizija koju je proveo

Sud

Uvod

1.1. Europski revizorski sud (Sud) vanjski je revizor financija EU-a¹. U toj ulozi, kao neovisni zaštitnik financijskih interesa građana EU-a, Sud doprinosi unapređenju financijskog upravljanja EU-om. Dodatne informacije o radu Suda dostupne su u njegovim publikacijama, kao što su izvješća o radu, godišnja izvješća o izvršenju proračuna EU-a, tematska izvješća, pregledi i mišljenja o novim ili izmijenjenim zakonskim aktima EU-a i drugim odlukama koje imaju učinak na financijsko upravljanje.

1.2. Jedna je od zadaća Suda ispitivati godišnju računovodstvenu dokumentaciju i povezane transakcije tijela poznatih pod nazivom zajednička poduzeća, tj. istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća EU-a, kao i Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) i Europskog stručnog centra za kibersigurnost (ECCC). Riječ je o 12 tijela EU-a uspostavljenih na temelju članaka 187. i 188. [Ugovora o funkcioniranju Europske unije \(UFEU\)](#) i, u slučaju zajedničkog poduzeća F4E, članaka od 45. do 51. [Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju](#). ECCC je uspostavljen na temelju [članaka 173. i 188. UFEU-a](#), ponajprije radi poticanja inovacija u suradnji s državama članicama.

1.3. U ovom su izvješću prikazani rezultati revizije zajedničkih poduzeća koju je Sud proveo za financijsku godinu 2024. Izvješće čine sljedeći dijelovi:

- poglavlje 1., koje sadržava opis zajedničkih poduzeća i revizijskog pristupa Suda;
- poglavlje 2., koje sadržava pregled rezultata godišnje revizije zajedničkih poduzeća koju je Sud obavio za financijsku godinu 2024., kao i ostalih revizijskih aktivnosti koje je Sud obavio u vezi sa zajedničkim poduzećima tijekom te godine. Na temelju rezultata tih revizija Sud iznosi preporuke i utvrđuje rokove za njihovu provedbu.
- poglavlje 3., koje za svako od 12 zajedničkih poduzeća sadržava izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća te zakonitosti i pravilnosti povezanih prihoda i plaćanja. Osim toga, Sud skreće pozornost na važna pitanja za čitatelje i iznosi opažanja u kojima se utvrđuju područja u kojima su potrebna poboljšanja.

1.4. Cjelokupno gledajući, revizijom koju je Sud proveo nad zajedničkim poduzećima za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024. dobiveni su rezultati slični onima iz prethodnih godina. U okviru izjava o jamstvu Sud je izrazio:

- bezuvjetna revizorska mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije svih zajedničkih poduzeća;

¹ Članci od 285. do 287. [Ugovora o funkcioniranju Europske unije \(UFEU\)](#).

- o bezuvjetna revizorska mišljenja o zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom za sva zajednička poduzeća.

Zajednička poduzeća EU-a

Zajednička poduzeća imaju oblik javno-privatnih partnerstava i uspostavljena su radi poticanja inovacija s tržišnim potencijalom

1.5. Zajednička poduzeća (osim u slučaju ECCC-a) partnerstva su između EU-a (koji predstavlja Komisija) i sektorskih i istraživačkih privatnih članova. Svaka privatna ili javna organizacija zainteresirana za pružanje potpore određenom zajedničkom poduzeću u ostvarivanju njegovih ciljeva može se prijaviti da postane pridruženi član ili partner koji daje doprinos bez punopravnog članstva. U određenim slučajevima članovi uključuju međuvladine organizacije i države sudionice. Zajednička poduzeća osnivaju se kao tijela EU-a sa zasebnom pravnom osobnošću u sklopu programa višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) EU-a.

1.6. Glavna je zadaća zajedničkih poduzeća u sklopu zajedničke strateške vizije poticati preobrazbu znanstvenih spoznaja u prekretničke inovacije s tržišnim potencijalom. Osim toga, zajednička poduzeća trebala bi odgovoriti na društvene izazove na koje se u relevantnim sektorima ne odgovara u dovoljnoj mjeri.

1.7. Pritom bi trebala promicati suradnju između EU-a, relevantnih sektora, istraživačkih organizacija i/ili država sudionica kako bi se realizirala visokokvalitetna istraživanja i inovacije te ubrzalo uvođenje inovativnih digitalnih, „zelenih” i društveno korisnih rješenja na tržište u strateškim sektorima. Svako zajedničko poduzeće donosi vlastiti posebni program istraživanja i inovacija u određenom strateškom području, primjerice u područjima prometa, energetike, zdravstva, kružnog biogospodarstva, poluvodiča, superračunalstva, mrežnih sustava ili kibernetičke sigurnosti, i provodi taj program na temelju poziva na podnošenje prijedloga ili javne nabave.

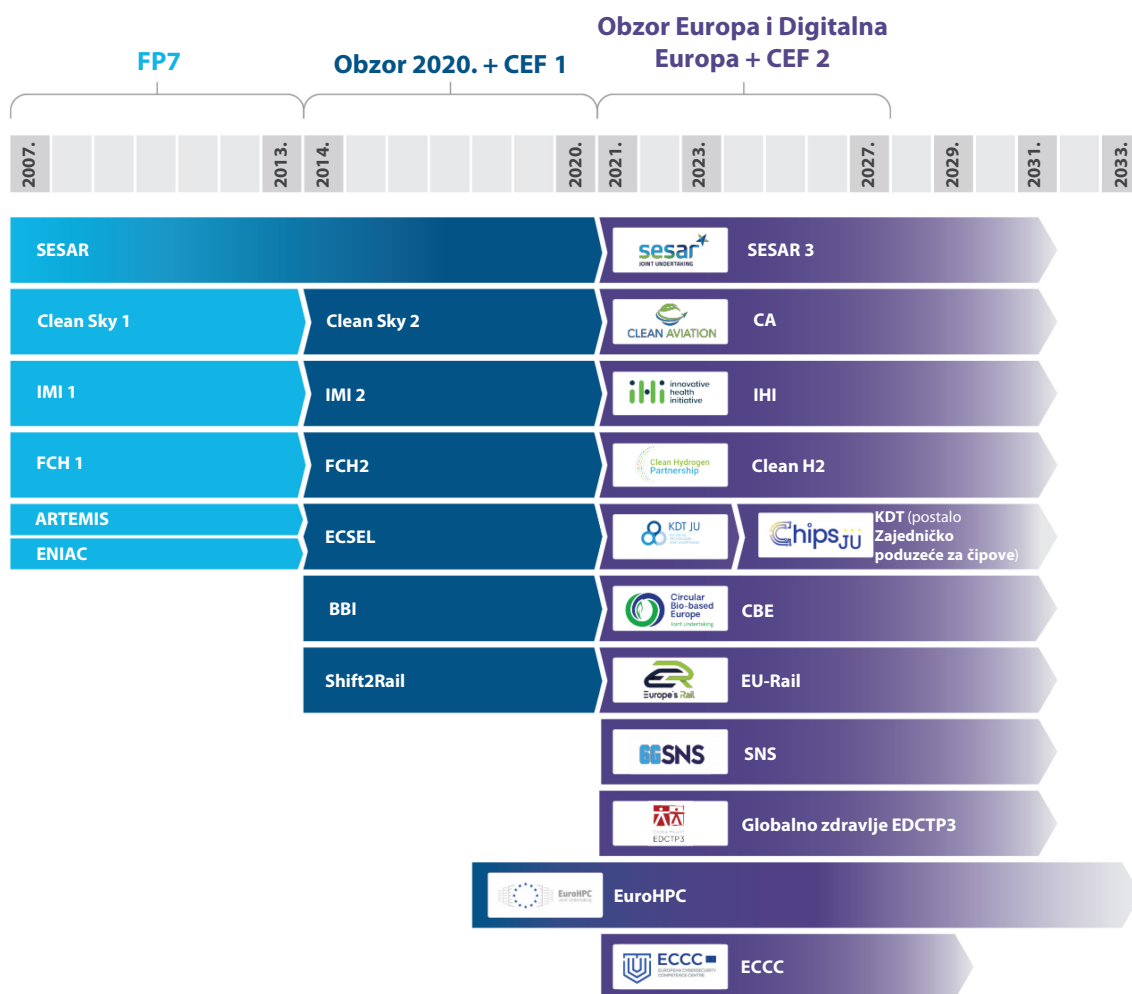
1.8. ECCC je uspostavljen radi promicanja suradnje između EU-a i država članica, a ne kao javno-privatno partnerstvo koje bi uključivalo nedržavne članove iz relevantnih sektora i istraživačkih organizacija. Stoga ECCC objedinjuje značajke zajedničkog poduzeća sa značajkama decentralizirane agencije. To se ujedno ogleda u njegovoj ustrojstvenoj i proračunskoj strukturi te operativnom modelu.

Broj istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća povećao se u okviru posljednjih triju VFO-ova

1.9. Na [slici 1.1.](#) prikazan je razvoj istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća u okviru posljednjih triju višegodišnjih okvirnih programa za istraživanje. Prvih šest zajedničkih

poduzeća osnovano je u sklopu Sedmog okvirnog programa za istraživanja i tehnološki razvoj (FP7) u razdoblju 2007. – 2013. Njihov broj povećao se na sedam u okviru programa [Obzor 2020.](#) i [Instrumenta za povezivanje Europe \(CEF 1\)](#) tijekom razdoblja 2014. – 2020. U sklopu tekućeg VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. djeluje 11 istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća, i to u okviru programa [Obzor Europa](#), [Digitalna Europa](#) i [CEF 2](#).

Slika 1.1. – Istraživačka i inovacijska zajednička poduzeća u okviru posljednjih triju okvirnih programa

Izvor: Sud, na temelju uredbi Vijeća o osnivanju zajedničkih poduzeća.

1.10. U [tablici 1.1.](#) na kraju ovog poglavlja navedene su detaljnije informacije o pravnoj osnovi, razdoblju djelovanja, posebnim ciljevima i zadaćama svakog od 11 istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća koja djeluju u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.

Aktivnosti istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća zajedno financiraju EU i drugi članovi

Doprinosi članova istraživačkim i inovacijskim zajedničkim poduzećima

1.11. Svi članovi određenog zajedničkog poduzeća doprinose financiranju njegovih istraživačkih i inovacijskih aktivnosti. Za svako zajedničko poduzeće Komisija pruža novčane doprinose financirane iz istraživačkih i inovacijskih programa EU-a kojima sufinancira posebni istraživački i inovacijski program svakog zajedničkog poduzeća. Osim toga, privatni članovi iz relevantnih sektora i nacionalnih istraživačkih organizacija daju minimalnu razinu „doprinosu u naravi za operativne aktivnosti zajedničkog poduzeća” (DNOA) i „doprinosu u naravi za dodatne aktivnosti” (DNDA). Za dostizanje minimalnih ciljnih vrijednosti utvrđenih u pripadajućoj uredbi o osnivanju odgovorno je samo zajedničko poduzeće. DNDA nije obuhvaćen proračunskim i natječajnim postupcima određenog zajedničkog poduzeća, ali njime se doprinosi postizanju ciljeva zajedničkog poduzeća povezanih s projektima ili programima. Više informacija navedeno je u [okviru 1.1.](#)

Okvir 1.1.

Doprinosi u naravi privatnih članova za operativne aktivnosti zajedničkih poduzeća (DNOA)

U skladu s uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća svi privatni članovi dužni su dati minimalan doprinos troškovima istraživačkih i inovacijskih projekata relevantnog zajedničkog poduzeća. U okviru programa Obzor 2020. DNOA čine ukupni troškovi privatnih članova nastali pri provedbi istraživačkih i inovacijskih aktivnosti predmetnog zajedničkog poduzeća umanjeni za doprinose drugih članova predmetnog zajedničkog poduzeća (sufinanciranje sredstvima EU-a, doprinos država sudionica ili međuvladinih organizacija) i sve druge doprinose EU-a za te troškove. U okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa DNOA se sastoji od prihvatljivih troškova privatnih članova koji su nastali pri provedbi mjera predmetnog zajedničkog poduzeća umanjениh za doprinose predmetnog zajedničkog poduzeća, država sudionica ili bilo kojeg drugog doprinosa EU-a tim troškovima. Ukupan iznos potvrđenih i ovjerenih doprinosa u naravi za operativne aktivnosti priznaje se u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća.

Doprinosi u naravi privatnih članova za dodatne aktivnosti (DNDA)

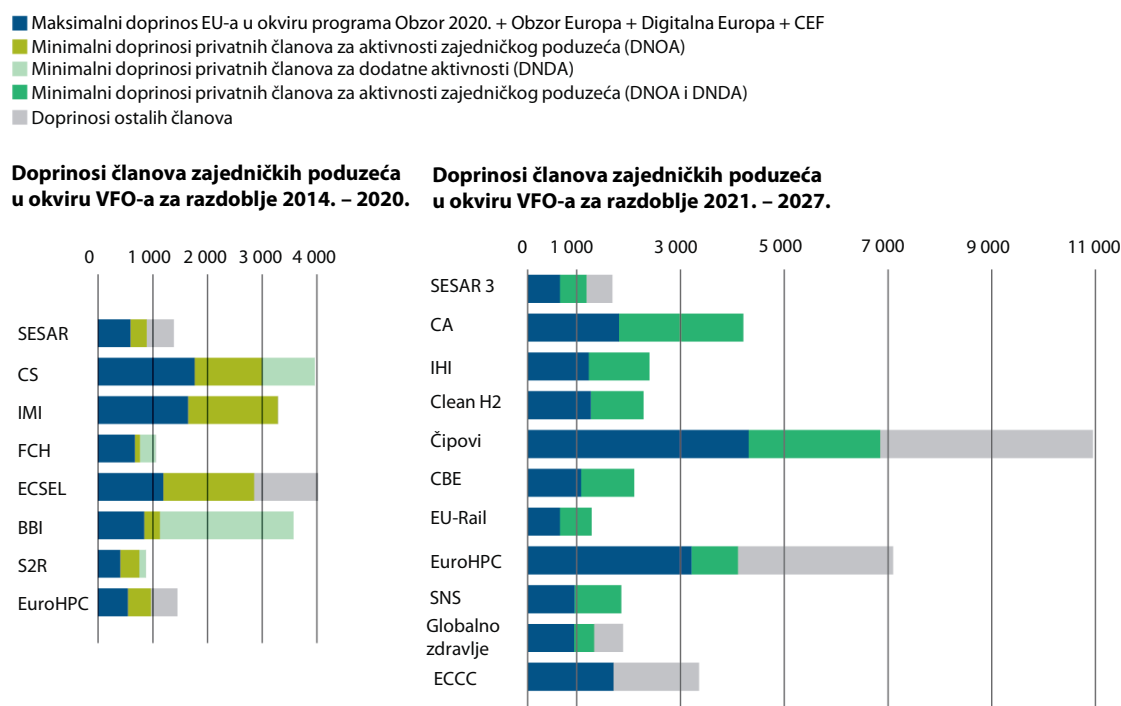
U okviru programa Obzor 2020. privatni članovi nekih zajedničkih poduzeća (CA, CleanH2, CBE, EU-Rail) moraju dati i minimalan iznos doprinosa u naravi za troškove nastale zbog „dodatnih aktivnosti” koje nisu obuhvaćene programom rada i proračunom predmetnog zajedničkog poduzeća, ali koje su obuhvaćene općim ciljevima predmetnog zajedničkog poduzeća. U okviru programa Obzor Europa privatni članovi zajedničkih poduzeća koja djeluju u skladu s Jedinstvenim temeljnim aktom mogu pružiti DNDA. Taj DNDA uključuje neprihvatljive troškove aktivnosti koje izravno financiraju predmetna zajednička poduzeća umanjene za bilo koji drugi doprinos EU-a tim troškovima. Privatni članovi zajedničkih poduzeća moraju pružiti DNDA povrh DNOA-a kako bi njihovi doprinosi odgovarali doprinosima EU-a. Iznosi DNDA-a utvrđeni su u godišnjem planu dodatnih aktivnosti zajedničkog poduzeća. Ukupni iznos ovjerenih i potvrđenih doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti prikazan je u bilješkama uz godišnju računovodstvenu dokumentaciju zajedničkog poduzeća. Sud stoga ne provodi reviziju DNDA-a. Za razliku od DNOA-a i DNDA-a povezanog s projektima, na DNDA povezan s programima ne primjenjuju se ista pravila o konkurentnoj evaluaciji kao na doprinose koji se usmjeravaju na temelju poziva na podnošenje prijedloga. Stoga ti doprinosi mogu biti manje djelotvorni kad je riječ o postizanju ciljeva programa zajedničkog poduzeća.

1.12. U slučaju četiriju zajedničkih poduzeća aktivnostima doprinose i države sudionice (Zajedničko poduzeće za čipove, EuroHPC, ECCC) ili međuvladine organizacije (SESAR 3), i to u obliku novčanih doprinosa ili doprinosa u naravi. U slučaju Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 jedini je drugi član osim EU-a udruženje EDCTP, privatno udruženje europskih i afričkih država, koje također doprinosi novčano ili u naravi. U slučaju ECCC-a države članice daju doprinose njegovim zajedničkim mjerama na dobrovoljnoj osnovi.

1.13. Naposljetku, u slučaju dvaju zajedničkih poduzeća EU snosi sve administrativne troškove (EuroHPC i Globalno zdravlje EDCTP3). U slučaju svih ostalih zajedničkih poduzeća i EU i ostali članovi daju doprinose za financiranje administrativnih troškova.

1.14. Na [slici 1.2.](#) prikazane su ciljne vrijednosti doprinosa svih članova zajedničkih poduzeća u okviru VFO-ova za razdoblje 2014. – 2020. i 2021. – 2027. kako su utvrđene u pripadajućim uredbama o osnivanju. Najveća povećanja proračuna u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. zabilježena su za zajednička poduzeća EuroHPC i KDT (koje je 2024. postalo Zajedničko poduzeće za čipove).

Slika 1.2. – Ciljne vrijednosti doprinosa članova istraživačkim i inovacijskim zajedničkim poduzećima (u milijunima eura)

Izvor: Sud, na temelju uredbi Vijeća o osnivanju zajedničkih poduzeća.

1.15. Kao što je prikazano na [slici 1.3.](#), proračun zajedničkih poduzeća za financiranje njihovih istraživačkih i inovacijskih aktivnosti u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. iznosi otprilike 17,2 milijarde eura. Riječ je o više nego dvostruko većem iznosu u odnosu na doprinose EU-a u sklopu prethodnog VFO-a (7,6 milijardi eura). Konkretno, zajednička

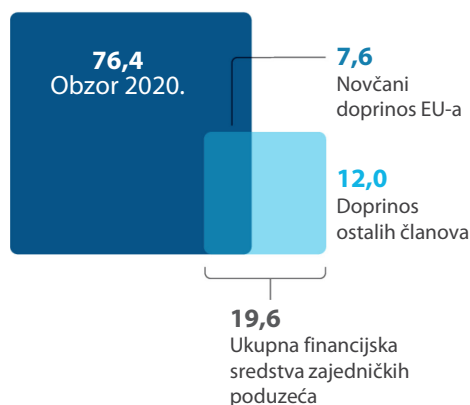
poduzeća mogu iskoristiti do 11,6 milijardi eura iz ukupnog proračuna programa Obzor Europa od 93,5 milijardi eura (otprilike 12 %). Povrh toga, zajedničko poduzeće EuroHPC, Zajedničko poduzeće za čipove i ECCC zajedno primaju iznos od 5,1 milijarde eura iz programa Digitalna Europa (otprilike 63 % ukupnog proračuna od 8,1 milijarde eura) za provedbu velikih projekata za izgradnju kapaciteta, uvođenje novih rješenja i ulaganja u vezi s [europskom strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta](#) i [Aktom o čipovima](#).

1.16. Cjelokupno gledajući, u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. 11 istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća raspolagat će financijskim sredstvima u iznosu od otprilike 38,5 milijardi eura (vidjeti [sliku 1.3.](#)). U tom je iznosu uzet u obzir i financijski učinak za nekoliko zajedničkih poduzeća od 0,4 milijarde eura proizašao iz doprinosa Ujedinjene Kraljevine i smanjenja na temelju preispitivanja programa Obzor Europa u sredini programskog razdoblja. Riječ je o gotovo dvostruko većem iznosu u odnosu na prethodni VFO (otprilike 19,6 milijardi eura). Međutim, taj iznos odgovara povećanju broja zajedničkih poduzeća s osam na jedanaest i znatnom proširenju ovlasti nekoliko zajedničkih poduzeća u usporedbi s VFO-om za razdoblje 2014. – 2020. (posebice u slučaju EuroHPC-a i Zajedničkog poduzeća za čipove).

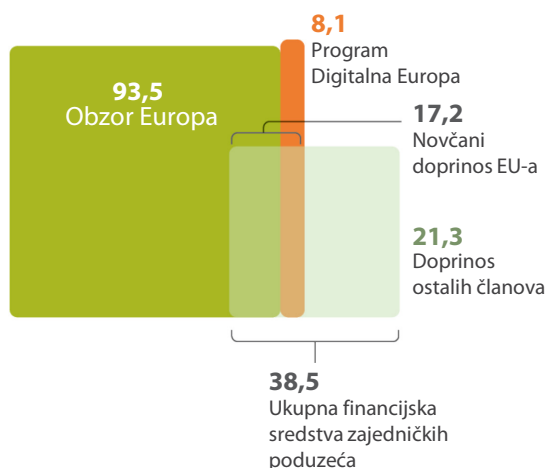
Slika 1.3. – Ukupni doprinosi EU-a zajedničkim poduzećima i doprinosi iz drugih izvora

(u milijardama eura)

VFO-a za razdoblje 2014. – 2020.

VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.

Izvor: Sud, na temelju uredbi Vijeća o osnivanju zajedničkih poduzeća.

1.17. S druge strane, planirani udio doprinosa za aktivnosti zajedničkih poduzeća koje ne daje EU smanjio se u odnosu na prethodni VFO. Cilj za razdoblje 2014. – 2020. bio je da se financijskim sredstvima EU-a u iznosu od 7,6 milijardi eura potaknu dodatni doprinosi privatnih članova, država članica i međunarodnih organizacija u iznosu od 12,0 milijardi eura (158 %), čime bi se dosegnuo ukupni iznos od 19,6 milijardi eura (vidjeti [tablicu 2.2.](#)). Za razdoblje 2021. – 2027. plan je da se financijskim sredstvima EU-a u iznosu od 17,2 milijarde eura potaknu dodatni doprinosi od 21,3 milijarde eura (vidjeti [sliku 1.3.](#)).

Upravljački modeli istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća

1.18. Upravljačka struktura većine zajedničkih poduzeća obuhvaća upravni odbor, znanstveno savjetodavno tijelo, skupinu predstavnika država sudionica i skupine dionika koje su aktivne u konkretnom istraživačkom i inovacijskom području zajedničkog poduzeća. Većina zajedničkih poduzeća ustrojena je prema dvostranom modelu, u okviru kojeg su Komisija i privatni članovi (uključujući pridružene članove) iz industrijskih i istraživačkih sektora zastupljeni u upravnom odboru (CA, IHI, Clean H2, CBE, EU-Rail, SNS). U slučaju Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 jedini je član upravnog odbora osim EU-a udruženje EDCTP, koje zastupa europske i afričke države koje sudjeluju u provedbi programa tog zajedničkog poduzeća. Neka zajednička poduzeća ustrojena su prema trostranom modelu u okviru kojeg su u upravnom odboru zastupljene i države sudionice (Zajedničko poduzeće za čipove i EuroHPC) ili određena vodeća međuvladina organizacija (SESAR 3).

Zajedničko poduzeće F4E upravlja doprinosima EU-a za projekt ITER

1.19. Sporazum o međunarodnom termonuklearnom eksperimentalnom reaktoru (ITER) stupio je na snagu 24. listopada 2007. te je tog dana pravno uspostavljena Međunarodna organizacija za energiju fuzije ITER (ITER-IO). Organizacija ITER-IO nadgleda provedbu projekta ITER, u čijem je središtu izgradnja postrojenja za fuziju u Cadaracheu (Francuska).

1.20. U projektu ITER sudjeluje sedam globalnih partnera: EU, koji predstavlja Europska zajednica za atomsku energiju (Euratom) u ime država članica EU-a, Sjedinjene Američke Države, Rusija, Japan, Kina, Južna Koreja i Indija. EU snosi oko 45 % troškova izgradnje, a svaki od ostalih članova ITER-a daje doprinos za otprilike 9 % troškova. Omjer doprinosa izmijenit će se u operativnoj fazi testiranja fuzije, u kojoj će Euratom snositi 34 % operativnih troškova.

1.21. Članovi ITER-IO-a preko svojih nacionalnih agencija projektu uglavnom doprinose u naravi, stavljajući na raspolaganje komponente, opremu, materijal, zgrade i usluge izravno ITER-IO-u. Pružaju i novčane doprinose za proračun ITER-IO-a. Članovi koji sudjeluju u projektu ITER dijele odgovornost za proizvodnju ključnih komponenata reaktora, a raspodjela zadaća u pogledu izrade temelji se na interesima i tehničkim i industrijskim kapacitetima svakog člana².

1.22. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) osnovano je u travnju 2007. kao „domaća agencija” EU-a na razdoblje od 35 godina. Jedna je od glavnih zadaća tog zajedničkog poduzeća upravljati doprinosom EU-a projektu ITER. Ono koordinira aktivnosti i provodi potrebne postupke javne nabave u vezi s izgradnjom demonstracijskog

² ITER.org.

fuzijskog reaktora i povezanih postrojenja. F4E uglavnom financiraju Euratom (oko 80 %) i Francuska, koja je država domaćin projekta ITER (oko 20 %).

1.23. Komisija je 2017. procijenila da će ukupni izdatci EU-a za ispunjavanje obveza iz Sporazuma o projektu ITER i povezane aktivnosti do 2035. (početak operativne faze) iznositi 18,2 milijarde eura (u vrijednostima iz 2017.). Taj se iznos trebao financirati iz ukupnog proračuna Euratoma od 15 milijardi eura, pri čemu Francuska i druge države članice Euratoma osiguravaju dodatne 3,2 milijarde eura (svi su iznosi navedeni u vrijednostima iz 2017.). Pojediniosti o tim procjenama navedene su u [Komisijinoj komunikaciji COM\(2017\) 319](#) i povezanom [radnom dokumentu službi Komisije SWD\(2017\) 232, tablica 4.](#)

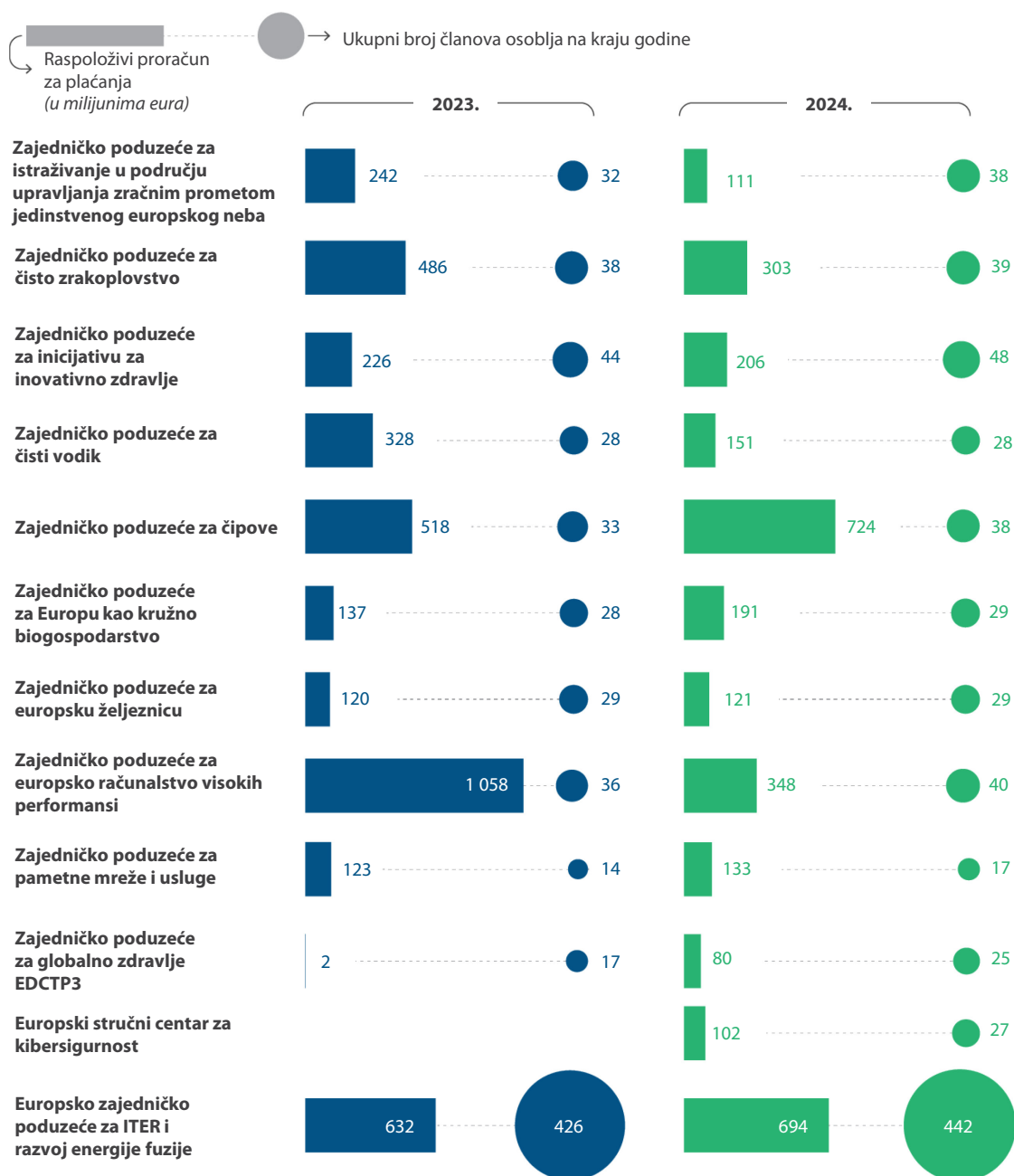
1.24. Od rujna 2023. Ujedinjena Kraljevina sudjeluje u Euratomu kao pridružena država, ali i dalje nije uključena u program Euratoma za fuziju.

Tijekom 2024. došlo je do znatnih promjena u proračunima i brojevima članova osoblja zajedničkih poduzeća

1.25. Na [slici 1.4.](#) prikazan je pregled proračuna zajedničkih poduzeća za plaćanja i ljudskih resursa za financijske godine 2023. i 2024. Tijekom 2024. istraživačka i inovacijska zajednička poduzeća izvršavala su proračun za plaćanja u iznosu od ukupno 2,5 milijardi eura (2023.: 3,3 milijarde eura). Smanjenje zabilježeno 2024. objašnjava se činjenicom da je 2023. većina zajedničkih poduzeća izvršila velika plaćanja pretfinanciranja za sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava u sklopu prvih poziva na podnošenje prijedloga u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa. Za razliku od toga, ukupni proračun zajedničkog poduzeća F4E za plaćanja za 2024. blago se povećao, na 0,7 milijardi eura (2023.: 0,6 milijardi eura).

1.26. Do kraja 2024. broj članova osoblja u istraživačkim i inovacijskim zajedničkim poduzećima povećao se za 20 %, tj. na 358. Najveći dio tog povećanja bio je povezan sa zapošljavanjem novog osoblja u zajedničkim poduzećima osnovanim u sklopu trenutačnog VFO-a (SNS, Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3, ECCC), kao i u zajedničkim poduzećima SESAR 3, EuroHPC i IHI, koja su nastavila popunjavati preostala slobodna mjesta iz svojih planova radnih mjesta. Zajedničko poduzeće F4E zapošljavalo je 2024. 442 člana osoblja (2023.: 426), što je povećanje koje je ponajprije uzrokovano njegovim preustrojem kako bi se ispunili novi zahtjevi iz izmijenjenih temeljnih planova za ITER. U sve su brojke uključeni dužnosnici te privremeno i ugovorno osoblje, kao i upućeni nacionalni stručnjaci (vidjeti [sliku 1.4.](#)).

Slika 1.4. – Proračuni za plaćanja i ljudski resursi zajedničkih poduzeća (2023. i 2024.)

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

Europski parlament i Vijeće imaju ključnu ulogu u proračunskim mehanizmima zajedničkih poduzeća i mehanizmima za davanje razrješnice

1.27. Za godišnje proračunske postupke i postupke davanja razrješnice za zajednička poduzeća odgovorni su Europski parlament i Vijeće. Na [slici 1.5.](#) nalazi se kronološki prikaz postupka davanja razrješnice.

Slika 1.5. – Godišnji postupak davanja razrješnice

Izvor: Sud, na temelju uredbi o osnivanju zajedničkih poduzeća i njihovih financijskih uredbi.

Revizija koju je proveo Sud

Izjava o jamstvu za svako zajedničko poduzeće

1.28. U skladu s člankom 287. UFEU-a Sud je obavio reviziju:

- (a) godišnje računovodstvene dokumentacije 12 zajedničkih poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024.; te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija (prihoda i plaćanja) povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom.

1.29. Na temelju rezultata provedene revizije Sud Europskom parlamentu i Vijeću za svako zajedničko poduzeće podnosi izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija. U slučajevima u kojima je to prikladno i relevantno Sud dopunjuje izjavu o jamstvu ostalim opažanjima (vidjeti [poglavlje 3.](#)). Tim se opažanjima ne dovode u pitanje revizorska mišljenja Suda.

1.30. Ovo je prva godina za koju je Sud proveo reviziju Europskog stručnog centra za kibersigurnost (ECCC), koji je postao financijski samostalan 24. rujna 2024.

Ključni rizici

1.31. Revizija godišnje računovodstvene dokumentacije zajedničkih poduzeća i povezanih transakcija koju je Sud proveo osmišljena je na način da se njome uzmu u obzir ključni rizici koje je Sud utvrdio u procjeni rizika za 2024., koja je sažeto prikazana na [slici 1.6.](#)

Slika 1.6. – Procjena ključnih rizika

	VISOKA razina rizika SREDNJA razina rizika NISKA razina rizika	
	Pouzdanost računovodstvene dokumentacije	Sva zajednička poduzeća angažirala su vanjska revizorska društva za reviziju pouzdanosti svoje godišnje računovodstvene dokumentacije. Revizije koje su provela vanjska društva, čije rezultate Sud pregledava, potvrdile su kvalitetu njihovih aktivnosti. Sud je stoga smatrao da je rizik za pouzdanost računovodstvene dokumentacije bio nizak za sva zajednička poduzeća.
	Zakonitost i pravilnost prihoda	Budući da su se prihodi zajedničkih poduzeća 2024. uglavnom sastojali od finansijskih doprinosa iz Komisijinih programa za istraživanje (Obzor Europa i Obzor 2020.) i proračuna Euratoma, Sud je smatrao da je rizik za zakonitost i pravilnost prihoda općenito nizak.
	Zakonitost i pravilnost administrativnih rashoda	Administrativni rashodi uglavnom se sastoje od plaća i redovitih plaćanja. • Plaćama upravlja Ured Komisije za upravljanje individualnim materijalnim pravima i njihovu isplatu, nad čijim radom Sud obavlja reviziju u okviru posebne procjene rashoda za administraciju u sklopu godišnjeg izvješća. • Kad je riječ o postupcima javne nabave za druge administrativne usluge i povezanim ugovornim plaćanjima, prethodne revizije pokazale su da je ukupni rizik nizak jer zajednička poduzeća u velikoj mjeri upotrebljavaju Komisijine okvirne ugovore.
	Zakonitost i pravilnost operativnih rashoda	Isplate bespovratnih sredstava Sud je procijenio da je rizik za međuplaćanja i završna plaćanja bespovratnih sredstava koja izvršavaju zajednička poduzeća i za poravnanja tih plaćanja općenito visok jer su prijave troškova koje korisnici podnose u pravilu složene za sve istraživačke i inovacijske programe te su prethodnim revizijama otkriveni nedostaci u ovjeravanju finansijskih izvještaja koje služi kao <i>ex ante</i> kontrola i u <i>ex post</i> revizijama koje provodi Zajednička služba za reviziju. Ugovorna plaćanja Sud smatra da je rizik za operativne ugovorne rashode nizak. Za 2024. to se ponajprije odnosilo na zajednička poduzeća F4E i EuroHPC. Unatoč složenosti njihovih postupaka javne nabave Sud od 2018. nije utvrdio značajne pogreške u njihovim operativnim ugovornim plaćanjima i povezanim postupcima javne nabave.
	Upravljanje proračunom i provedba programa	Sud je procijenio da je rizik za upravljanje proračunom i provedbu programa koja iz toga proizlazi nizak za sva zajednička poduzeća osim njih dvaju: • EuroHPC: razina je povećana na srednju zbog rizika od toga da privatni članovi neće dostignuti znatno povećanu ciljnu vrijednost doprinosa u skladu s novom uredbom o osnivanju. • F4E: razina je povećana na srednju jer bi kašnjenja i povećanja troškova proizašla iz predviđenih novih temeljnih planova i drugi bitni čimbenici izvan kontrole tog zajedničkog poduzeća mogli dovesti do nižih stopa izvršenja proračuna.

Izvor: Sud.

Revizijski pristup i oslanjanje na revizijske aktivnosti drugih neovisnih revizora

1.32. Uzimajući u obzir prethodno opisane rizike, Sud je proveo odgovarajuće dokazno ispitivanje, služio se rezultatima revizijskih aktivnosti drugih neovisnih revizora i procijenio funkcioniranje sustava kontrole.

1.33. U skladu s člankom 70. stavkom 6. [Financijske uredbe EU-a](#) godišnju računovodstvenu dokumentaciju zajedničkih poduzeća dužan je potvrditi neovisni vanjski revizor. Iako su sva zajednička poduzeća povjerila reviziju pouzdanosti računovodstvene dokumentacije privatnim društvima, Sud i dalje snosi punu odgovornost za sve aspekte tih revizija i konkretna izvješća koja iz njih proizlaze (uključujući izjavu o jamstvu za svako zajedničko poduzeće). Sud je u skladu s međunarodnim revizijskim standardima provjerio kvalitetu rada tih vanjskih revizorskih društava i dobio dostatno jamstvo da se može osloniti na njihov rad pri sastavljanju vlastitih revizorskih mišljenja o pouzdanosti godišnje računovodstvene dokumentacije zajedničkih poduzeća za 2024.

1.34. Kad je riječ o mišljenjima Suda o operativnim rashodima istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća nastalim u obliku bespovratnih sredstava, Sud je obavio reviziju uzorka od 33 nasumično odabrane transakcije (međuplaćanja / završna plaćanja i poravnanja predujmova) iz 2024. na razini krajnjih korisnika. Mišljenje Suda o zajedničkom poduzeću F4E temelji se na dokaznom ispitivanju uzorka od 30 nasumično odabranih transakcija (poravnanja predujmova i međuplaćanja / završna plaćanja povezana s administrativnim i operativnim rashodima) iz 2024.

1.35. Kad je riječ o završnim plaćanjima u vezi s bespovratnim sredstvima, korisnici su dužni imati potvrđene financijske izvještaje. Ta potvrda ima oblik činjeničnog izvješća koje sastavlja neovisni revizor ili javni službenik i u kojem se Komisiji ili tijelu EU-a zaduženom za dodjelu bespovratnih sredstava pruža jamstvo da su troškovi prijavljeni u financijskim izvještajima prihvatljivi. Nadalje, Zajednička služba za reviziju (CAS) u okviru Komisijina GU-a RTD provodi *ex post* revizije nasumičnih uzoraka utemeljenih na riziku kojima su obuhvaćena međuplaćanja i završna plaćanja u vezi s bespovratnim sredstvima koja su zajednička poduzeća izvršila pri provedbi svojih istraživačkih i inovacijskih aktivnosti, prethodno u sklopu programa Obzor 2020., a sada u sklopu programa Obzor Europa.

1.36. Sud pri sastavljanju revizorskih mišljenja o zakonitosti i pravilnosti povezanih plaćanja uzima u obzir rezultate revizija koje je provela Zajednička služba za reviziju.

- (a) Kad je riječ o rashodima zajedničkih poduzeća za bespovratna sredstva u okviru programa Obzor 2020., u skladu s Komisijinom strategijom za *ex post* revizije Zajednička služba za reviziju bila je dužna sastaviti zaseban (nasumični) uzorak za svako zajedničko poduzeće. Ti su uzorci upotrijebljeni za izračun reprezentativnih stopa pogreške i stopa preostale pogreške za pojedinačna zajednička poduzeća. U stopi preostale pogreške odražava se

potencijalni „učinak čišćenja” koji nastaje kad korisnici isprave sve pogreške utvrđene u isplatama bespovratnih sredstava nad kojima su obavljene *ex post* revizije te sustavne pogreške koje su utjecale i na njihove isplate bespovratnih sredstava koje nisu obuhvaćene revizijom. U skladu s [Komisijinim prijedlogom Uredbe o programu Obzor 2020](#), cilj je bio postići stopu preostale pogreške koja je manja od 2 % ukupnih rashoda tijekom razdoblja trajanja određenog programa.

- (b) Kad je riječ o rashodima za bespovratna sredstva u okviru programa Obzor Europa, Zajednička služba za reviziju i dalje je odgovorna za *ex post* revizije, ali je prešla na pristup reviziji koji se temelji na riziku. Kad je riječ o programu Digitalna Europa, Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) primjenjuje sličan pristup *ex post* revizijama. Prijelaz na primjenu pristupa koji se temelji na riziku za taj dio operativnih rashoda znači da više nisu dostupne reprezentativne stope pogreške i stope preostale pogreške za pojedinačna zajednička poduzeća.

1.37. Posljednji aspekt revizije koju je proveo Sud bilo je ispitivanje uzorka postupaka zapošljavanja, javne nabave i poziva na podnošenje prijedloga za dodjelu bespovratnih sredstava te procjenjivanje ključnih elemenata sustava upravljanja i kontrole. Sud je pregledao i informacije o djelotvornosti unutarnjih kontrola u zajedničkim poduzećima za ključne administrativne postupke koje su uključene u najnovija izvješća Komisijine Službe za unutarnju reviziju utemeljena na redovitim procjenama rizika.

Sud prijavljuje sumnje na prijevaru relevantnim tijelima EU-a

1.38. Sud surađuje s Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF) na pitanjima povezanim sa sumnjom na prijevaru i drugim nezakonitim aktivnostima koje štete financijskim interesima EU-a te s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO) na pitanjima povezanim sa sumnjom na kaznena djela koja štete financijskim interesima EU-a. Iako revizije koje Sud provodi nisu osmišljene s posebnim ciljem otkrivanja prijevara, Sud OLAF-u i/ili EPPO-prijavljuje svaku sumnju na prijevaru koju utvrdi tijekom svojih aktivnosti. Nijedan od nalaza Suda za financijsku godinu 2024. nije doveo do potrebe za slanjem prijave OLAF-u ili EPPO-u.

Tablica 1.1. – Pravna osnova, razdoblje djelovanja, posebni ciljevi i zadaće istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća

Naziv zajedničkog poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.	Skraćeni naziv	Pravna osnova	Razdoblje djelovanja	Istraživački i inovacijski programi	Posebni ciljevi i zadaće u području istraživanja i inovacija
Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu	SESAR 3	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa	— Unaprijediti europske istraživačke i inovacijske kapacitete za upravljanje zračnim prometom te time povećati njegovu održivost i prilagodljivost — Ubrzati uvođenje inovativnih rješenja na tržište radi uspostave jedinstvenog digitalnog europskog neba kao najučinkovitijeg zračnog prostora u svijetu — Povećati konkurentnost i održivost europskog zračnog prometa
Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo	CA	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa	— Unaprijediti istraživačke i inovacijske kapacitete europske zrakoplovne industrije za klimatski neutralne zrakoplovne tehnologije kako bi se smanjio ugljični otisak zrakoplovstva — Aeronautičkim inovacijama ojačati konkurentnost europske zrakoplovne industrije, uključujući i tradicionalne i novonastale zrakoplovne sektore
Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje	IHI	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa	— Unaprijediti europska istraživanja i inovacije u području zdravstva te pretočiti znanstvene spoznaje o zdravlju u sigurne i troškovno učinkovite inovacije u Europi

Naziv zajedničkog poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.	Skraćeni naziv	Pravna osnova	Razdoblje djelovanja	Istraživački i inovacijski programi	Posebni ciljevi i zadaće u području istraživanja i inovacija
		Europa (Jedinstveni temeljni akt)			— Osmisliti industrijsku i farmaceutsku strategiju za Europu koja se temelji na inovacijama i kojom se ispunjavaju ključne javnozdravstvene potrebe koje nisu ispunjene — Povećati konkurentnost europskog zdravstvenog sektora
Zajedničko poduzeće za čisti vodik	Clean H2	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa	— Unaprijediti europske istraživačke i inovacijske kapacitete za smanjenje emisija stakleničkih plinova u okviru strategije za vodik za klimatski neutralnu Europu iz 2020. — Ubrzati uvođenje tehnologija utemeljenih na vodik u na tržište kako bi se uspostavio lanac vrijednosti čistog vodika za dekarbonizirani energetska sustav — Povećati konkurentnost europskog sektora za čisti vodik
Zajedničko poduzeće za čipove	KDT	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt), izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) 2023/1782 kojom je Zajedničko poduzeće za ključne digitalne	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa; Digitalna Europa	— Unaprijediti europske istraživačke i inovacijske kapacitete za projektiranje i razvoj najsuvremenijih poluvodičkih tehnologija sljedeće generacije — Stvoriti inženjerske kapacitete za najsuvremenije kvantne čipove i povezane poluvodičke tehnologije u cijeloj Europi — Olakšati pristup financiranju zaduživanjem i vlasničkom kapitalu u okviru fonda InvestEU i Europskog vijeća za inovacije, posebice za <i>start-up</i> poduzeća u lancu vrijednosti poluvodiča

Naziv zajedničkog poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.	Skraćeni naziv	Pravna osnova	Razdoblje djelovanja	Istraživački i inovacijski programi	Posebni ciljevi i zadaće u području istraživanja i inovacija
		tehnologije (KDT) preimenovano u Zajedničko poduzeće za čipove			
Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo	CBE	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa	— Unaprijediti europske istraživačke i inovacijske kapacitete za biotehnoška rješenja i ubrzati njihovo prihvaćanje na tržištu kako bi se smanjila ovisnost o fosilnim materijalima u Europi — Povećati održivost i učinkovitost resursa u kružnoj bioindustriji u Europi
Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu	EU-Rail	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor 2020.; Obzor Europa	— Unaprijediti europske istraživačke i inovacijske kapacitete radi uspostave jedinstvenog europskog željezničkog prostora — Ubrzati uvođenje inovativnih tehnologija na tržište za integrirani, održivi i multimodalni europski željeznički sustav visokog kapaciteta — Povećati konkurentnost europskog željezničkog sektora
Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge	SNS	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor Europa	— Unaprijediti europska istraživanja i inovacije radi postizanja vodećeg znanstvenog položaja u području 6G sustava, uspostave napredne digitalne infrastrukture i uvođenja rješenja pametnih mreža u Europi

Naziv zajedničkog poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.	Skraćeni naziv	Pravna osnova	Razdoblje djelovanja	Istraživački i inovacijski programi	Posebni ciljevi i zadaće u području istraživanja i inovacija
					— Ubrzati uvođenje najsuvremenijih rješenja za povezivost na tržište radi pružanja potpore digitalnoj i zelenoj tranziciji Europe
Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3	Globalno zdravlje EDCTP3	Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa (Jedinstveni temeljni akt)	10 godina, do 31. prosinca 2031.	Obzor Europa	— Promicati inovativne i pristupačne zdravstvene tehnologije za sprečavanje i liječenje zaraznih bolesti kako bi se smanjilo socioekonomsko opterećenje koje zarazne bolesti uzrokuju u supsaharskoj Africi — Povećati pripravnost i poboljšati odgovor na zarazne bolesti u Europi i svijetu
Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi	EuroHPC	Uredba Vijeća (EU) 2021/1173 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1488, izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) 2024/1732 kako bi se uključio stup „umjetne inteligencije”.	12 godina, do 31. prosinca 2033.	Obzor Europa; Digitalna Europa; Instrument za povezivanje Europe	— S pomoću europskog sustava tvornica umjetne inteligencije i podatkovne infrastrukture razviti sigurno i hiperpovezano superračunalstvo koje je vodeće u svijetu, kao i kvantno računalstvo te najsuvremenija rješenja u području umjetne inteligencije — Povećati konkurentnost europskog sektora superračunalstva i umjetne inteligencije te ojačati vještine u tom sektoru — Ubrzati uvođenje naprednih i konkurentnih superračunalnih i kvantnoračunalnih sustava i rješenja koja se zasnivaju na umjetnoj inteligenciji na tržište u Europi — Staviti infrastrukturu za superračunalstvo na raspolaganje širokom spektru javnih i privatnih korisnika kako bi se razvile digitalne vještine za europsku znanost i industriju

Naziv zajedničkog poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.	Skraćeni naziv	Pravna osnova	Razdoblje djelovanja	Istraživački i inovacijski programi	Posebni ciljevi i zadaće u području istraživanja i inovacija
Europski stručni centar za kibersigurnost	ECCC	Uredba (EU) 2021/887 o osnivanju Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti i mreže nacionalnih koordinacijskih centara	8 godina, do 31. prosinca 2029.	Digitalna Europa; Obzor Europa	— Unaprijediti europske istraživačke i inovacijske kapacitete i vještine kako bi se s pomoću najsuvremenijih tehnologija kibernetičke sigurnosti povećale otpornost i sigurnost jedinstvenog digitalnog tržišta — Izgraditi snažnu zajednicu za kibernetičku sigurnost u Europi radi poticanja suradnje, razmjene znanja i visokih sigurnosnih standarda diljem Europe — Pretvoriti kibernetičku sigurnost u konkurentsku prednost za europsku industriju

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Poglavlje 2.

Pregled rezultata revizije

Uvod

2.1. Ovo poglavlje sadržava pregled rezultata godišnje revizije zajedničkih poduzeća koju je Sud obavio za financijsku godinu 2024., uključujući procjenu sustava zajedničkih poduzeća za kontrole bespovratnih sredstava utemeljene na riziku, kao i rezultata ostalih aktivnosti na razini zajedničkih poduzeća koje je obavio tijekom te godine. Na temelju rezultata tih revizija Sud iznosi preporuke i utvrđuje rokove za njihovu provedbu.

Revizorska mišljenja

Mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

Bezuvjetna mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije svih zajedničkih poduzeća

2.2. Sud izražava bezuvjetna revizorska mišljenja o pouzdanosti godišnje računovodstvene dokumentacije za svih 12 zajedničkih poduzeća. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkih poduzeća za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje njihovo financijsko stanje te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini, u skladu s njihovim financijskim uredbama i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Posebne napomene o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća F4E

2.3. Sud skreće pozornost na dva pitanja u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća F4E za 2024.

- Zajedničko poduzeće F4E procjenjuje ukupne troškove za dovršetak ispunjavanja obveza za projekt ITER („procjena na završetku projekta”) na iznos od 25,8 milijardi eura (u vrijednostima iz 2024.). U toj se procjeni odražava povećanje troškova koje proizlazi iz izmijenjenih temeljnih planova za ITER, koje je ITER-IO predložio u srpnju 2024., ali ih Vijeće ITER-a još nije službeno usvojilo.
- Zajedničko poduzeće F4E procjenjuje da će inflacijski učinak na njegovo poslovanje zbog poremećaja u lancu opskrbe i povećanja cijena uslijed krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 i ruske ratne invazije na Ukrajinu iznositi 246 milijuna eura (u vrijednostima iz 2008.).

Posebna napomena o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća EuroHPC

2.4. Sud skreće pozornost na procjenu rizika koju je zajedničko poduzeće EuroHPC iznijelo u vezi s predujmovima isplaćenim jednom bitnom dobavljaču koji se suočava s financijskim poteškoćama, u slučaju kojeg se potencijalni financijski učinak za to zajedničko poduzeće procjenjuje na do 88,4 milijuna eura.

Posebne napomene o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća ECCC

2.5. Sud skreće pozornost na činjenicu da je ECCC stekao financijsku samostalnost tek u rujnu 2024. Do tog je datuma Komisija snosila odgovornost za uspostavu i početno poslovanje ECCC-a. Stoga je od plaćanja pretfinanciranja u ukupnom iznosu od 276,2 milijuna eura za operativne aktivnosti otprilike 195,6 milijuna eura odobrila Komisija prije nego što je ECCC postigao financijsku samostalnost.

2.6. Sud ujedno skreće pozornost na činjenicu da do 31. prosinca 2024. države članice još nisu dale dobrovoljne doprinose zajedničkim mjerama ECCC-a i njegovu administrativnom proračunu.

Posebna napomena o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća CA

2.7. Sud skreće pozornost na činjenicu da zajedničko poduzeće CA prelazi na novi proračunski, računovodstveni i financijski sustav (SUMMA) kao pilot-projekt za razvoj i testiranje tog sustava na razini Komisije. Neke funkcije u tom sustavu još su u razvoju te su potrebne ručna obrada i provjere pouzdanosti kako bi se zajamčila točnost podataka.

Ostala pitanja u vezi s godišnjom računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3

2.8. Sud skreće pozornost na važne događaje od izvještajnog razdoblja koji bi mogli znatno utjecati na aktivnosti Zajedničkog poduzeća. Konkretno, ti se događaji odnose na brzu eskalaciju sukoba u istočnom dijelu Demokratske Republike Konga zbog koje bi moglo biti ugroženo nekoliko projekata koje Zajedničko poduzeće financira u toj regiji, uključujući organizaciju 12. foruma EDCTP-a u Ruandi, kao i ukidanje većine programa koje financira Agencija SAD-a za međunarodni razvoj (USAID), što bi moglo negativno utjecati na određene korisnike Zajedničkog poduzeća koji uvelike ovise o tom financiranju.

Mišljenja o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

2.9. Sud za sva zajednička poduzeća izražava bezuvjetna revizorska mišljenja o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s njihovom godišnjom računovodstvenom dokumentacijom za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. Prema mišljenju Suda njihove su prihodovne transakcije u svim značajnim aspektima bile zakonite i pravilne.

Mišljenja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

2.10. Revizijom koju je Sud proveo za ovu godinu obuhvaćen je uzorak od 33 završna plaćanja i međuplaćanja te poravnanja predujmova koja su istraživačka i inovacijska zajednička poduzeća izvršila u okviru programa Obzor 2020., Obzor Europa i Digitalna Europa (pregled statističkog skupa za plaćanja dostupan je u [tablici 2.1.](#)).

Tablica 2.1. – Završna plaćanja / međuplaćanja i poravnanja predujmova za 2024. (u milijunima eura)

Zajedničko poduzeće	Obzor 2020. (a)	% (a) / (e)	Obzor Europa i Digitalna Europa (b)	% (b) / (e)	Ukupna operativna plaćanja (c) = (a) + (b)	% (c) / (e)	Administracija (d)	% (d) / (e)	Ukupno (e) = (c) + (d)
SESAR	5	21 %	9	40 %	13	61 %	9	39 %	22
CA	164	59 %	103	37 %	267	97 %	10	3 %	276
IHI	173	90 %	10	5 %	183	95 %	9	5 %	192
Clean H2	48	53 %	36	40 %	83	93 %	6	7 %	89
Zajedničko poduzeće za čipove	75	48 %	75	48 %	151	96 %	7	4 %	158
CBE	84	94 %	0	0 %	84	94 %	6	6 %	90
EU-Rail	96	92 %	4	3 %	100	95 %	5	5 %	105
EuroHPC	151	80 %	31	17 %	183	96 %	7	4 %	190
SNS	—	—	83	97 %	83	97 %	3	3 %	85
Globalno zdravlje EDCTP3	—	—	1	21 %	1	21 %	4	79 %	5
ECCC	—	—	1	55 %	1	55 %	1	45 %	2
Ukupno za istraživačka i inovacijska zajednička poduzeća	796	66 %	353	29 %	66	5 %	66	5 %	1 215
F4E	—	—	—	—	566	88 %	76	12 %	642
Ukupno	796		353		632	34 %	142	8 %	1 858

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.11. Kao i prethodnih godina, revizija koju je Sud proveo pokazala je da u sustavima upravljanja i kontrole u zajedničkim poduzećima postoje nedostaci u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Te su se pogreške uglavnom odnosile na slučajeve u kojima su korisnici zajedničkih poduzeća netočno prijavili troškove za osoblje u okviru transakcija povezanih s bespovratnim sredstvima:

- o netočan izračun satnica ili dnevnica;
- o uključivanje neizravnih troškova u izračun dnevnica/satnica na temelju jediničnih troškova;
- o netočno prijavljivanje troškova za osoblje za MSP-ove ili za vanjsko osoblje upućeno na rad u predmetnom zajedničkom poduzeću;
- o prijavljivanje troškova podugovaranja kao troškova za osoblje;
- o neprihvatljivi troškovi za opremu.

2.12. Kad je riječ o isplatama bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor 2020., stope preostale pogreške koje je izračunala Komisijina Zajednička služba za reviziju na temelju rezultata *ex post* revizija za pojedinačna zajednička poduzeća bile su ispod praga značajnosti. Jedini rezultati *ex post* revizija koji su dosad dostupni za plaćanja u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa odnose se na Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo.

2.13. Sud je ujedno obavio reviziju uzorka od 30 transakcija u vezi s operativnim rashodima koje je odobrilo zajedničko poduzeće F4E, pri čemu je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom koja je posljedica znatne izmjene dvaju ugovora u vezi s nekretninama koja nije uklonjena u novom postupku javne nabave.

2.14. Na temelju rezultata provedene revizije Sud za sva zajednička poduzeća izražava bezuvjetna revizorska mišljenja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s njihovom godišnjom računovodstvenom dokumentacijom za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. Prema mišljenju Suda njihove su platne transakcije u svim značajnim aspektima bile zakonite i pravilne.

Ostala opažanja

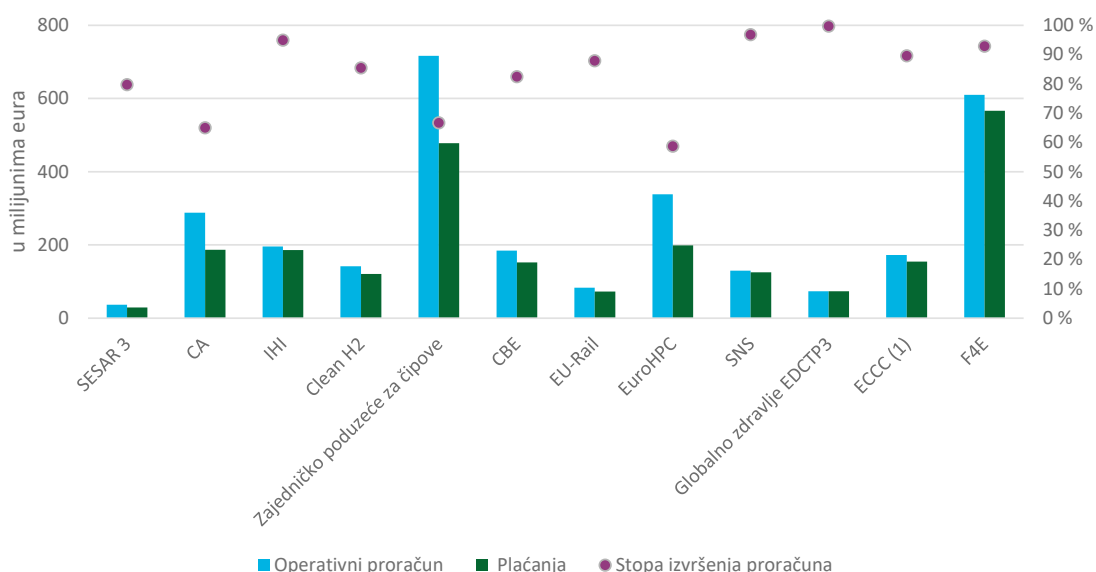
2.15. Ne dovodeći u pitanje svoja mišljenja, Sud iznosi opažanja u kojima ističe područja u provedbi programa i izvršenju proračuna te upravljanju kontrolama plaćanja, bitnim rizicima i ljudskim resursima u kojima su moguća poboljšanja. Sažetak tih opažanja, koja su detaljno opisana u [poglavlju 3.](#), prikazan je u nastavku.

Pitanja povezana s upravljanjem proračunima zajedničkih poduzeća za 2024.

Neka zajednička poduzeća suočavala su se s poteškoćama u izvršavanju svojih operativnih proračuna za 2024.

2.16. Na [slici 2.1.](#) prikazani su proračuni za plaćanja za operativne rashode za svako zajedničko poduzeće (u milijunima eura) i povezane stope izvršenja.

Slika 2.1. – Stope izvršenja proračuna za operativna plaćanja za 2024.

Napomena: (1) Uključuje operativni proračun i rashode za koje je bila odgovorna Komisija prije nego što je ECCC stekao financijsku samostalnost u rujnu 2024.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.17. Sud primjećuje da su se tri zajednička poduzeća suočila s posebnim poteškoćama u izvršenju svojih operativnih proračuna povezanih s programima za razdoblje 2021. – 2027.

- U slučaju Zajedničkog poduzeća za čipove to se odnosilo na nisku stopu izvršenja proračuna za program Digitalna Europa (oko 6 %) zbog kašnjenja u sklapanju sporazuma o

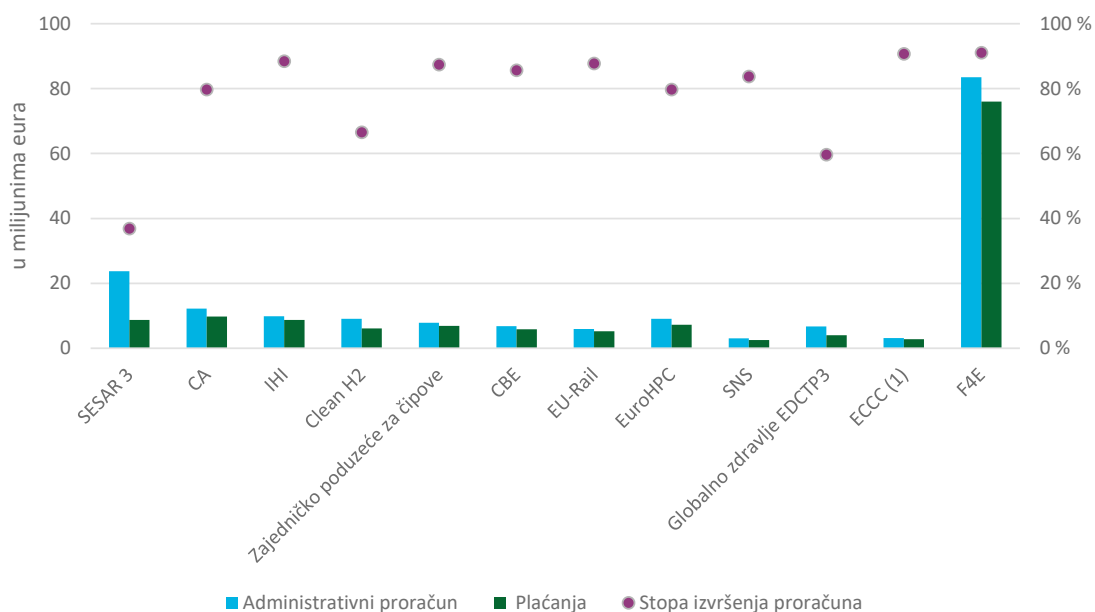
smještaju i zajedničkoj javnoj nabavi, što znači da je sklapanje ugovora o kupnji imovine odgođeno za 2025.

- o U slučaju zajedničkog poduzeća EuroHPC to se odnosilo na nisku stopu izvršenja proračuna za program Digitalna Europa (oko 19 %) zbog preraspodjele dostupnih resursa 2024. na ključni novi stup za umjetnu inteligenciju. To je značilo da je Zajedničko poduzeće moralo otkazati niz drugih planiranih aktivnosti ulaganja (uglavnom u okviru programa Digitalna Europa) ili ih odgoditi za razdoblje 2025. – 2027. Zbog toga je Zajedničko poduzeće kasnilo i s obradom *ex ante* kontrola tehničkih i financijskih izvješća koja su korisnici podnijeli 2024. za potrebe sufinanciranja sredstvima Zajedničkog poduzeća za tekuće aktivnosti u okviru programa Obzor 2020.
- o U slučaju zajedničkog poduzeća CA to se odnosilo na nisku stopu izvršenja proračuna za program Obzor Europa (oko 52 %) zbog spore provedbe projekata iz poziva na podnošenje prijedloga za 2023. (vidjeti [godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023.](#), odlomak 3.3.4.).

U nekoliko zajedničkih poduzeća postojali su nedostaci u planiranju i izvršavanju administrativnih rashoda

2.18. Na [slici 2.2.](#) prikazani su proračuni za plaćanja za administrativne rashode za svako zajedničko poduzeće (u milijunima eura) i povezane stope izvršenja. Za 2024. administrativni troškovi istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća u prosjeku su činili samo 4 % njihovih proračuna za plaćanja za 2024.

Slika 2.2. – Stope izvršenja proračuna za administrativna plaćanja za 2024.

Napomena: (1) Komisija je snosila administrativne troškove prije nego što je ECCC stekao financijsku samostalnost u rujnu 2024.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.19. Sud je utvrdio da su se tri zajednička poduzeća (SESAR, CleanH2 i Globalno zdravlje EDCTP3) suočila s posebnim poteškoćama u izvršenju svojih administrativnih proračuna jer su 2024. mogla iskoristiti manje od 70 % raspoloživih odobrenih sredstava (vidjeti [sliku 2.2.](#)). Stopa izvršenja za ta zajednička poduzeća bila je posebno niska za proračun za rashode za infrastrukturu i operativne rashode (glava II.).

2.20. Zajednička poduzeća pripisala su tu nisku stopu kašnjenjima u postupcima zapošljavanja (CleanH2, Globalno zdravlje EDCTP3), kašnjenjima u provedbi ugovora o obnovi i/ili kasnom podnošenju računa obuhvaćenih planiranim rashodima za 2024. (SESAR 3, CleanH2, Globalno zdravlje EDCTP3).

2.21. Međutim, time se samo djelomično objašnjava manjak u provedbi u tim zajedničkim poduzećima za 2024. Osim toga, opetovano niske stope izvršenja posljednjih godina dovele su do znatnog akumuliranja neiskorištenih odobrenih sredstava za administrativna plaćanja, što bi moglo upućivati na strukturne probleme s planiranjem i/ili izvršenjem proračuna navedenih triju zajedničkih poduzeća.

Preporuka 1.

Pri planiranju proračuna za administrativna plaćanja za 2027. zajednička poduzeća SESAR 3, CleanH2 i Globalno zdravlje EDCTP3 trebala bi proaktivno uzimati u obzir količinu neiskorištenih administrativnih odobrenih sredstava koja su već akumulirala do kraja 2024.

Rok za provedbu: kraj 2026. (podnošenje proračuna za financijsku godinu 2027.).

Pitanja povezana s upravljanjem ljudskim resursima

Zajedničko poduzeće EuroHPC do kraja 2024. nije ostvarilo svoj cilj u pogledu zapošljavanja

2.22. Komisija je 2021. zajedničkom poduzeću EuroHPC stavila na raspolaganje 39 dodatnih radnih mjesta kako bi se to zajedničko poduzeće približilo punom sastavu osoblja od 54 zaposlenika³. Od tih novih radnih mjesta njih 30 trebalo je popuniti do kraja 2022., a preostalih devet do kraja 2023. Na kraju 2024. od 39 radnih mjesta njih 14 i dalje je bilo nepopunjeno. Zbog toga EuroHPC možda neće provoditi svoje aktivnosti kako je planirano.

Pitanja povezana s doprinosima drugih članova istraživačkim i inovacijskim programima zajedničkih poduzeća

Neka zajednička poduzeća neće dostići svoje ciljne vrijednosti doprinosa u vremenskom okviru programa Obzor 2020.

2.23. U okviru VFO-a za razdoblje 2014. – 2020. uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća utvrđene su ciljne vrijednosti doprinosa koje svaka kategorija članova (EU, privatni članovi, države sudionice i međunarodne organizacije) mora dostići za posebne istraživačke i inovacijske aktivnosti predmetnog zajedničkog poduzeća u okviru programa Obzor 2020. Te su ciljne vrijednosti s pripadajućim stopama dostignuća na kraju 2024. prikazane u [tablici 2.2](#). Doprinosi EU-a izdvajaju se iz programa Obzor 2020., osim iznosa od 100 milijuna eura za zajedničko poduzeće EuroHPC koji se izdvaja iz instrumenta CEF 1.

³ Komisijin prijedlog nove uredbe o osnivanju zajedničkog poduzeća EuroHPC, COM(2020) 569.

Tablica 2.2. – Doprinosi članova za programe Obzor 2020. i CEF 1 (u milijunima eura)

Ciljne vrijednosti doprinosa članova (u skladu s uredbom o osnivanju i pravnim odlukama)				Zajednička poduzeća u okviru programa Obzor 2020.	Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2023.)					
Novčani doprinosi EU-a (a)	DNOA i novčani doprinosi ostalih članova (1) (b)	DNDA ostalih članova (2) (c)	Ukupno (d) = (a) + (b) + (c)		Novčani doprinosi EU-a (e)	Potvrđeni DNOA i novčani doprinosi ostalih članova (1) (f)	Prijavljeni DNOA ostalih članova koji nije potvrđen (1) (g)	DNDA (h)	Ukupno (i) = (e) + (f) + (g) + (h)	Stopa dostignuća (j) = (i) / (d)
585,0	790,5	—	1 375,5	SESAR	566,0	647,7	0,0	—	1 213,7	88 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	CS 2 – CA	1 748,1	1 097,8	0,0	1 344,6	4 190,5	106 %
1 638,0	1 638,0	—	3 276,0	IMI 2 – IHI	1 211,7	1 282,6	145,5	—	2 639,8	81 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH 2 – Clean H2	654,9	97,9	48,5	1 039,1	1 840,4	176 %
1 185,0	2 827,5	—	4 012,5	ECSEL – Čipovi	1 173,0	1 487,0	1 145,0	—	3 805,0	95 %
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BBI – CBE (4)	783,5	126,2	44,2	2 353,6	3 307,5	93 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R – EU-Rail	398,0	375,6	0,0	267,6	1 041,2	120 %
536,0	896,0	—	1 432,0	EuroHPC⁽³⁾	477,4	179,6	71,9	—	728,9	51 %
7 597,0	8 111,1	3 814,8	19 522,8	Ukupno	7 012,6	5 294,4	1 455,1	5 004,9	18 767,0	96 %

(1) Uključuju DNOA i novčane doprinose država sudionica (Zajedničko poduzeće za čipove, EuroHPC) te međunarodnih organizacija (SESAR).

(2) Doprinosi u naravi za dodatne aktivnosti koje nisu obuhvaćene programom rada zajedničkog poduzeća.

(3) Za EuroHPC doprinos EU-a uključuje 100 milijuna eura iz programa CEF.

(4) Za CBE: ciljne vrijednosti novčanih doprinosa EU-a i privatnih članova nakon smanjenja za 140 milijuna eura. Ciljne vrijednosti doprinosa u naravi privatnih članova kako su postavljene u godišnjim programima rada Zajedničkog poduzeća.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.24. Cjelokupno gledajući, do kraja 2024., tj. završne faze provedbe programa Obzor 2020. i CEF 1, članovi zajedničkih poduzeća dostigli su u prosjeku 96 % ciljnih vrijednosti doprinosa utvrđenih u uredbama o njihovu osnivanju. Međutim, postoje znatne razlike u stopama dostignuća. Konkretno, Sud je utvrdio manjak doprinosa za zajednička poduzeća SESAR 3, IHI i EuroHPC.

- U slučaju zajedničkog poduzeća SESAR 3 Eurocontrol je pružio samo 70 % svojih očekivanih doprinosa. To zajedničko poduzeće dovršilo je tijekom 2024. provedbu programa Obzor 2020.
- U slučaju zajedničkog poduzeća IHI na uspješnu provedbu istraživačkih projekata utječu dugi vremenski okviri provedbe potrebni zbog prirode područja istraživanja koje je svojstveno tom zajedničkom poduzeću i veliki razmjeri globalnih konzorcija koji provode projekte.
- U slučaju zajedničkog poduzeća EuroHPC glavni je problem niska razina doprinosa privatnih članova (otprilike 19,8 milijuna eura) u usporedbi s minimalnom ciljnom vrijednošću od 420 milijuna eura. Kao što je Sud napomenuo u prethodnim izvješćima⁴, privatni članovi mogu osiguravati doprinose u naravi samo za bespovratna sredstva za inovacije (na koje otpada oko 30 % cjelokupnih aktivnosti Zajedničkog poduzeća povezanih s bespovratnim sredstvima). Još jedan problem bila je niža stopa doprinosa država sudionica, u kojoj se odražava činjenica da one svoje troškove priznaju i prijavljuju

⁴ Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023., odlomak 3.9.16.

ih Zajedničkom poduzeću tek po dovršetku pripadajućih projekata u okviru programa Obzor 2020. i CEF 1.

Određena zajednička poduzeća premašila su svoje ciljne vrijednosti za program Obzor 2020. zbog dodatnih aktivnosti svojih privatnih članova

2.25. U skladu s uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor 2020. samo privatni članovi zajedničkih poduzeća CA, Clean H2, CBE i EU-Rail mogu prijavljivati doprinose u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA) koje nisu izravno povezane s projektima koje ta zajednička poduzeća financiraju (vidjeti odlomak [1.11.](#)). U [tablici 2.2.](#) vidljivo je da su u slučaju triju od tih četiriju zajedničkih poduzeća (CA, CleanH2 i EU-Rail) doprinosi privatnih članova premašili ciljne vrijednosti zbog DNDA-a.

U nekim zajedničkim poduzećima spor početak provedbe programa za razdoblje 2021. – 2027. doveo je do kašnjenja u dostizanju ciljnih vrijednosti doprinosa privatnih članova

2.26. Uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa za razdoblje 2021. – 2027. dopušta se da se ciljne vrijednosti za privatne članove dostignu s pomoću DNOA-a i/ili DNDA-a. U slučaju ECCC-a države članice daju doprinose njegovim zajedničkim mjerama na dobrovoljnoj osnovi. U [tablici 2.3.](#) vidljivo je da su zajednička poduzeća do kraja 2024. prosječno dostigla 26 % ciljnih vrijednosti doprinosa svojih članova za nove istraživačke i inovacijske programe.

Tablica 2.3. – Doprinosi članova za programe Obzor Europa, Digitalna Europa i CEF 2 (u milijunima eura)

Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju i pravnim odlukama)					Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)							
Novčani doprinosi EU-a	Doprinosi privatnih članova (1)	Doprinosi ostalih članova (2)	Ukupno	Zajednička poduzeća u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa	Potvrđeni novčani doprinosi EU-a	Nepotvrđeni novčani doprinosi EU-a	Potvrđeni doprinosi privatnih članova	Nepotvrđeni doprinosi privatnih članova	Potvrđeni doprinosi ostalih članova	Nepotvrđeni doprinosi ostalih članova	Ukupno	Stopa dostignuća
615,0	529,0	500,0	1 644,0	SESAR 3	183,4	59,0	90,8	98,4	51,5	27,1	510,2	31 %
1 755,0	2 400,0	—	4 155,0	CA	482,2	94,7	273,5	302,6	—	—	1 153,0	28 %
1 200,0	1 200,0	—	2 400,0	IHI	155,6	11,4	11,1	51,9	—	—	230,0	10 %
1 215,0	1 015,0	—	2 230,0	Clean H2	369,1	60,5	1 438,0	719,9	—	—	2 587,5	116 %
4 255,0	2 537,4	4 101,2	10 893,6	Čipovi	729,3	325,4	3,6	312,0	104,4	684,5	2 159,2	20 %
1 026,0	1 026,0	—	2 052,0	CBE	214,8	31,9	3,4	120,7	—	—	370,8	18 %
615,0	615,0	—	1 230,0	EU-Rail	215,7	45,2	171,5	95,3	—	—	527,7	43 %
3 151,3	900,0	2 989,3	7 040,6	EuroHPC 2	190,3	724,9	0,0	2,8	36,6	103,2	1 057,8	15 %
900,0	900,0	—	1 800,0	SNS	416,8	19,1	339,0	24,7	—	—	799,6	44 %
890,1	400,0	550,0	1 840,1	Globalno zdravlje EDCTP3 ⁽³⁾	120,9	4,0	0,0	15,6	5,3	394,5	540,3	29 %
1 649,6	—	1 649,6	3 299,2	ECCC ⁽⁴⁾	0,0	0,0	—	—	0,0	0,0	0,0	0 %
17 272,0	11 522,4	9 790,1	38 584,5	Ukupno	3 078,1	1 376,1	2 330,9	1 743,8	197,8	1 209,3	9 936,0	26 %

(1) Uključuju DNOA, DNDA i novčane doprinose privatnih članova.

(2) Uključuju novčane doprinose država sudionica (Zajedničko poduzeće za čipove, EuroHPC 2) te međunarodnih organizacija (SESAR 3).

(3) Uključuju novčane doprinose privatnih partnera koji daju doprinos.

(4) Doprinosi država članica povezani su s dobrovoljnim sudjelovanjem u zajedničkim mjerama ECCC-a u iznosu do 1 649,6 milijuna eura za program Digitalna Europa. Za program Obzor Europa nisu postavljene ciljne vrijednosti.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

Zajedničko poduzeće EuroHPC možda neće dostići ciljne vrijednosti doprinosa svojih privatnih članova za programe Obzor Europa i Digitalna Europa

2.27. Na kraju 2024. doprinosi privatnih članova zajedničkog poduzeća EuroHPC dosežali su tek 0,3 % ciljne vrijednosti za razdoblje 2021. – 2027. od 900 milijuna eura. Kao što je Sud već primijetio za 2022. i 2023.⁵, sve dok se ne promijene mehanizmi financiranja i/ili ciljna vrijednost doprinosa za privatne članove koje zajedničko poduzeće EuroHPC primjenjuje, ono neće dostići znatno višu ciljnu vrijednost doprinosa privatnih članova u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Time se ugrožava ostvarivanje njegovih općih programskih ciljeva u pogledu bliske suradnje s privatnim partnerima. Za mjere poduzete u pogledu relevantne preporuke Suda iz 2023. vidjeti [tablicu 2.4.](#) (preporuka 1./2023.).

⁵ Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2022. (odlomak 3.9.17.) i godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023. (odlomak 3.9.19).

Doprinosi Eurocontrola zajedničkom poduzeću SESAR 3 na kraju 2024. također su bili niži od ciljne vrijednosti za program Obzor Europa

2.28. Na kraju 2024. doprinosi Eurocontrola zajedničkom poduzeću SESAR 3 dosegali su tek 16 % ciljne vrijednosti za program Obzor Europa od 500 milijuna eura. Sud je izvijestio o sličnoj situaciji tijekom prethodnog VFO-a.

Preporuka 2.

Zajedničko poduzeće SESAR 3 trebalo bi surađivati s Eurocontrolom na povećanju razine Eurocontrolovih doprinosa i pratiti njihov napredak na godišnjoj osnovi kako bi se zajamčilo to da se Eurocontrolova ciljna vrijednost za VFO za razdoblje 2021. – 2027. može dostići.

Rok za provedbu: sredina 2026.

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 i dalje znatno zaostaje za ciljnom vrijednošću uključivanja partnera koji daju doprinos

2.29. Na kraju 2024., tj. na kraju treće godine provedbe programa, novčani doprinosi partnera koji daju doprinos za Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP 3 i dalje su bili na vrlo niskoj razini i iznosili su 15,6 milijuna eura (4 % ciljne vrijednosti od 400 milijuna eura). Zajedničko poduzeće uključilo je 2024. samo dva dodatna partnera, koji će 2025. i 2026. dati doprinose u iznosu od oko 2,2 milijuna eura. Zbog tog manjka u doprinosima može se znatno smanjiti učinak poluge aktivnosti Zajedničkog poduzeća i stoga taj manjak sa sobom donosi rizik za postizanje ciljeva njegova programa.

Preporuka 3.

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 trebalo bi sastaviti akcijski plan za pronalazak i privlačenje dodatnih partnera koji daju doprinos iz Europe i cijelog svijeta kako bi se ojačali njegovi istraživački i inovacijski kapaciteti, prikupili dodatni financijski doprinosi i zajamčilo da ono može postići ciljeve svojeg programa.

Rok za provedbu: kraj 2026.

ECCC ne raspolaže informacijama o kumulativnim doprinosima svojih članova primljenim prije nego što je postao financijski samostalan

2.30. ECCC je postao financijski samostalan u rujnu 2024. Međutim, u svojoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2024. nije objavio nikakve informacije o kumulativnim doprinosima svojih članova u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa primljenim

prije nego što je postao financijski samostalan niti je usporedio doprinose koje je primio iz svih izvora do kraja godine s ciljnim vrijednostima doprinosa utvrđenim za svaki program.

Preporuka 4.

Kako bi se zajamčilo da se u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji objavljuju cjelovite informacije o njegovim postignućima do kraja predmetne godine, ECCC bi trebao prikupljati podatke o dobrovoljnim financijskim doprinosima i doprinosima u naravi koje su države članice dale za njegove zajedničke mjere i njihovim povezanim financijskim doprinosima za njegove administrativne troškove, kao i pratiti navedene doprinose i izvješćivati o njima.

Rok za provedbu: sredina 2026.

Nedostatci u sustavima upravljanja i kontrole

Određena zajednička poduzeća koja su 2024. izvršila znatne isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa još nisu uvela kontrolni okvir koji se temelji na riziku

2.31. Uzimajući u obzir izmijenjenu revizijsku strategiju Zajedničke službe za reviziju za programe Obzor Europa i Digitalna Europa (vidjeti odlomak [1.36.](#)) te njezine posljedice za unutarnje kontrole u istraživačkim i inovacijskim zajedničkim poduzećima, Sud je provjerio mjeru u kojoj je uveden kontrolni okvir koji se temelji na riziku za isplate bespovratnih sredstava u okviru navedenih dvaju programa.

2.32. Primjena kontrolnog okvira koji se temelji na riziku trebala bi omogućiti zajedničkim poduzećima da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije koje obavlja Zajednička služba za reviziju, kao i da se rezultati potonjih revizija na odgovarajući način uzmu u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole. Sustavne i centralizirane kontrole trebale bi biti ključna značajka izjave o jamstvu koju izvršni direktor daje u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija, koja je sastavni dio godišnjeg izvješća o radu svakog zajedničkog poduzeća.

2.33. Uvođenje pouzdanog kontrolnog okvira koji se temelji na riziku u svim zajedničkim poduzećima važno je i uzimajući u obzir povećanje isplata bespovratnih sredstava iz programa Obzor Europa i Digitalna Europa (vidjeti [tablicu 2.1.](#)). Međutim, do kraja 2024. samo su četiri zajednička poduzeća (EU-Rail, CA, IHI i Zajedničko poduzeće za čipove) dovršila kontrolni okvir koji se temelji na riziku za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa (vidjeti mjere poduzete u pogledu preporuke 7./2022., u [tablici 2.4.](#)). Nadalje, prošle godine zajedničko poduzeće CA bilo je prvo zajedničko poduzeće koje je navelo „rizičnu stopu pogreške“ za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koju je procijenilo na 1,3 %. U tu

je svrhu Zajedničko poduzeće primijenilo smjernice koje je GU BUDG pružio u uputama za godišnja izvješća o radu u vezi s izračunom utvrđenih i preostalih stopa pogreške, financijskom izloženošću u obliku rizičnog iznosa, kriterijima značajnosti za zadržke i učinkom na izjavu izvršnog direktora. Svoju je procjenu temeljilo na podacima Zajedničke službe za reviziju o najnovijoj stopi pogreške svojih korisnika.

U sustavu upravljanja rizicima u zajedničkom poduzeću F4E nisu u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir rizici povezani s izmjenom temeljnih planova za ITER iz 2024. ili ljudskim resursima

2.34. U lipnju 2024. ITER-IO predložio je Vijeću ITER-a izmijenjeni projektni plan s novim skupom temeljnih planova koji će zamijeniti planove dogovorene 2016. Na temelju tog izmijenjenog plana odgađa se završetak faze sastavljanja projekta ITER s 2025. (prva plazma na 2035. (operativni početak), a završetak cijelog projekta s 2042. na 2059. (17 godina nakon trenutnog datuma završetka). Temeljni planovi za 2024. ujedno uključuju nekoliko važnih tehničkih promjena projekta ITER koje mogu znatno utjecati na opseg doprinosa u naravi zajedničkom poduzeću F4E i novčanih doprinosa ITER-IO-u.

2.35. Prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća F4E procijenjeni financijski učinak temeljnih planova za 2024. glavni je pokretač znatnog povećanja iznosa ispunjavanja obveza Zajedničkog poduzeća za projekt ITER („procjena na završetku projekta”) s 21,2 milijarde eura (na kraju 2023.; 21,6 milijardi eura u vrijednostima iz 2024.) na 25,8 milijardi eura (na kraju 2024.). To će značiti povećanje doprinosa Euratoma i Francuske operativnim proračunima Zajedničkog poduzeća za oko 4,2 milijarde eura (u vrijednostima iz 2024.).

2.36. Predloženim novim temeljnim planovima povećavaju se rizici za održivost te pravni, tehnički, gospodarski i financijski rizici za projekt ITER. Ti se rizici ne odražavaju na odgovarajući način u najnovijem registru rizika Zajedničkog poduzeća. Umjesto toga, kao i prethodnih godina, proces utvrđivanja rizika u zajedničkom poduzeću F4E uglavnom je usmjeren na rizike za operativnu provedbu projekta. Njime se ne uzimaju u obzir horizontalni rizici, kao što su potreba za restrukturiranjem Zajedničkog poduzeća i preraspodjelom ljudskih resursa kako bi se prilagodilo temeljnim planovima za 2024., nerazmjerna upotreba vanjskih pružatelja usluga, teme planiranja resursa i upravljanja njima i neusklađenost s [Pravilnikom o osoblju EU-a](#) ili etičkim okvirom Zajedničkog poduzeća na sličan način. Nadalje, IT alatom koji Zajedničko poduzeće upotrebljava za upravljanje rizicima ne dobivaju se potpune informacije o relevantnim ključnim rizicima, kao što su njihova stvarna i vjerojatna pojava te ažurirani financijski učinak.

Preporuka 5.

Zajedničko poduzeće F4E trebalo bi dodatno povećati djelotvornost svojeg sustava upravljanja rizicima, a posebno bi trebalo:

- (a) pri utvrđivanju rizika na odgovarajući način uzimati u obzir horizontalne rizike povezane s izmijenjenim temeljnim planovima iz 2024. i pitanjima ljudskih resursa;
- (b) unaprijediti svoj IT alat za upravljanje rizicima kako bi raspolagalo potpunim informacijama o relevantnim ključnim rizicima.

Rok za provedbu: sredina 2026.

ECCC je djelomično uveo svoj okvir za unutarnju kontrolu

2.37. Do kraja 2024. ECCC je djelomično uveo svoj [okvir za unutarnju kontrolu](#). Konkretno, ECCC još nije bio dovršio rad kako bi se zajamčila djelotvorna primjena plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka u slučaju katastrofe, uspostavile politike upravljanja osjetljivim radnim mjestima i provela načela kontrole povezanih s procjenom rizika te aktivnostima kontrole i praćenja koji se temelje na riziku.

Preporuka 6.

ECCC bi trebao dovršiti uvođenje svojeg okvira unutarnje kontrole kako bi se zajamčila djelotvornost njegovih sustava upravljanja i kontrole.

Rok za provedbu: sredina 2026.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja i preporuka iz prijašnjih godina

2.38. Sud u ovom odjeljku iznosi pregled mjera koje su zajednička poduzeća poduzela u pogledu opažanja iz prethodnih godina, koje su detaljno opisane u tablicama o praćenju u [poglavlju 3.](#), kao i u pogledu preporuka iz poglavlja 2. godišnjih izvješća iz prethodnih godina.

Zajednička poduzeća poduzela su mjere u pogledu manje od polovice opažanja Suda iz prethodnih godina

2.39. Cjelokupno gledajući, Sud smatra da su do kraja 2024. korektivne mjere poduzete u pogledu manje od polovice njegovih opažanja iz prethodnih godišnjih izvješća o zajedničkim poduzećima. Od 44 opažanja u pogledu kojih do kraja 2023. nisu bile poduzete dostatne mjere njih 18 (41 %) zaključeno je 2024. jer su zajednička poduzeća poduzela korektivne mjere ili jer predmetna opažanja više nisu bila primjenjiva. To je slučaj, primjerice, ako je određeni ugovor koji je nepravilno dodijeljen istekao ili ako zbog promjene okolnosti rješavanje predmetnog pitanja ne bi bilo troškovno učinkovito.

2.40. Međutim, 26 opažanja (59 %) i dalje je bilo otvoreno na kraju 2024. Pojediniosti su dostupne u prilogima [poglavlju 3.](#)

Zajednička poduzeća provela su većinu preporuka Suda

2.41. Sud je 2024. nastavio procjenjivati jesu li provedene mjere koje je preporučio u poglavlju 2. nedavnih godišnjih izvješća o zajedničkim poduzećima (počevši s izvješćem za 2021.). Svoju je procjenu utemeljio na razgovorima s članovima osoblja zajedničkih poduzeća koji sudjeluju u operativnom i financijskom praćenju projekata, unutarnjoj kontroli i upravljanju ljudskim resursima. Osim toga, ispitao je popratnu dokumentaciju koju su dostavila zajednička poduzeća.

2.42. U [tablici 2.4.](#) prikazani su rezultati praćenja provedbe šest preporuka iz godišnjeg izvješća Suda za 2023., kao i šest preporuka iz godišnjih izvješća za 2021. i 2022. koje do kraja 2023. još nisu bile u potpunosti provedene.

2.43. Od tih 12 preporuka za njih je četiri ciljni rok provedbe bio kraj 2024. Sud smatra da je stanje na kraju 2024. bilo sljedeće:

- o dvije preporuke, koje su se odnosile na praćenje dovršetka projekata odobrenih u okviru prethodnih VFO-ova i dostizanje ciljnih vrijednosti doprinosa privatnih članova za VFO za razdoblje 2021. – 2027., u potpunosti su provela sva zajednička poduzeća na koja su se one primjenjivale;
- o treću preporuku, koja se odnosila na uvođenje pristupa kontroli koji se temelji na riziku za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa, u potpunosti su provela četiri zajednička poduzeća (EU-Rail, CA, IHI i Zajedničko poduzeće za čipove), ali ostala zajednička poduzeća na koja se ona primjenjivala provela su je tek u određenoj mjeri;
- o četvrta preporuka, koja se odnosila na ljudske resurse u zajedničkom poduzeću EuroHPC, provedena je u određenoj mjeri kad je riječ o dostizanju ciljne vrijednosti zapošljavanja u tom zajedničkom poduzeću u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., a u potpunosti kad je riječ o povećanju transparentnosti postupaka zapošljavanja.

2.44. Od osam preporuka čiji je ciljni datum provedbe nakon 2024. jedna preporuka (o donošenju smjernica o prikazivanju prve računovodstvene dokumentacije novih zajedničkih poduzeća) provedena je u potpunosti, a njih šest u određenoj mjeri. Te se preporuke odnose na upotrebu vanjskih pružatelja usluga i upravljanje rizicima u zajedničkom poduzeću F4E, kašnjenja u dostizanju ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EuroHPC u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. i znatan višak novčanih sredstava u zajedničkom poduzeću EuroHPC i Zajedničkom poduzeću za čipove. Preostala preporuka, koja još uopće nije provedena, odnosi se na donošenje smjernica za procjenu potreba za ljudskim resursima u zajedničkim poduzećima. Sud napominje da za provedbu te preporuke zajednička poduzeća u velikoj mjeri ovise o Komisiji.

Tablica 2.4. – Praćenje provedbe preporuka Suda iz prethodnih godina

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
6./2021.	Sva zajednička poduzeća osim F4E-a	Zajednička poduzeća trebala bi uvesti sustav za evidentiranje radnog vremena kako bi dobila objektivne podatke o vremenu koje je osoblje utrošilo na pojedinu aktivnost.		U sklopu aranžmana upotrebe službe za podršku koji se primjenjuje u zajedničkim poduzećima odjeli za ljudske resurse nastavili su 2024. raditi na usklađivanju i optimizaciji IT alata stavljenih na raspolaganje svim zajedničkim poduzećima (Sysper i Systal). Komisija je te godine započela s uvođenjem nove integrirane platforme za ljudske resurse kako bi se njome zamijenili postojeći alati. Međutim, Komisija je 2025. potvrdila da taj novi alat neće uključivati sustav evidencije radnog vremena na temelju aktivnosti. Ako bi zajednička poduzeća osmišljavala vlastiti sustav, došlo bi do intenzivne potrošnje resursa i problema s integracijom u zajednički sustav za ljudske resurse. Ciljni rok provedbe: kraj 2025.
7./2021.	Sva zajednička poduzeća osim F4E-a	Zajednička poduzeća trebala bi osmisliti formalizirani model ili smjernice o tome kako procijeniti potrebe za osobljem (uključujući ključne kompetencije) po aktivnostima i po odjelima s ciljem optimizacije upotrebe kadrovskih resursa.		Za provedbu te preporuke potrebna je potpuna podrška Komisije (partnerske glavne uprave i posebice GU BUDG), koja donosi konačne odluke o budućoj raspodjeli resursa zajedničkim poduzećima. Zbog toga postoji mogućnost da se preporuka ne provede do pregovora o proračunu za novi VFO (otprilike krajem 2026.). Ciljni rok provedbe: kraj 2027.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
8./2021.	F4E	Uprava Zajedničkog poduzeća trebala bi ojačati mjere koje su već poduzete kako bi se ublažili rizici povezani s upotrebom vanjskog osoblja, a posebno rizik od neučinkovitog upravljanja zbog nejasne raspodjele odgovornosti između statutarnog i vanjskog osoblja.		Tijekom 2022. osnovana je radna skupina čija je zadaća bila obaviti procjenu u pogledu visoke razine oslanjanja na vanjske djelatnike, s ciljem boljeg planiranja i pravljenja upotrebe njihovih usluga. Radna skupina zatim je izradila politiku o upotrebi vanjskih pružatelja usluga, koju je direktor odobrio 2024. Međutim, tom politikom nije predviđena centralizirana koordinacija vanjskih pružatelja usluga, kao ni centralizirano upravljanje takvim pružateljima usluga. Služba za unutarnju reviziju provela je 2023. reviziju nad upravljanjem ljudskim resursima i etikom u zajedničkom poduzeću F4E koja je pokazala da postoje ozbiljni problemi u pogledu koordinacije vanjskih pružatelja usluga i upravljanja njima. Provedba dogovorenog akcijskog plana još je u tijeku te bi trebala bi biti dovršena do kraja 2025. Ciljni rok provedbe: kraj 2025.
1./2022.	EuroHPC, IHI, CBE, Zajedničko poduzeće za čipove	Navedena zajednička poduzeća trebala bi izraditi akcijski plan koji sadržava rokove za dovršetak provedbe projekata odobrenih u okviru prethodnih VFO-ova.		Ažurirani sustav za e-bespovratna sredstva (COMPASS) uključuje nove alate za izvješćivanje i praćenje koje su zajednička poduzeća upotrebljavala za praćenje postupnog zaključivanja projekata u vezi s bespovratnim sredstvima u okviru programa Obzor 2020. i procjenu zahtjeva za produljenje i obustave plaćanja. Ciljni rok provedbe: kraj 2024.
2./2022.	EuroHPC, CBE	Kako bi se zajamčilo dostizanje ciljnih vrijednosti za doprinose njihovih privatnih članova u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., zajednička poduzeća EuroHPC i CBE trebala bi, na temelju strateškog plana provedbe programa, na		Oba zajednička poduzeća sastavila su višegodišnji program rada i proračun za svoje aktivnosti u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. kako bi se omogućila izrada višegodišnjih procjena za planiranje u vezi s doprinosima njihovih članova.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
		godišnjoj osnovi pratiti pojedinačna postignuća privatnih članova u pogledu njihovih doprinosa.		Ciljni rok provedbe: kraj 2024.
7./2022.	EU-Rail, CA, IHI, Zajedničko poduzeće za čipove	U okviru programa Obzor Europa sva zajednička poduzeća trebala bi primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajednička poduzeća posebice trebala zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane <i>ex ante</i> kontrole ili <i>ex post</i> revizije; i (b) da se važni rezultati <i>ex post</i> revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće <i>ex ante</i> kontrole.		Zajedničko poduzeće EU-Rail upotrebljava isključivo jednokratne iznose bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Već je 2023. dovršilo kontrolni okvir koji se temelji na riziku te je u prosincu 2024. ažuriralo svoju strategiju kontrole za program Obzor Europa kako bi je uskladilo s najnovijim Komisijinim smjernicama o <i>ex post</i> tehničkim preispitivanjima izvršavanja bespovratnih sredstava u obliku jednokratnog iznosa u okviru tog programa. Zajednička poduzeća CA i IHI te Zajedničko poduzeće za čipove dovršili su 2024. svoje kontrolne okvire koji se temelje na riziku za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa. Ciljni rok provedbe: kraj 2024.
7./2022.	Sva zajednička poduzeća osim zajedničkih poduzeća F4E, EU-Rail, CA, IHI i Zajedničkog	U okviru programa Obzor Europa sva zajednička poduzeća trebala bi primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajednička poduzeća posebice trebala zajamčiti sljedeće:		U veljači 2024. istraživačka i inovacijska zajednička poduzeća osmislila su zajednički pristup provedbi i smjernice za strategiju Komisijine Zajedničke službe za reviziju za kontrole u vezi s programom Obzor Europa kojima se predviđaju alternativni mehanizmi pružanja jamstva i pokazatelji kako bi se nadoknadilo to što se neće provoditi <i>ex post</i> revizije reprezentativnog uzorka korisnika i što se neće utvrđivati stopa pogreške za svako zajedničko poduzeće.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
	poduzeća za čipove	(a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane <i>ex ante</i> kontrole ili <i>ex post</i> revizije; i (b) da se važni rezultati <i>ex post</i> revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće <i>ex ante</i> kontrole.		Zajedničko poduzeće SNS isplatilo je 2024. veliku količinu bespovratnih sredstava iz programa Obzor Europa (otprilike 83 milijuna eura), ali još nije uvelo svoj kontrolni okvir utemeljen na riziku za takve rashode. Sud napominje da je uspostava djelotvornog kontrolnog okvira koji se temelji na riziku zadatak za koji je potrebno mnogo vremena. Ciljni rok provedbe: kraj 2024.
1./2023.	EuroHPC	Zajedničko poduzeće EuroHPC trebalo bi poduprijeti Komisijinu ponovnu procjenu ciljne vrijednosti doprinosa privatnih članova za programe za razdoblje 2021. – 2027. (Obzor Europa i Digitalna Europa).		Zajedničko poduzeće obavijestilo je 2024. svoj upravni odbor, koji uključuje i Komisiju, o razlozima zbog kojih nije moguće dostići trenutačnu ciljnu vrijednost doprinosa privatnih članova te ju je potrebno preispitati. Zajedničko poduzeće ujedno je stupilo u kontakt s jednim vanjskim revizorskim društvom kako bi dobilo dodatne savjete o tome kako maksimalno povećati svoje sposobnosti za praćenje DNDA-a i izvješćivanje o njemu u okviru postojećih ograničenja. Ciljni rok provedbe: sredina 2025.
2./2023.	CA	Zajedničko poduzeće CA trebalo bi, kao prvo, razraditi korektivne mehanizme za smanjivanje svojih viškova novčanih sredstava na razumnu razinu i, kao drugo, u suradnji s Komisijom uskladiti svoje zahtjeve za novčana sredstva za svaku financijsku godinu sa svojim procijenjenim potrebama za potrošnjom.		Zajedničko poduzeće znatno je smanjilo svoj ukupni višak novčanih sredstava, i to s 237 milijuna eura na kraju 2023. na 105 milijuna eura na kraju 2024. (smanjenje od 56 %). Preostali višak bio je potreban za pokrivanje plaćanja tijekom prvih četiriju mjeseci 2025. Ciljni rok provedbe: kraj 2025.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
2./2023.	Zajedničko poduzeće za čipove, EuroHPC	Zajedničko poduzeće za čipove i zajedničko poduzeće EuroHPC trebali bi, kao prvo, razraditi korektivne mehanizme za smanjivanje svojih viškova novčanih sredstava na razumnu razinu i, kao drugo, u suradnji s Komisijom uskladiti svoje zahtjeve za novčana sredstva za svaku financijsku godinu sa svojim procijenjenim potrebama za potrošnjom.		Višak novčanih sredstava Zajedničkog poduzeća za čipove povećao se tijekom 2024. Na kraju godine iznosio je 479 milijuna eura u usporedbi s 438 milijuna eura na kraju 2023. Na temelju ponovne procjene svojih potreba u pogledu proračuna za operativna plaćanja Zajedničko poduzeće smanjilo je 2025. svoj prvotni proračun za program Digitalna Europa za 100 milijuna eura. Međutim, Komisija prihvaća takve izmjene samo pod uvjetom da su oslobođena financijska sredstva potrebna drugim tijelima EU-a. Tijekom 2024. povećao se i višak novčanih sredstava zajedničkog poduzeća EuroHPC, i to na 904,7 milijuna eura na kraju godine u usporedbi s 840,7 milijuna eura na kraju 2023. Zajedničko poduzeće počelo je 2024. s primjenom korektivnih mehanizama, no oni će imati učinak tek na izvršenje proračuna za 2026. Ciljni rok provedbe: kraj 2025.
3./2023.	EuroHPC	Zajedničko poduzeće EuroHPC trebalo bi iskoristiti svoj povećani broj osoblja kako bi radilo na tome da dostigne svoju ciljnu vrijednost u pogledu zapošljavanja do kraja 2024.		Do kraja 2023. EuroHPC trebao je zaposliti 39 novih članova osoblja kako bi se približilo punom sastavu od 54 zaposlenika koji mu je bio potreban za provedbu aktivnosti u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Međutim, na kraju 2024. od 39 novih radnih mjesta njih 14 i dalje nije bilo popunjeno.
		Kako bi se povećala transparentnost njegovih postupaka zapošljavanja i potkrijepilo donošenje odluka odbora za odabir, EuroHPC bi se trebao koristiti unaprijed dogovorenom tablicom za ocjenjivanje u fazi predodabira, u skladu s		Zajedničko poduzeće uvelo je 2024. tablicu za ocjenjivanje za upotrebu u fazi predodabira u postupcima zapošljavanja, uključujući pondere za svaki ključni kriterij. Ciljni rok provedbe: kraj 2024.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
		praksom drugih zajedničkih poduzeća i tijela EU-a.		
4./2023.	F4E	Zajedničko poduzeće F4E trebalo bi uspostaviti centraliziranu službu za koordinaciju vanjskih pružatelja usluga i upravljanje takvim pružateljima usluga te donijeti sveobuhvatnu metodologiju za redovitu procjenu svojih ukupnih potreba za ljudskim resursima (statutarno osoblje i vanjski pružatelji usluga) na temelju radnog opterećenja i potrebnih vještina. Osim toga, Zajedničko poduzeće trebalo bi nadopuniti svoj registar rizika najvažnijim rizicima koji proizlaze iz njegove visoke razine upotrebe vanjskih pružatelja usluga u duljem roku.		Direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je 2024. politiku o upotrebi vanjskih pružatelja usluga, uključujući njihovu definiciju i planiranje potreba za resursima. Zatim je 2025. donesena odluka o centralizaciji koordinacije tih pružatelja usluga i upravljanju njima. Zajedničko poduzeće nije ažuriralo svoj registar rizika na odgovarajući način. Ciljni rok provedbe: kraj 2025.
5./2023.	F4E	Zajedničko poduzeće F4E trebalo bi uvesti integrirani proces za upravljanje rizicima u sklopu svojeg okvira za unutarnju kontrolu kako bi djelotvorno upravljalo svojim rizicima.		Zajedničko poduzeće F4E uvelo je 2024. redovite tromjesečne sastanke tima za upravljanje rizicima i tima za unutarnju reviziju. Međutim, još nije ažuriralo svoj okvir za unutarnju kontrolu kako bi uključilo integrirani proces za upravljanje rizicima. Ciljni rok provedbe: sredina 2025.

Broj i godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Analiza ostvarenog napretka koju je proveo Sud	
			Razina provedbe	Primjedbe
6./2023.	SNS i Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3	Trebalo bi izraditi računovodstvene smjernice kako bi se utvrdila pravila za prikazivanje prve godišnje računovodstvene dokumentacije novih zajedničkih poduzeća. Te bi smjernice trebale sadržavati upute o tome kako odvojiti financijska sredstva koja izvršava Komisija od onih koja izvršava samo zajedničko poduzeće nakon što postane financijski samostalno.		U lipnju 2025. Komisija je iznijela upute o obavljanju računovodstvenih aktivnosti u pogledu prijenosa imovine i obveza za sva nova tijela osnovana u skladu s UFEU-om i Ugovorom o Euratomu i tijela u obliku javno-privatnog partnerstva. U tim se uputama pružaju jasne smjernice za različite sastavnice prvog skupa godišnje računovodstvene dokumentacije. Ciljni rok provedbe: sredina 2025.

Izvor: Sud.

Druga novija tematska izvješća u kojima ima riječi o zajedničkim poduzećima

2.45. Sud je tijekom 2024. i u prvoj polovici 2025. objavio tri tematska izvješća u kojima ima riječi o zajedničkim poduzećima (vidjeti [sliku 2.3.](#)).

Slika 2.3. – Druga nedavno objavljena tematska izvješća Suda u kojima ima riječi o zajedničkim poduzećima

Tematsko izvješće Suda 08/2024

„Ambicije EU-a u području umjetne inteligencije – Čvršće upravljanje i veća, ciljanija ulaganja ključni su na daljnjem putu”

U okviru revizije procijenjena je djelotvornost Komisijina doprinosa razvoju ekosustava umjetne inteligencije u EU-u. U tom je kontekstu Sud analizirao uspješnost plana EU-a za umjetnu inteligenciju, kao i upotrebu financijskih sredstava iz programa Obzor 2020., Obzor Europa i Digitalna Europa za istraživanje i inovacije u području tehnologije i infrastrukture umjetne inteligencije u razdoblju 2014. – 2022.

Nalazi revizije

Iako je Komisija osigurala financijske i infrastrukturne uvjete za razvoj umjetne inteligencije i širenje njezine upotrebe, infrastruktura financirana sredstvima EU-a – kao što su objekti za testiranje, podatkovni prostori ili platforma za umjetnu inteligenciju na zahtjev – sporo ugledava svjetlo dana, a planovima za umjetnu inteligenciju dosad je potaknuta tek skromna kapitalna potpora EU-a za inovatore (primjerice financiranje vlasničkim kapitalom).

Jedinstveno tržište podataka i dalje je u začetku te njime nije moguće odmah potaknuti ulaganja u umjetnu inteligenciju.

Nema sustavnog praćenja rezultata projekata u području umjetne inteligencije financiranih sredstvima EU-a.

Koordinacija između EU-a i država članica nije djelotvorna zbog nedostatka instrumenata za upravljanje.

Preporuke

Komisija bi trebala:

- ojačati planiranje i koordinaciju ulaganja u umjetnu inteligenciju ponovnim procjenjivanjem ciljne vrijednosti EU-a za ulaganja u umjetnu inteligenciju i načina na koji države članice mogu doprinijeti njezinu dostizanju;
- obaviti evaluaciju potrebe za instrumentom kapitalne potpore koji je u većoj mjeri usmjeren na umjetnu inteligenciju;
- zajamčiti da inovacijska infrastruktura za umjetnu inteligenciju financirana sredstvima EU-a funkcionira na koordiniran način i s jedinstvenom pristupnom točkom;
- pojačati potporu u iskorištavanju rezultata u EU-u, kao i koordinaciju i praćenje iskorištavanja rezultata;
- podupirati iskorištavanje rezultata istraživanja i inovacija u sklopu programa Obzor Europa u području umjetne inteligencije u EU-u.

Tematsko izvješće Suda 11/2024

„Industrijska politika EU-a za vodik iz obnovljivih izvora – Pravni je okvir uglavnom donesen – Vrijeme je za provjeru stvarnog stanja”

U okviru revizije procijenjena je industrijska politika EU-a za vodik iz obnovljivih izvora, s naglaskom na pravnom okviru koji je utvrdila Komisija i njegovu učinku na razvoj tržišta vodika u EU-u

Nalazi revizije

Iako je Komisijin pravni okvir gotovo dovršen te je njime pružena sigurnost za uspostavu novog tržišta, Komisijini ciljevi proizvodnje i potražnje vodika iz obnovljivih izvora za 2030. previše su ambiciozni.

Za izgradnju industrije vodika u EU-u potrebna su ogromna javna i privatna ulaganja. Međutim, Komisija nema cjelovit pregled nad povezanim potrebama ni nad dostupnim javnim sredstvima. Osim toga, financijska sredstva EU-a, čiji iznos revizori procjenjuju na 18,8 milijardi eura za razdoblje 2021. – 2027., raspršena su na nekoliko programa, zbog čega je poduzećima teško utvrditi vrstu financiranja koja najbolje odgovara određenom projektu.

Jedan je od glavnih problema tog novog tržišta začarani krug: ponuda ovisi o potražnji, a potražnja o ponudi.

Preporuke

Komisija bi trebala:

- nakon provjere stvarnog stanja donijeti strateške odluke o daljnjim koracima bez stvaranja novih strateških ovisnosti;
- utvrditi plan EU-a i pratiti napredak;
- prikupiti pouzdane podatke o nacionalnom financiranju i u skladu s tim procijeniti primjerenost mehanizama financiranja sredstvima EU-a;
- pratiti procese izdavanja dozvola u državama članicama;
- donijeti jasnu odluku o mjerama potpore i koordinacije s industrijom vodika i za nju.

Tematsko izvješće Suda 12/2025

„Strategija EU-a za sektor mikročipova – Ostvaren je zadovoljavajući napredak u provedbi, ali Akt o čipovima vrlo vjerojatno neće biti dovoljan za doseganje preambiciozne ciljne vrijednosti digitalnog desetljeća”

U okviru revizije procijenjen je napredak u provedbi strategije EU-a za sektor mikročipova, s naglaskom na djelotvornosti Komisijina Akta o čipovima kad je riječ o doseganju ambiciozne ciljne vrijednosti digitalnog desetljeća prema kojoj bi globalni udio EU-a u proizvodnji poluvodiča do 2030. trebao iznositi 20 %. Ujedno je obavljena evaluacija djelotvornosti mehanizama financiranja, industrijskih strategija te sposobnosti EU-a da smanji ovisnost o stranim dobavljačima poluvodiča.

Nalazi revizije

Akt o čipovima i povezano financiranje vjerojatno neće biti dovoljni za postizanje cilja digitalnog desetljeća zbog snažne ovisnosti EU-a o vanjskim dobavljačima i osjetljivostima u lancu opskrbe, posebice u slučaju naprednih tehnologija za proizvodnju čipova.

Najveći dio ulaganja i dalje otpada na države članice i privatni sektor.

Manjak vještina i uska grla u proizvodnji i dalje su ključne prepreke povećanju kapaciteta EU-a za proizvodnju poluvodiča.

Nedovoljan pristup EU-a sirovinama, visoki troškovi energije i geopolitičke napetosti donose dodatne izazove.

Preporuke

Komisija bi trebala:

- hitno obaviti provjeru stvarnog stanja u pogledu strategije i poduzeti potrebne kratkoročne korektivne mjere;
- započeti s pripremom sljedeće strategije za poluvodiče.

Izvor: pojedinosti o izvješćima, povezane preporuke i odgovor subjekta revizije dostupni su na internetskim stranicama Suda eca.europa.eu.

Odgovori zajedničkih poduzeća na poglavlja 1. i 2.

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/JUS-Replies-SAR-JUS-2024/JUS-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Poglavlje 3.

Izjave o jamstvu

za zajednička poduzeća EU-a

3.1. Informacije na kojima se temelje izjave o jamstvu

Osnova za mišljenja

3.1.1. Sud je proveo reviziju u skladu s međunarodnim revizijskim standardima i etičkim kodeksom Međunarodne federacije računovođa (IFAC) te međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Odgovornosti Suda u skladu s tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku ovog izvješća o odgovornostima revizora. Sud je ujedno ispunio zahtjeve u pogledu neovisnosti i postupio u skladu s etičkim odgovornostima iz Kodeksa etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA). Sud prikupljene revizijske dokaze smatra dostatnim i prikladnim da budu osnova za njegova mišljenja.

Revizijski pristup

3.1.2. Sud Europskom parlamentu i Vijeću te drugim tijelima zaduženim za davanje razrješnice podnosi izjave o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije zajedničkih poduzeća EU-a te zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom dokumentacijom.

3.1.3. Revizijski pristup Suda obuhvaća analitičke revizijske postupke, izravno ispitivanje transakcija i procjenu ključnih komponenti nadzornih i kontrolnih sustava svakog zajedničkog poduzeća. Tome se pridodaju dokazi proizašli iz rada drugih revizora, kao i analiza informacija koje dostavlja uprava subjekta revizije.

Odgovornosti uprave i osoba zaduženih za upravljanje

3.1.4. U skladu s člancima od 310. do 325. UFEU-a i financijskim uredbama zajedničkih poduzeća uprava svakog zajedničkog poduzeća odgovorna je za pripremu i prikazivanje računovodstvene dokumentacije relevantnog zajedničkog poduzeća na temelju međunarodno prihvaćenih računovodstvenih standarda za javni sektor te za jamčenje zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija. Ta odgovornost uključuje oblikovanje, uspostavu i provedbu unutarnjih kontrola koje su važne za pripremu i prikazivanje financijskih izvještaja u kojima nema značajnog pogrešnog prikazivanja zbog prijevare ili pogreške. Uprava ujedno snosi krajnju odgovornost za jamčenje toga da su aktivnosti, financijske transakcije i druge informacije prikazane u financijskim izvještajima u skladu sa svim relevantnim propisima.

3.1.5. U pripremi računovodstvene dokumentacije odgovornost je uprave procijeniti mogućnost predmetnog zajedničkog poduzeća da nastavi s trajnim poslovanjem. Uprava je dužna objavljivati informacije o svim pitanjima u vezi s trajnošću poslovanja zajedničkog poduzeća te se mora služiti računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja, osim u slučajevima u kojima namjerava likvidirati predmetni subjekt ili prestati s poslovanjem ili u kojima će biti primorana to učiniti.

3.1.6. Osobe zadužene za upravljanje u svakom zajedničkom poduzeću odgovorne su za nadgledanje procesa financijskog izvještavanja relevantnog zajedničkog poduzeća.

Odgovornosti revizora u pogledu revizije računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija

3.1.7. Kad je riječ o financijskim informacijama iznesenim za svako zajedničko poduzeće, Sud prikuplja dostatne i prikladne revizijske dokaze kako bi izrazio mišljenje uz razumno jamstvo u pogledu računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija.

- Pri reviziji računovodstvene dokumentacije, koja se sastoji od financijskih izvještaja⁶ i izvješća o izvršenju proračuna svakog zajedničkog poduzeća za predmetnu financijsku godinu, Sud u skladu s člankom 70. stavkom 6. Financijske uredbe⁷ uzima u obzir reviziju koju je proveo neovisni vanjski revizor.
- Pri reviziji prihoda Sud provjerava doprinose iz proračuna EU-a te doprinose primljene od drugih članova ili zemalja sudionica te procjenjuje postupke kojima se zajednička poduzeća služe za ubiranje ostalih prihoda, ako postoje.
- Pri reviziji rashoda Sud ispituje platne transakcije nakon što su troškovi nastali, evidentirani i prihvaćeni. Time su obuhvaćene sve kategorije plaćanja u trenutku njihova izvršenja, uz iznimku predujmova. Sud ispituje isplate predujmova u trenutku u kojem primatelj sredstava dostavi potvrdu o njihovoj pravilnoj upotrebi te u kojem zajedničko poduzeće prihvati tu potvrdu i obračuna predujam, iste godine ili kasnije. Sud u svojoj ukupnoj procjeni uzima u obzir i rezultate *ex post* revizija koje je provela Zajednička služba za reviziju Komisijina GU-a RTD u pogledu rashoda zajedničkih poduzeća za bespovratna sredstava u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa i koje je provela

⁶ Financijski izvještaji sastoje se od bilance, izvještaja o financijskom rezultatu, izvještaja o novčanom toku, izvještaja o promjenama u neto imovini, kratkog prikaza važnih računovodstvenih politika i drugih bilješki s pojašnjenjima.

⁷ U predmetnim izvješćima objedinjuju se sve proračunske operacije i ona uključuju bilješke s pojašnjenjima.

Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) u pogledu rashoda zajedničkih poduzeća za bespovratna sredstva u okviru programa Digitalna Europa.

3.1.8. Sud snosi isključivu odgovornost za revizorska mišljenja koja izražava. U skladu s međunarodnim revizijskim standardima i međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Sud primjenjuje stručnu prosudbu i zadržava profesionalni skepticizam tijekom čitavog trajanja revizije. Konkretno, Sud poduzima sljedeće korake:

- Sud utvrđuje i procjenjuje rizike od značajnog pogrešnog prikazivanja u računovodstvenoj dokumentaciji i od značajne neusklađenosti povezanih transakcija s pravnim zahtjevima EU-a do kojih je došlo zbog prijevare ili pogreške. Rizik od toga da se značajno pogrešno prikazivanje ili neusklađenost ne otkriju veći je u slučaju prijevare nego u slučaju pogreške jer prijevare može podrazumijevati tajno dogovaranje, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola. Sud priprema i provodi revizijske postupke kojima se u obzir uzimaju ti rizici.
- Sud stječe uvid u unutarnje kontrole koje su relevantne za reviziju. To ne čini kako bi izrazio mišljenje o djelotvornosti tih kontrola, nego kako bi pripremio primjerene revizijske postupke. U slučajevima u kojima utvrdi ozbiljne nedostatke u unutarnjoj kontroli Sud nastoji, ako je moguće, kvantificirati njihov učinak i prilagoditi procjenu rizika za narednu godinu. Sud tijekom ovogodišnje revizije nije utvrdio nijedan takav nedostatak.
- Sud provjerava primjerenost primijenjenih računovodstvenih politika te razumnosti računovodstvenih procjena i povezanih informacija koje je uprava objavila.
- Sud procjenjuje primjerenost načina na koji se uprava služila računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja i, na temelju prikupljenih dokaza, procjenjuje postoji li značajna nesigurnost proizašla iz događaja ili okolnosti kojima bi se ozbiljno mogla ugroziti mogućnost određenog zajedničkog poduzeća da nastavi s trajnim poslovanjem. U slučajevima u kojima Sud zaključi da postoji takva značajna nesigurnost dužan je u svojem izvješću skrenuti pozornost na povezane informacije koje su objavljene u računovodstvenoj dokumentaciji ili, ako te informacije nisu objavljene na odgovarajući način, izraziti mišljenje koje nije bezuvjetno. Zaključci Suda temelje se na revizijskim dokazima koje je prikupio do datuma sastavljanja izvješća. Ipak, događaji ili okolnosti koje nastanu nakon tog datuma mogu dovesti do toga da određeni subjekt prestane s trajnim poslovanjem.
- Konačno, Sud obavlja evaluaciju cjelokupnog prikaza, strukture i sadržaja računovodstvene dokumentacije, uključujući sve objavljene informacije, te ocjenjuje jesu li povezane transakcije i događaji vjerno prikazani u računovodstvenoj dokumentaciji.

3.1.9. Sud obavještava upravu o pitanjima kao što su planirani opseg i vremenski okvir revizije te eventualni važni revizijski nalazi, uključujući nalaze o znatnim nedostacima u unutarnjim kontrolama.

3.1.10. Sud u svojem izvješću opisuje pitanja koja smatra najbitnijim za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija. To ne čini ako zakonodavstvom nije dopušteno javno objavljivanje tih pitanja ili, što je iznimno rijetko, ako utvrdi da određeno pitanje ne bi trebalo objaviti u izvješću jer je razumno očekivati da bi nepovoljne posljedice takvog objavljivanja bile veće od koristi za javni interes.

3.1.11. Ne može postojati garancija da će se revizijom uvijek otkriti svi slučajevi u kojima u računovodstvenoj dokumentaciji obuhvaćenoj revizijom postoji značajno pogrešno prikazivanje ili neusklađenost. Takvi se slučajevi, čiji uzrok mogu biti prijevara ili pogreška, smatraju značajnim ako bi bilo razumno očekivati da bi, pojedinačno ili skupno, mogli utjecati na ekonomske odluke koje korisnici te računovodstvene dokumentacije donose na temelju njezina sadržaja.

Zajednička poduzeća koja provode okvirne programe EU-a za istraživanja i inovacije

3.2. Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

Uvod

3.2.1. Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.⁸ Zajedničko poduzeće SESAR 3 trenutačna je inačica zajedničkog poduzeća SESAR, koje je osnovano u veljači 2007. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja (FP7) na razdoblje od osam godina⁹ i čije je djelovanje produženo u lipnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.¹⁰

3.2.2. Zajedničko poduzeće SESAR 3 uspostavljeno je kao javno-privatno partnerstvo s ciljem razvoja moderniziranog upravljanja zračnim prometom u Europi i ubrzanja uvođenja inicijative **digitalnog europskog neba** s pomoću istraživanja i inovacija. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU MOVE), i Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (**Eurocontrol**) te više od 50 organizacija iz svih dijelova vrijednosnog lanca zrakoplovstva, uključujući zračne luke, korisnike zračnog prostora svih kategorija, pružatelje usluga zračne plovidbe, operatore i pružatelje usluga bespilotnih letjelica, kao i proizvođače i znanstvenu zajednicu.

⁸ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

⁹ Uredba Vijeća (EZ) br. 219/2007 o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR).

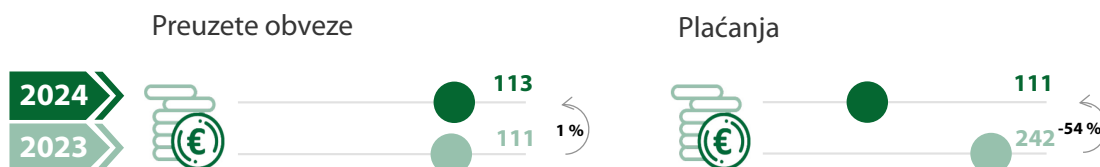
¹⁰ Uredba Vijeća (EU) br. 721/2014 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 219/2007.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

3.2.3. Na [slici 3.2.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Figure 3.2.1 – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću SESAR 3

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje te upućene nacionalne stručnjake.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.2.4. U smanjenju proračuna za plaćanja za 2024. odražava se upotreba višegodišnjih poziva na podnošenje prijedloga. Prvi trogodišnji poziv objavljen je 2023. te je većina povezanih plaćanja pretfinanciranja izvršena u posljednjim mjesecima te godine. Zbog toga zajedničko poduzeće 2024. nije očekivalo da će izvršiti ikakve namire za prijave troškova primljene od korisnika.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.2.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku [3.1.](#) Potpis na stranici [166.](#) sastavni je dio mišljenja.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

3.2.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća SESAR 3, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.2.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SESAR 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja i novčane tokove za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.2.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SESAR 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.2.9. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SESAR 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.2.10. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Zajedničko poduzeće SESAR 3 zaključilo je 2024. financiranje u okviru programa Obzor 2020., ali dano je samo 88 % dogovorenih doprinosa

3.2.11. U [tablici 3.2.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća SESAR 3 za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.2.1. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju i bilateralnim sporazumima)					Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
Članovi	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU MOVE)	555,8	29,3	—	585,0	566,0	—	—	—	566,0	97 %
Eurocontrol	467,0	25,0	—	492,0	17,1	325,9	0,0	—	343,0	70 %
Privatni članovi	280,0	18,5	—	298,5	17,3	287,4	0,0	—	304,7	102 %
Ukupno	1 302,8	72,8	—	1 375,5	600,4	613,3	0,0	—	1 213,7	88 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.2.12. Zajedničko poduzeće SESAR 3 dovršilo je 2024. provedbu programa Obzor 2020. Do kraja godine ukupno je primilo otprilike 88 % planiranih financijskih sredstava. Manjak doprinosa bio je posebno izražen u slučaju Eurocontrola, koji je dao samo 70 % doprinosa.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

Doprinosi Eurocontrola na kraju 2024. bili su niži i od ciljne vrijednosti za program Obzor Europa

3.2.13. U [tablici 3.2.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća SESAR 3 za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.2.2. – Doprinosi članova za program Obzor Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU MOVE) ⁽²⁾	585,0	30,0	615,0	183,4	59,0	—	—	242,4	0,4
Privatni članovi	504,0	25,0	529,0	0,0	—	90,8	98,4	189,2	0,4
Eurocontrol	475,0	25,0	500,0	11,1	—	40,4	27,1	78,6	0,2
Ukupno	1 564,0	80,0	1 644,0	194,5	59,0	131,2	125,5	510,2	0,3

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA). Potvrđeni DNDA isključivo objavljen u godišnjem izvješću o radu zajedničkog poduzeća SESAR 3.

(2) Uključuje doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 29 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 14 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.2.14. Do kraja 2024., treće godine provedbe tog programa, EU i privatni članovi zajedno su dostigli oko 44 % svoje ukupne ciljne vrijednosti doprinosa. Privatni članovi i Eurocontrol prijavili su novčane doprinose i doprinose u naravi u iznosu od oko 267,8 milijuna eura. Od tog je iznosa, prema godišnjem izvješću o radu Zajedničkog poduzeća, na dodatne aktivnosti izvan istraživačkog programa Zajedničkog poduzeća otpadao 191 milijun eura (71 %). Eurocontrol je zaostajao sa svojim doprinosima, dosegnuvši do kraja 2024. samo 16 % dogovorenog iznosa.

Nedostatci u planiranju i izvršenju proračuna za administrativne rashode

3.2.15. Stopa izvršenja odobrenih sredstava za plaćanje u okviru proračuna zajedničkog poduzeća SESAR 3 za infrastrukturu i operativnog proračuna za 2024. (glava II.) smanjila se na 45 % (2023.: 55 %). Zajedničko poduzeće djelomično je to pripisalo prelasku na Komisijin novi financijski sustav (SUMMA) u trenutku u kojem je Eurocontrol dostavljao završne račune u iznosu od otprilike 1 milijuna eura za IT usluge pružene tijekom 2024. Međutim, ukupni manjak u izvršenju odobrenih sredstava za plaćanje bio je daleko veći i iznosio je 3 milijuna eura.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

3.2.16. Pri potrošnji sredstava za IT usluge Zajedničko poduzeće nije prvo iskoristilo odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 1,6 milijuna eura koja su prenesena iz prethodne godine, što je u suprotnosti s člankom 6. stavkom 5. njegovih [financijskih pravila](#).

3.2.17. Vrijednost neiskorištenih sredstava za administrativna plaćanja koja je 2024. trebalo preraspodijeliti u administrativni proračun za narednu godinu (2025.) iznosila je 3,1 milijun eura (2023.: 2,4 milijuna eura), odnosno otprilike 100 % proračuna Zajedničkog poduzeća za infrastrukturu i operativnog proračuna za 2025. Zajedničko poduzeće ujedno je akumuliralo neiskorištena odobrena sredstva za administrativna plaćanja u iznosu od otprilike 11,3 milijuna eura (glave I. i II.) u okviru zasebne pričuvne proračunske linije namijenjene planiranim budućim administrativnim rashodima (2023.: 8,2 milijuna eura). Riječ je o otprilike 100 % ukupnih potreba Zajedničkog poduzeća za administrativna plaćanja u okviru glave I. i glave II. za 2025.

3.2.18. Postojano niske stope izvršenja plaćanja za glavu 2. i znatna akumulacija neiskorištenih odobrenih sredstava za administrativna plaćanja mogu upućivati na strukturni problem u planiranju i/ili izvršenju proračuna Zajedničkog poduzeća.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.2.19. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju dviju transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. U objema transakcijama nije bilo pogrešaka.

3.2.20. Na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju zajedničko poduzeće SESAR 3 za rashode je u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 21 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 3,5 % i stopu preostale pogreške od 0,7 %¹¹. Za rashode u okviru programa Obzor Europa (koji su 2024. činili oko 40 % svih plaćanja) još nisu dostupni rezultati *ex post* revizija.

¹¹ Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća SESAR 3 za 2024., poglavlje 4.1.1.2.3.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

Opažanja o upravljačkim i kontrolnim sustavima

3.2.21. Drugu godinu zaredom vanjski revizor zajedničkog poduzeća SESAR 3 utvrdio je da je u privremenoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji došlo do značajnog pogrešnog prikazivanja i izrazio nepovoljno mišljenje. To upućuje na nedostatke u postupku koji Zajedničko poduzeće primjenjuje za sastavljanje svoje godišnje računovodstvene dokumentacije i provjeravanje točnosti izračuna i pouzdanosti povezanih podataka. To pogrešno prikazivanje ispravljeno je u završnoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.2.22. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće SESAR 3 poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2023.	Niska stopa izvršenja proračuna za administrativna plaćanja (glava II.).	Ta je situacija 2024. ostala ista (vidjeti odlomke 3.2.15. – 3.2.18.).	Otvoreno
2.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Oba su plana ažurirana i testirana 2024.	Zaključeno
3.	2023.	Nepostojanje politike unutarnje kontrole za osjetljiva radna mjesta.	Zajedničko poduzeće SESAR 3 uvelo je u veljači 2024. politiku unutarnje kontrole za osjetljiva radna mjesta.	Zaključeno

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR 3)

Odgovori zajedničkog poduzeća SESAR 3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2024/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.3. Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

Uvod

3.3.1. Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.¹² Zajedničko poduzeće CA zamijenilo je Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za aeronautiku (Clean Sky 1), koje je osnovano u prosincu 2007. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja (FP7) na razdoblje od 10 godina¹³ i čije je djelovanje produženo u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020. u obliku zajedničkog poduzeća Clean Sky 2¹⁴.

3.3.2. Zajedničko poduzeće CA ima oblik javno-privatnog partnerstva koje je usmjereno na istraživanja i inovacije s ciljem rada na preobrazbi zrakoplovstva na putu u održivu i klimatski neutralnu budućnost. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD) te organizacije iz sektora zrakoplovstva¹⁵. Osim toga, Zajedničko poduzeće odabire pridružene članove na temelju poziva na iskaz interesa.

¹² Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

¹³ Uredba Vijeća (EZ) br. 71/2007.

¹⁴ Uredba Vijeća (EU) br. 558/2014.

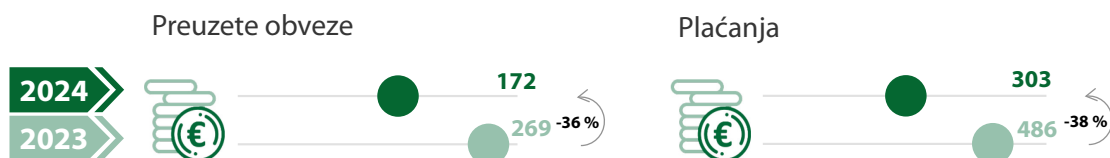
¹⁵ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085.

Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

3.3.3. Na [slici 3.3.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.3.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću CA

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.3.4. U smanjenju proračuna za preuzimanje obveza i proračuna za plaćanja za 2024. odražava se znatno smanjenje vrijednosti između poziva na podnošenje prijedloga za 2022. za projektne prijedloge u okviru programa Obzor Europa i poziva za 2023., kao i kašnjenja u provedbi projekata iz poziva za 2022.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.3.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za čisto zrakoplovstvo (CA) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku [3.1.](#) Potpis na stranici [166.](#) sastavni je dio mišljenja.

Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

3.3.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća CA, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.3.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CA za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Posebna napomena

3.3.8. Sud skreće pozornost na bilješku 4.12. uz godišnju računovodstvenu dokumentaciju za 2024., u kojoj se opisuje trenutačno stanje u pogledu prijelaza Zajedničkog poduzeća na novi proračunski, računovodstveni i financijski sustav (SUMMA) kao pilot-projekt za razvoj i testiranje tog sustava u okviru Komisije. Neke funkcije u tom sustavu još su u razvoju te su potrebne ručna obrada i provjere pouzdanosti kako bi se zajamčila točnost podataka. To pitanje ne vodi do uvjetnog mišljenja Suda.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.3.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CA za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.3.10. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CA za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.3.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Zajedničko poduzeće CA zaključilo je 2024. financiranje u okviru programa Obzor 2020. i svi su članovi dostigli ili premašili svoje ciljne vrijednosti doprinosa

3.3.12. U [tablici 3.3.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CA za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

Tablica 3.3.1. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju i pravnim odlukama)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD)	1 716,0	39,0	—	1 755,0	1 748,1	—	—	—	1 748,1	100 %
Privatni članovi	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,8	1 067,0	0,0	1 344,6	2 442,4	111 %
Ukupno	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 778,9	1 067,0	0,0	1 344,6	4 190,5	106 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.3.13. Zajedničko poduzeće CA dovršilo je 2024. provedbu programa Obzor 2020. Na kraju te godine prijavljeni doprinosi privatnih članova premašivali su ciljnu vrijednost za 11 %.

Doprinosi privatnih članova za program Obzor Europa uglavnom su proizašli iz aktivnosti koje nisu obuhvaćene istraživačkim programom zajedničkog poduzeća CA

3.3.14. U [tablici 3.3.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CA za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.3.2. – Doprinosi članova za program Obzor Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	1 715,8	39,2	1 755,0	482,2	94,7	—	—	576,9	33 %
Privatni članovi	2 360,8	39,2	2 400,0	7,2	—	266,3	302,6	576,1	24 %
Ukupno	4 076,6	78,4	4 155,0	489,4	94,7	266,3	302,6	1 153,0	28 %

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA).

(2) Uključuje doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 96 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 41 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.3.15. Do kraja 2024. EU i privatni članovi zajedno su dostigli otprilike 28 % svoje ukupne ciljne vrijednosti doprinosa. EU je osigurao novčane doprinose u iznosu od 576,9 milijuna eura, dok su privatni članovi prijavili novčane doprinose i doprinose u naravi u iznosu od otprilike 576,1 milijuna eura. Od tog je iznosa, prema godišnjoj računovodstvenoj

Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

dokumentaciji, na dodatne aktivnosti izvan istraživačkog programa Zajedničkog poduzeća otpadalo 481,3 milijuna eura (84 %).

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.3.16. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju šest transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio pogreške s financijskim učinkom u trima transakcijama u okviru programa Obzor 2020. Prva pogreška odnosila se na neprihvatljive troškove za osoblje zbog netočnog izračuna satnica. Druga se odnosila na neprihvatljive troškove za vanjsko osoblje upućeno predmetnom korisniku. Treća se odnosila na neprihvatljive troškove za osoblje do kojih je došlo zbog toga što su u metodu za izračun satnica uključeni neizravni troškovi koji su već bili obuhvaćeni paušalnom stopom od 25 %.

3.3.17. Međutim, na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju Zajedničko poduzeće je za svoje rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 63 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od samo 1,6 % i stopu preostale pogreške od 0,1 %¹⁶.

3.3.18. Zajedničko poduzeće primijenilo je 2024. kao pilot-projekt novi mehanizam izvješćivanja u sklopu kojeg zajednička poduzeća moraju objaviti stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa. Za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa za 2024. (koji su činili oko 34 % njegovih ukupnih plaćanja) procijenilo je stopu pogreške na 1,3 %. U tu je svrhu primijenilo smjernice koje je GU BUDG pružio u uputama za godišnja izvješća o radu u vezi s izračunom utvrđenih i preostalih stopa pogreške, financijskom izloženošću u obliku rizičnog iznosa, kriterijima značajnosti za zadržke i učinkom na izjavu izvršnog direktora. Svoju je procjenu temeljilo na podacima Zajedničke službe za reviziju o najnovijoj stopi pogreške svojih korisnika.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.3.19. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće CA poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

¹⁶ Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća CA za 2024., poglavlje 4.1.1.

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2020.	Znatan broj vanjskih djelatnika.	Zajedničko poduzeće znatno je smanjilo broj vanjskih djelatnika, i to s njih 12 na kraju 2023. na njih 7 na kraju 2024.	Zaključeno
2.	2022., 2023.	Niska stopa izvršenja za odobrena sredstava za operativna plaćanja u vezi s programom Obzor 2020.	Stopa izvršenja za aktivnosti u okviru programa Obzor 2020. porasla je do kraja 2024. na 93 %, što je Zajedničkom poduzeću omogućilo da zaključi svoje projekte u okviru tog programa.	Zaključeno
3.	2022., 2023.	Niska stopa izvršenja proračuna za infrastrukturu i operativna plaćanja (glava II.).	Stopa izvršenja za plaćanja za infrastrukturu i operativna plaćanja za 2024. (glava II.) iznosila je 67 % (2023.: 60 %).	Otvoreno
4.	2023.	Niska stopa izvršenja za proračun za plaćanja u okviru programa Obzor Europa.	Stopa izvršenja za plaćanja u okviru programa Obzor Europa za 2024. iznosila je 52 % ako se uzmu u obzir preraspodjele u proračun za 2025. (2023.: 53 %).	Otvoreno
5.	2023.	Akumulacija viška novčanih sredstava.	Zajedničko poduzeće znatno je smanjilo svoj akumulirani višak novčanih sredstava, i to s 237 milijuna eura na kraju 2023. na 105 milijuna eura na kraju 2024. (smanjenje od 56 %). Preostali	Zaključeno

Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
			višak potreban je za pokrivanje plaćanja tijekom prvih četiriju mjeseci 2025.	
6.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA)

Odgovori zajedničkog poduzeća CA

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/CA-Replies-SAR-JUS-2024/CA-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.4. Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

Uvod

3.4.1. Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.¹⁷ Zajedničko poduzeće IHI zamijenilo je Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove (IMI), koje je osnovano u prosincu 2007. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja (FP7) na razdoblje od 10 godina¹⁸ i čije je djelovanje produženo u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.¹⁹ u obliku zajedničkog poduzeća IMI 2.

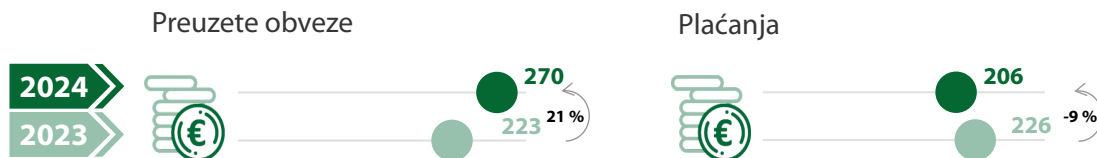
3.4.2. Zajedničko poduzeće IHI ima oblik javno-privatnog partnerstva te je usmjereno na istraživanja i inovacije u području zdravlja koji su održivi, interdisciplinarni te usmjereni na pacijente. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), i europska sektorska udruženja.

3.4.3. Na [slici 3.4.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

¹⁷ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

¹⁸ Uredba Vijeća (EZ) br. 73/2008.

¹⁹ Uredba Vijeća (EU) br. 557/2014.

Slika 3.4.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću IHI**Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*****Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)****

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.4.4. U povećanju proračuna za preuzimanje obveza za 2024. odražava se činjenica da je znatan iznos neiskorištenih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za 2023. preraspodijeljen u operativni proračun za 2024. (vidjeti odlomke [3.4.18.](#) i [3.4.19.](#)).

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.4.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku [3.1.](#) Potpis na stranici [166.](#) sastavni je dio mišljenja.

3.4.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća IHI, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te

Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.4.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća IHI za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.4.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća IHI za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.4.9. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća IHI za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.4.10. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Zajedničko poduzeće IHI zaključilo je 2024. program FP7, u trenutku u kojem su članovi dostigli 90 % svojih ciljnih vrijednosti doprinosa

3.4.11. U [tablici 3.4.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća IHI za program FP7 i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.4.1. – Doprinosi članova za program FP7 (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD)	966,0	34,0	—	1 000,0	938,4	—	—	—	938,4	94 %
Privatni članovi	966,0	34,0	—	1 000,0	21,9	836,5	0,2	—	858,6	86 %
Ukupno	1 932,0	68,0	—	2 000,0	960,3	836,5	0,2	—	1 797,0	90 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.4.12. Zajedničko poduzeće IHI zaključilo je 2024. provedbu programa FP7. Cjelokupno gledajući, članovi su dostigli 90 % svojih ciljnih vrijednosti doprinosa.

Do kraja 2024. članovi su dostigli 81 % svojih ciljnih vrijednosti doprinosa za program Obzor 2020.

3.4.13. U [tablici 3.4.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća IHI za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni do kraja 2024.

Tablica 3.4.2. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD)	1 595,4	42,6	—	1 638,0	1 211,7	—	—	—	1 211,7	74 %
EFPIA i pridruženi partneri	1 595,4	42,6	—	1 638,0	41,1	1 241,5	145,5	—	1 428,1	87 %
Ukupno	3 190,8	85,2	—	3 276,0	1 252,8	1 241,5	145,5	—	2 639,8	81 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

3.4.14. Do kraja 2024. ukupni novčani doprinos EU-a dosegao je 1 211,7 milijuna eura (74 % ciljne vrijednosti). Istodobno su privatni članovi prijavili novčane doprinose i doprinose u naravi u iznosu od otprilike 1 428,1 milijuna eura (87 % ciljne vrijednosti). Ukupna stopa doprinosa iznosila je 81 % na kraju 2024.

3.4.15. Prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU je do kraja godine preuzeo pravne obveze u iznosu od 1 452 milijuna eura za sufinanciranje projekata u okviru programa Obzor 2020. (91 % ciljne vrijednosti za operativne aktivnosti). Usto su privatni članovi preuzeli pravne obveze u iznosu od 1 510 milijuna eura (95 % ciljne vrijednosti za operativne aktivnosti) u obliku doprinosa u naravi.

Spori početak provedbe programa Obzor Europa utjecao je na postizanje stvarnih postignuća u pogledu doprinosa

3.4.16. U [tablici 3.4.3.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća IHI za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.4.3. – Doprinosi članova za program Obzor Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	1 169,8	30,2	1 200,0	155,6	11,4	—	—	167,0	14 %
Privatni članovi i partneri koji daju doprinos	1 169,8	30,2	1 200,0	4,1	—	7,0	51,9	63,0	5 %
Ukupno	2 339,6	60,4	2 400,0	159,7	11,4	7,0	51,9	230,0	10 %

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA). Na razini Zajedničkog poduzeća DNDA ne smije premašiti 40 % ukupnih doprinosa u naravi privatnih članova.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.4.17. Do kraja 2024., treće godine provedbe programa Obzor Europa, EU i privatni članovi zajedno su dostigli oko 10 % svoje ukupne ciljne vrijednosti doprinosa, što je odraz sporog početka provedbe. Prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća privatni članovi doprinose pružaju uglavnom projektima koje ono financira. Budući da su ti projekti rezultat konkurentnih poziva i postupaka evaluacije, Sud smatra da su takvi doprinosi djelotvorni kad je riječ o postizanju ciljeva programa Zajedničkog poduzeća.

3.4.18. Od dostupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za program Obzor Europa u iznosu od 260 milijuna eura Zajedničko poduzeće iskoristilo je do kraja 2024. samo oko 168 milijuna eura (65 %, 2023.: 93 %).

3.4.19. Zajedničko poduzeće objasnilo je da je zbog promjena u pravilima programa Obzor Europa i povećanja broja poziva na podnošenje prijedloga s jednom fazom dostavljen manji broj visokokvalitetnih prijedloga u okviru prvih triju poziva objavljenih 2022. Zbog toga je znatan iznos neiskorištenih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za 2023. (otprilike 72 milijuna eura) preraspodijeljen u operativni proračun za 2024. Upotreba tih preraspodijeljenih odobrenih sredstava dodatno je odgođena 2024. zbog sporazuma o pridruživanju sklopljenog te godine s Ujedinjenom Kraljevinom na temelju kojeg Ujedinjena Kraljevina nije ispunjavala uvjete prihvatljivosti za financiranje iz programa Obzor Europa za razdoblje 2021. – 2023.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.4.20. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju četiriju transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom, koja je dijelom bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje (zbog netočnog izračuna satnica i nepravilnog uključivanja troškova podugovaranja) i dijelom upotrebe netočnih deviznih tečajeva.

3.4.21. Zajedničko poduzeće IHI provelo je vlastite *ex post* revizije rashoda u okviru programa FP7 do kraja 2023. Za 2024. prijavilo je konačnu reprezentativnu stopu pogreške za rashode u okviru programa FP7 od 2,1 % i stopu preostale pogreške od 0,8 %. *Ex post* revizije programa Obzor 2020. i Obzor Europa provodi Komisijina Zajednička služba za reviziju. Na temelju rezultata tih revizija Zajedničko poduzeće prijavilo je za rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 92 % njegovih ukupnih plaćanja) reprezentativnu stopu pogreške od 3,6 % i stopu preostale pogreške od 1,8 %²⁰. Za rashode u okviru programa Obzor Europa (koji su 2024. činili oko 8 % svih plaćanja) još nisu dostupni rezultati *ex post* revizija.

²⁰ Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća IHI za 2024., poglavlje 4.1.

Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.4.22. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće IHI poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [*Prilogu*](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2023.	Niske stope izvršenja administrativnog proračuna za rashode za infrastrukturu (glava II.).	Do kraja 2024. stopa izvršenja za odobrena sredstva za preuzimanje obveza u okviru proračuna za rashode za infrastrukturu i operativne rashode (glava 2.) povećala se na 91 %, a za odobrena sredstva za plaćanje na 81 % (2023.: redom 69 % i 67 %).	Zaključeno
2.	2023.	Nedostatci u načinu na koji su osmišljene faza natječaja i faza evaluacije jednog postupka javne nabave.	Zajedničko poduzeće upotrebljavalo je 2024. međuinstitucijski okvirni ugovor za slične usluge i poboljšalo je svoje unutarnje kontrole.	Zaključeno
3.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

Odgovori zajedničkog poduzeća IHI

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/IHI-Replies-SAR-JUS-2024/IHI-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.5. Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

Uvod

3.5.1. Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.²¹ Zajedničko poduzeće Clean H2 zamijenilo je Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za gorivne članke i vodik (FCH 1), koje je osnovano u svibnju 2008. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja (FP7) na razdoblje do 31. prosinca 2017.²² i čije je djelovanje produženo u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.²³ u obliku zajedničkog poduzeća FCH 2. U razdoblju 2023. – 2025. zajedničko poduzeće Clean H2 treba primiti 200 milijuna eura u okviru plana REPowerEU s ciljem povećanja broja „dolina vodika” (integriranih lokalnih ekosustava od proizvodnje do krajnje upotrebe) obuhvaćenih programom Obzor Europa.

3.5.2. Zajedničko poduzeće Clean H2 ima oblik javno-privatnog partnerstva za istraživanja i inovacije u području tehnologije gorivnih članaka i vodika. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), te sektorsko udruženje (Hydrogen Europe) i istraživačko udruženje (Hydrogen Europe Research).

3.5.3. Na [slici 3.5.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

²¹ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

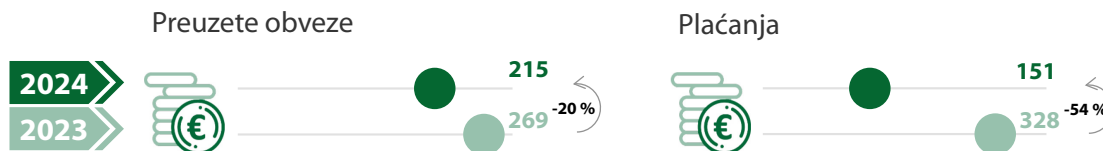
²² Uredba Vijeća (EZ) br. 521/2008.

²³ Uredba Vijeća (EU) br. 559/2014.

Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

Slika 3.5.1 – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću Clean H2

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje te upućene nacionalne stručnjake.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.5.4. U smanjenom proračunu za plaćanja za 2024. (uključujući financiranje u iznosu od 23 milijuna eura u okviru plana RePowerEU) odražava se činjenica da je Zajedničko poduzeće 2023. objavilo samo jedan poziv na podnošenje prijedloga u okviru programa Obzor Europa (u odnosu na dva poziva 2022.). Smanjenje proračuna za preuzimanje obveza rezultat je manjeg opsega poziva na podnošenje prijedloga za 2024.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.5.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za čisti vodik (Clean H2) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku 3.1. Potpis na stranici 166. sastavni je dio mišljenja.

3.5.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća Clean H2, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te

Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.5.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća Clean H2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.5.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća Clean H2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.5.9. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća Clean H2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.5.10. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

Opažanja o proračunskom upravljanju

Doprinosi privatnih članova premašili su ciljnu vrijednost za program Obzor 2020. uglavnom zahvaljujući dodatnim aktivnostima

3.5.11. U [tablici 3.5.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća Clean H2 za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.5.1. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju i pravnim odlukama)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD)	646,0	19,0	—	665,0	654,9	—	—	—	654,9	98 %
Privatni članovi	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	79,7	48,5	1 039,1	1 185,5	312 %
Ukupno	722,0	38,0	285,0	1 045,0	673,1	79,7	48,5	1 039,1	1 840,4	176 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.5.12. Iako su privatni članovi osigurali novčane doprinose i doprinose u naravi u iznosu od 1 185 milijuna eura, što je znatno više od minimalne ciljne vrijednosti, od tog se iznosa 1 039,1 milijun eura (otprilike 88 %) odnosio na dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje zajedničko poduzeće Clean H2 financira. Sud napominje da za DNOA i DNDA Zajedničko poduzeće mora primjenjivati slična pravila o potvrđivanju, izvješćivanju i ovjeravanju. Međutim, budući da se za dodatne aktivnosti ne primjenjuju ista pravila o evaluaciji i praćenju kao na aktivnosti koje Zajedničko poduzeće financira na temelju poziva na podnošenje prijedloga, Sud smatra da postoji rizik od toga da su te dodatne aktivnosti manje djelotvorne kad je riječ o postizanju ciljeva programa Zajedničkog poduzeća.

Doprinosi privatnih članova za program Obzor Europa već su premašili ciljnu vrijednost zbog doprinosa u naravi povezanih s dodatnim aktivnostima

3.5.13. U [tablici 3.5.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća Clean H2 za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

Tablica 3.5.2. – Doprinosi članova za program Obzor 2020 uključujući plan RePowerEU (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	1 184,8	30,2	1 215,0	369,1	60,5	—	—	429,6	35 %
Privatni članovi ⁽²⁾	984,8	30,2	1 015,0	0,0	—	1 438,0	719,9	2 157,9	213 %
Ukupno	2 169,6	60,4	2 230,0	369,1	60,5	1 438,0	719,9	2 587,5	116 %

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA).

(2) Uključuje 200 milijuna eura u okviru plana REPowerEU, doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 39 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 24 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbu o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.5.14. Do kraja 2024., treće godine provedbe programa Obzor Europa, EU i privatni članovi zajedno su dostigli već oko 116 % svoje ukupne ciljne vrijednosti doprinosa. Novčani doprinosi i doprinosi u naravi u iznosu od 2 157,9 milijuna eura koje su osigurali privatni članovi znatno su premašili minimalnu ciljnu vrijednost jer se – prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća – gotovo cijeli taj iznos odnosio na dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje Zajedničko poduzeće financira.

Nedostatci u planiranju i izvršenju proračuna za administrativne rashode

3.5.15. Stopa izvršenja za odobrena sredstva za preuzimanje obveza u okviru proračuna Zajedničkog poduzeća za rashode za osoblje za 2024. (glava I.) smanjila se na 83 %, a za odobrena sredstva za plaćanje na 73 % (2023.: redom 87 % i 86 %). Stopa izvršenja za odobrena sredstva za plaćanje u okviru proračuna za infrastrukturu i operativnog proračuna (glava II.) također se smanjila, i to na 58 % (2023.: 61 %). Zbog toga se količina neiskorištenih odobrenih sredstava za administrativna plaćanja koja će se preraspodijeliti u administrativni proračun za sljedeću godinu povećala s 1,8 milijuna eura na 3 milijuna eura, odnosno za oko trećinu ukupnog planiranog administrativnog proračuna (glave I. i II.) za 2025.

3.5.16. Kad je riječ o proračunu za infrastrukturu i operativnom proračunu (glava II.), Zajedničko poduzeće nije prvo iskoristilo odobrena sredstva za plaćanje koja su prenesena iz prethodne godine, što je u suprotnosti s člankom 6. stavkom 5. njegovih [financijskih pravila](#).

3.5.17. U godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2024. povećanje neiskorištenih odobrenih sredstava za administrativna plaćanja uglavnom se pripisuje kašnjenjima u zapošljavanju (glava I.) i u provedbi ugovora o obnovi i ugovora o tehničkim uslugama (glava II.). Međutim, time se samo djelomično objašnjava zašto je manjak u provedbi iznosio

Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

čak 3 milijuna eura, što može biti posljedica i strukturnih problema s planiranjem i/ili izvršenjem proračuna Zajedničkog poduzeća.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.5.18. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju triju transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom, koja je bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje (zbog nepravilnog uključivanja troškova podugovaranja) i neprihvatljivih troškova za opremu (zbog netočno izračuna amortizacije).

3.5.19. Na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju zajedničko poduzeće Clean H2 je za rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 53 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,8 % i stopu preostale pogreške od 0,5 %²⁴. Za rashode u okviru programa Obzor Europa (koji su 2024. činili oko 40 % svih plaćanja) još nisu dostupni rezultati *ex post* revizija.

Opažanja o ostalim pitanjima

3.5.20. Sud je 2024. objavio tematsko izvješće²⁵ u kojem je preporučio Komisiji da nanovo razmotri pristup EU-a industrijskoj politici u području vodika, uzimajući u obzir da se okolnosti mijenjaju. Zajedničko poduzeće Clean H2 bilo je obuhvaćeno revizijom provedenom za to izvješće. Osim toga, Komisijina Služba za unutarnju reviziju provela je reviziju kojom je procijenila način na koji su osmišljeni i na koji se provode procesi koje je Zajedničko poduzeće uspostavilo u svrhu prepoznavanja, iskorištavanja i praćenja sinergija u području istraživanja vodika te izvješćivanja o tim sinergijama. Zbog sve većeg broja, veličine i složenosti inicijativa EU-a i nacionalnih inicijativa u području vodika Služba za unutarnju reviziju preporučila je da zajedničko poduzeće Clean H2, pod vodstvom svojeg upravnog odbora, utvrdi formalne procese i smjernice kako bi se optimizirali prepoznavanje i iskorištavanje potencijalnih sinergija u području istraživanja vodika.

²⁴ Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća Clean H2 za 2024., poglavlje 4.1.

²⁵ Tematsko izvješće Suda 11/2024 „Industrijska politika EU-a za vodik iz obnovljivih izvora – Pravni je okvir uglavnom donesen – Vrijeme je za provjeru stvarnog stanja”.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.5.21. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće Clean H2 poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [*Prilogu*](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2022., 2023.	Niska stopa izvršenja za proračun za plaćanja u okviru programa Obzor 2020.	Stopa izvršenja za proračun za plaćanja u okviru programa Obzor 2020. povećala se 2024. na 72 % (2023.: 69 %).	Zaključeno
2.	2022., 2023.	Niske stope izvršenja za proračun za administrativne obveze i proračun za plaćanja za infrastrukturu (glava II.).	Stanje je 2024 ostalo isto, a u slučaju administrativnih plaćanja za infrastrukturu (glava II.) i rashoda za plaće (glava I.) dodatno se pogoršalo – vidjeti odlomke 3.5.15. i 3.5.16.	Otvoreno
3.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno
4.	2023.	Nepostojanje politike unutarnje kontrole za osjetljiva radna mjesta.	Zajedničko poduzeće Clean H2 uvelo je u veljači 2024. politiku unutarnje kontrole za osjetljiva radna mjesta.	Zaključeno

Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

Odgovori zajedničkog poduzeća Clean H2

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2024/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.6. Zajedničko poduzeće za čipove

Uvod

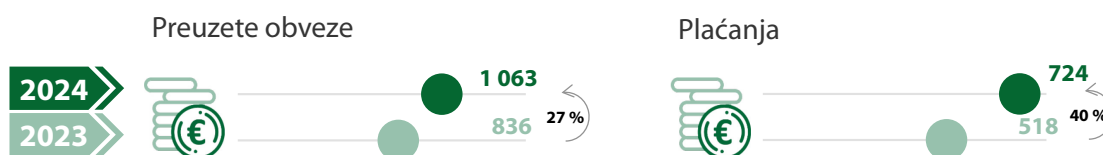
3.6.1. Zajedničko poduzeće za čipove, sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u rujnu 2023. u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031. izmjenom jedinstvenog temeljnog akta²⁶. Zamijenilo je Zajedničko poduzeće za ključne digitalne tehnologije, koje je osnovano u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa²⁷.

3.6.2. Zajedničko poduzeće za čipove potiče razvoj inovativnih tehnologija poluvodiča sljedećih generacija i jača europske kapacitete za proizvodnju čipova u okviru inicijative **Čipovi za Europu**. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU CNECT), **države sudionice** i tri sektorska udruženja.

3.6.3. Na **sluci 3.6.1.** prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.6.1. – Ključni podatci o Zajedničkom poduzeću za čipove

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

²⁶ Uredba Vijeća (EU) 2023/1782 o izmjeni Uredbe (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa u pogledu Zajedničkog poduzeća za čipove.

²⁷ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085.

3.6.4. U povećanju proračuna Zajedničkog poduzeća za čipove za preuzimanje obveza i njegova proračuna za plaćanja za 2024. odražava se 14 poziva na podnošenje prijedloga u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa koje je Zajedničko poduzeće objavilo 2024. i znatna razina neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje za projekte u okviru programa Obzor Europa, koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za plaćanje za 2024.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.6.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za čipove i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku 3.1. Potpis na stranici 166. sastavni je dio mišljenja.

3.6.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije Zajedničkog poduzeća za čipove, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.6.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za čipove za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.6.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za čipove za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.6.9. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za čipove za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.6.10. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Program Obzor 2020. ulazi u završnu fazu, a države sudionice neće moći dostići svoje ciljne vrijednosti doprinosa

3.6.11. U [tablici 3.6.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za čipove za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za čipove

Tablica 3.6.1. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, procijenjeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU CNCT)	1 169,7	15,3	—	1 185,0	1 173,0	—	—	—	1 173,0	99 %
Privatni članovi	1 617,5	40,0	—	1 657,5	25,6	721,6	973,9	—	1 721,1	104 %
Države sudionice	1 170,0	—	—	1 170,0	—	739,8	171,1	—	910,9	78 %
Ukupno	3 957,2	55,3	—	4 012,5	1 198,6	1 461,4	1 145,0	—	3 805,0	95 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.6.12. Do kraja 2024. EU i privatni članovi zajedno su dostigli 95 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. Iznos novčanih doprinosa EU-a od 1 173 milijuna eura bio je blizu ciljne vrijednosti (99 %). Iznos novčanih doprinosa i doprinosa u naravi privatnih članova od 1 721,1 milijuna eura bio je čak i nešto iznad ciljne vrijednosti. Međutim, Zajedničko poduzeće i dalje mora potvrditi doprinose u naravi za operativne aktivnosti koje su prijavili privatni članovi u iznosu od 973,9 milijuna eura (57 % odgovarajuće ciljne vrijednosti). Tomu je razlog činjenica da Zajedničko poduzeće može izračunati i potvrditi iznos doprinosa u naravi privatnih članova tek nakon što su i Zajedničko poduzeće i države sudionice izvršili sve isplate sufinanciranja te su zaprimljene sve potvrde o završetku projekata.

3.6.13. Do kraja 2024. države sudionice dostigle su 78 % svoje objedinjene ciljne vrijednosti doprinosa. Međutim, prema najnovijoj odluci Zajedničkog poduzeća o iznosu nacionalnog financiranja za sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor 2020. države sudionice preuzele su obveze za maksimalni iznos od samo 981,9 milijuna eura. Stoga će do kraja tog programa moći dostići samo 84 % izvorne ciljne vrijednosti od 1 170 milijuna eura.

Zbog sporog početka provedbe programa Digitalna Europa kasni se u dostizanju ciljnih vrijednosti doprinosa

3.6.14. Za 2024. stopa izvršenja plaćanja u okviru programa Digitalna Europa i dalje je bila vrlo niska te je iznosila 6 %. Zajedničko poduzeće objasnilo je da je do toga došlo zbog kašnjenja u potpisivanju sporazuma o smještaju i zajedničkoj javnoj nabavi, što je značilo da je sklapanje ugovora o kupnji imovine i izvršenju plaćanja odgođeno na 2025.

3.6.15. U [tablici 3.6.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za čipove za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su potvrđeni i prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za čipove

Tablica 3.6.2. – Doprinosi članova za programe Obzor Europa i Digitalna Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽²⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽²⁾ , procijenjeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU CNECT) ⁽²⁾	4 192,7	62,3	4 255,0	729,3	325,4	—	—	1 054,7	25 %
Privatni članovi	2 511,1	26,3	2 537,4	3,6	—	0,0	312,0	315,6	12 %
Države sudionice	4 101,2	—	4 101,2	—	—	104,4	684,5	788,9	19 %
Ukupno	10 805,0	88,6	10 893,6	732,9	325,4	104,4	996,5	2 159,2	20 %

(1) Uključuje (a) iznos do 2 720 milijuna eura iz programa Obzor Europa od kojeg se oduzima srednjoročno smanjenje od 65 milijuna eura i kojem se dodaje doprinos Ujedinjene Kraljevine od 145 milijuna eura; (b) iznos do 1 450 milijuna eura iz programa Digitalna Europa.

(2) Sastoji se isključivo od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA).

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.6.16. Do kraja 2024. (treće godine provedbe programa Obzor Europa i prve godine provedbe programa Digitalna Europa) EU, privatni članovi i države sudionice dostigli su tek oko 20 % svoje objedinjene ciljne vrijednosti doprinosa, ponajprije zbog spore provedbe aktivnosti u okviru programa Digitalna Europa (vidjeti odlomak **3.6.14.**).

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.6.17. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju četiriju transakcija u okviru programa Obzor 2020., Obzor Europa i Digitalna Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom, koja je bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog netočnog izračuna satnica.

3.6.18. Na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju Zajedničko poduzeće je za rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 48 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,2 % i stopu preostale pogreške od 0,9 %²⁸. Za rashode u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa (koji su 2024. također činili oko 48 % svih plaćanja) još nisu dostupni rezultati *ex post* revizija.

²⁸ Konsolidirano godišnje izvješće o radu Zajedničkog poduzeća za čipove za 2024., poglavlje 4.1.1.

Opažanja o ostalim pitanjima

3.6.19. Sud je u prvom tromjesečju 2025. objavio tematsko izvješće²⁹ u kojem je preporučio Komisiji da provede hitnu „provjeru stvarnog stanja” u pogledu tekuće strategije za mikročipove i čim prije počne pripremati sljedeću strategiju za poluvodiče. Zajedničko poduzeće za čipove, osnovano kako bi se unaprijedio europski kapacitet za projektiranje integriranih poluvodičkih tehnologija, trebalo bi pomoći Komisiji u provedbi te preporuke u slučajevima u kojima je to prikladno.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.6.20. Pregled mjera koje je Zajedničko poduzeće za čipove poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

²⁹ Tematsko izvješće 12/2025 „Strategija EU-a za sektor mikročipova – Ostvaren je zadovoljavajući napredak u provedbi, ali Akt o čipovima vrlo vjerojatno neće biti dovoljan za doseganje preambiciozne ciljne vrijednosti digitalnog desetljeća”.

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2022., 2023.	Niske stope izvršenja za odobrena sredstava za operativna plaćanja.	Stanje je 2024. ostalo isto (vidjeti odlomak 3.6.14.).	Otvoreno
2.	2023.	Akumulacija viška novčanih sredstava.	Višak novčanih sredstava Zajedničkog poduzeća povećao se s 438 milijuna eura na kraju 2023. na 479 milijuna eura na kraju 2024.	Otvoreno
3.	2023.	Nedostatci u načinu na koji su osmišljene faza podnošenja ponuda i faza financijske evaluacije jednog postupka javne nabave.	Zajedničko poduzeće ažuriralo je 2024. svoju natječajnu dokumentaciju, ojačalo svoj tim za javnu nabavu i počelo upotrebljavati Komisijin zajednički alat za upravljanje javnom nabavom.	Zaključeno
4.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno
5.	2023.	Nepostojanje politike unutarnje kontrole za osjetljiva radna mjesta.	Zajedničko poduzeće donijelo je politiku upravljanja osjetljivim radnim mjestima u lipnju 2024.	Zaključeno

Zajedničko poduzeće za čipove

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
6.	2023.	Neprovođenje praćenja profesionalne djelatnosti bivših članova višeg osoblja.	Zajedničko poduzeće još nije započelo s praćenjem djelatnosti članova višeg osoblja nakon prestanka njihova radnog odnosa.	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za čipove

Odgovori Zajedničkog poduzeća za čipove

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/Chips-Replies-SAR-JUS-2024/Chips-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.7. Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE)

Uvod

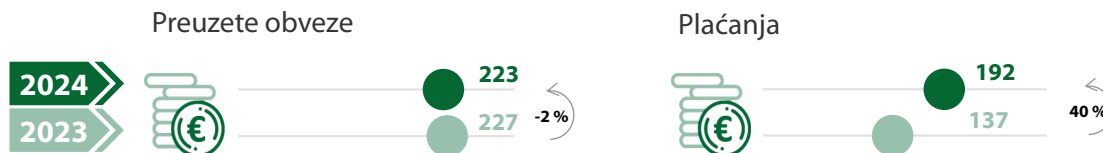
3.7.1. Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.³⁰ Zamijenilo je Zajedničko poduzeće za bioindustriju, koje je osnovano u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.³¹

3.7.2. Zajedničko poduzeće CBE ima oblik javno-privatnog partnerstva i usmjereno je na istraživanja i inovacije za održiv i konkurentan sektor kružnog biogospodarstva. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD, GU AGRI i GU GROW), i sektorski partneri, koje predstavlja Konzorcij za bioindustriju.

3.7.3. Na [slici 3.7.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

³⁰ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

³¹ Uredba Vijeća (EU) br. 560/2014.

Slika 3.7.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću CBE**Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*****Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)****

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.7.4. U povećanju proračuna za plaćanja za 2024. odražava se pretfinanciranje projekata kojima su dodijeljena bespovratna sredstva na temelju poziva na podnošenje prijedloga u okviru programa Obzor Europa za 2023.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.7.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku 3.1. Potpis na stranici 166. sastavni je dio mišljenja.

3.7.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća CBE, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te

Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE)

- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.7.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CBE za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.7.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CBE za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.7.9. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CBE za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.7.10. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Kad je riječ o programu Obzor 2020., privatni članovi uvelike su se oslanjali na svoje doprinose za dodatne aktivnosti

3.7.11. U [tablici 3.7.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CBE za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.7.1. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju i pravnim odlukama)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti ⁽¹⁾	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽²⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, procijenjeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD)	816,1	18,9	—	835,0	783,5	—	—	—	783,5	94 %
Privatni članovi	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,0	104,2	44,2	2 353,6	2 524,0	92 %
Ukupno	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	104,2	44,2	2 353,6	3 307,5	93 %

(1) Ciljne vrijednosti novčanih doprinosa EU-a i privatnih članova smanjene za 140 milijuna eura. Ciljne vrijednosti doprinosa u naravi privatnih članova kako su postavljene u godišnjem programu rada Zajedničkog poduzeća.

(2) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud. Minimalna ciljna vrijednost od 1 755 milijuna eura za privatne članove povećana je na 2 444,5 milijuna eura kako bi mogli dostignuti svoj minimalni ukupni obvezni doprinos od 2 730 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbu o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.7.12. Do kraja 2024. EU i privatni članovi osigurali su novčane doprinose i doprinose u naravi u iznosu od 3 307,5 milijuna eura (oko 93 % svoje ukupne objedinjene ciljne vrijednosti). Međutim, od novčanih doprinosa i doprinosa u naravi koje su privatni članovi prijavili iznos od 2 353,6 milijuna eura (92 %) odnosi se na dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje Zajedničko poduzeće financira. Osim toga, stopa potvrđenih doprinosa u naravi koje su privatni članovi izdvojili za operativne aktivnosti ostala je na niskoj razini od prethodne godine te je iznosila 104,2 milijuna eura (40 % ciljne vrijednosti).

Zbog sporog početka provedbe programa Obzor Europa kasni se u dostizanju ciljnih vrijednosti doprinosa

3.7.13. U [tablici 3.7.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CBE za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE)

Tablica 3.7.2. – Doprinosi članova za program Obzor Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	1 002,5	23,5	1 026,0	214,8	31,9	—	0,0	246,7	24 %
Privatni članovi ⁽²⁾	1 002,5	23,5	1 026,0	3,4	—	—	120,7	124,1	12 %
Ukupno	2 005,0	47,0	2 052,0	218,2	31,9	0,0	120,7	370,8	18 %

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA).

(2) Uključuje doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 50 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 24 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.7.14. Do kraja 2024., treće godine provedbe tog programa, EU i privatni članovi dostigli su tek oko 18 % svoje objedinjene ciljne vrijednosti doprinosa, što je odraz sporog početka provedbe. Nadalje, kao i u slučaju programa Obzor 2020., Zajedničko poduzeće uvelike ovisi o doprinosima u naravi za dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje ono financira. Na te aktivnosti, prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća, otpadaju doprinosi privatnih članova u iznosu od 108,8 milijuna eura (88 %).

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.7.15. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju dviju transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom, koja je bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje (zbog netočnog izračuna satnica te uključivanja neprihvatljivih sati i troškova amortizacije).

3.7.16. Na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju Zajedničko poduzeće je za svoje rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 94 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 1,8 % i stopu preostale pogreške od 1,3 %³². Do kraja 2024. Zajedničko poduzeće još nije izvršilo nijedno međuplaćanje niti poravnalo predujmove za projekte u okviru programa Obzor Europa.

³² Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća CBE za 2024., poglavlje 4.1.2.

Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE)

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.7.17. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće CBE poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [*Prilogu*](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2021., 2022., 2023.	Povećanje ciljne vrijednosti u okviru programa Obzor 2020. za doprinose u naravi privatnih članova za dodatne aktivnosti kako bi se nadoknadilo smanjenje njihove okvirne ciljne vrijednosti za doprinose u naravi za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća.	Do kraja 2024. privatni članovi dostigli su 93 % svoje objedinjene ciljne vrijednosti novčanih doprinosa i doprinosa u naravi. Međutim, oko 86 % tog iznosa odnosilo se na dodatne aktivnosti izvan istraživačkog programa Zajedničkog poduzeća (vidjeti odlomak 3.7.12.).	Otvoreno
2.	2022., 2023.	Niska stopa izvršenja proračuna za plaćanja rashoda za osoblje (glava I.).	Stopa izvršenja proračuna za plaćanja rashoda za osoblje za 2024. (glava I.) iznosila je 94 % (2023.: 57 %).	Zaključeno
3.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su u prosincu 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE)

Odgovori zajedničkog poduzeća CBE

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/CBE-Replies-SAR-JUS-2024/CBE-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.8. Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail)

Uvod

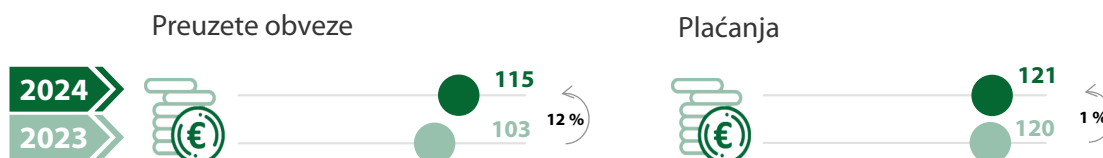
3.8.1. Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.³³ Zamijenilo je zajedničko poduzeće Shift2Rail (S2R), koje je osnovano u lipnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.³⁴

3.8.2. EU-Rail ima oblik javno-privatnog partnerstva za istraživanje i inovacije u željezničkom sektoru. Članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU MOVE i GU RTD), te partneri iz željezničkog sektora, uključujući proizvođače željezničke opreme, željezničke prijevoznike, upravitelje infrastrukture i istraživačke centre.

3.8.3. Na *slici 3.8.1.* prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.8.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću EU-Rail

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje te upućene nacionalne stručnjake.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

³³ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

³⁴ Uredba Vijeća (EU) br. 642/2014.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.8.4. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za europsku željeznicu (EU-Rail) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku **3.1**. Potpis na stranici **166**. sastavni je dio mišljenja.

3.8.5. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća EU-Rail, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.8.6. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EU-Rail za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.8.7. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EU-Rail za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.8.8. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EU-Rail za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.8.9. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

EU-Rail zaključio je 2024. financiranje u okviru programa Obzor 2020. i svi su članovi dostigli ili premašili ciljne vrijednosti svojih doprinosa

3.8.10. U [tablici 3.8.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EU-Rail za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail)

Tablica 3.8.1. – Doprinosi članova za program Obzor 2020. (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽¹⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU MOVE)	384,5	13,5	0,0	398,0	398,0	0,0	0,0	0,0	398,0	100 %
Privatni članovi	336,5	13,5	120,0	470,0	13,5	362,1	0,0	267,6	643,2	137 %
Ukupno	721,0	27,0	120,0	868,0	411,5	362,1	0,0	267,6	1 041,2	120 %

(1) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.8.11. Na kraju 2024., godine zaključenja tog programa, doprinosi privatnih članova znatno su premašivali ciljnu vrijednost. Ukupno gledajući, doprinosi svih članova premašili su za 20 % objedinjenu ciljnu vrijednost utvrđenu u uredbi o financiranju.

EU-Rail dobro napreduje u provedbi programa Obzor Europa i osiguravanju doprinosa članova

3.8.12. U [tablici 3.8.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EU-Rail za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.8.2. – Doprinosi članova za program Obzor Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	591,0	24,0	615,0	215,7	45,2	—	—	260,9	42 %
Privatni članovi ⁽²⁾	591,0	24,0	615,0	8,4	—	163,1	95,3	266,8	43 %
Ukupno	1 182,0	48,0	1 230,0	224,1	45,2	163,1	95,3	527,7	43 %

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA).

(2) Uključuje doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 29 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 14 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.8.13. Do kraja 2024., treće godine provedbe tog programa, EU i privatni članovi već su dostigli oko 43 % svoje objedinjene ciljne vrijednosti doprinosa. Ukupni novčani doprinos EU-a iznosio je 260,9 milijuna eura (42 % ciljne vrijednosti). Privatni članovi prijavili su novčane doprinose i doprinose u naravi u iznosu od oko 266,8 milijuna eura (43 %). Od tog je iznosa,

Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail)

prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća, na dodatne aktivnosti izvan istraživačkog programa Zajedničkog poduzeća otpadalo 166,8 milijuna eura (63 %).

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.8.14. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju dviju transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. U objema transakcijama nije bilo pogrešaka.

3.8.15. Na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju zajedničko poduzeće EU-Rail je za rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 92 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 1,9 % i stopu preostale pogreške od 0,7 %³⁵. Za rashode u okviru programa Obzor Europa (oko 3 % svih plaćanja za 2024.), za koje se zajedničko poduzeće EU-Rail koristi isključivo jednokratnim bespovratnim sredstvima, još nisu dostupni rezultati *ex post* preispitivanja. Revizijama plaćanja jednokratnim bespovratnim sredstvima koje je obavio posljednjih godina Sud nije utvrdio nikakve pogreške.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.8.16. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće EU-Rail poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

³⁵ Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća EU-Rail za 2024., poglavlje 4.

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2021., 2022., 2023.	Niska stopa izvršenja za odobrena sredstava za operativna plaćanja u okviru programa Obzor 2020.	Na kraju 2024. stopa izvršenja za program Obzor 2020. iznosila je 88 % (2023.: 67 %), što je Zajedničkom poduzeću omogućilo da zaključi svoje projekte u okviru programa Obzor 2020.	Zaključeno
2.	2023.	Zastarjeli plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su u prosincu 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail)

Odgovori zajedničkog poduzeća EU-Rail

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2024/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.9. Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

Uvod

3.9.1. Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC), sa sjedištem u Luxembourg, osnovano je u listopadu 2018. na razdoblje do 31. prosinca 2026.³⁶ U srpnju 2021. Vijeće je donijelo novu uredbu o osnivanju kojom je razdoblje djelovanja Zajedničkog poduzeća produljeno do 31. prosinca 2033. i kojom su njegove nadležnosti u okviru programa koji se provode u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. proširene³⁷. Vijeće je 2024. na prijedlog Komisije izmijenilo uredbu o osnivanju Zajedničkog poduzeća i uvelo dodatni cilj koji obuhvaća razvoj tvornica za jačanje europskog vodstva u području umjetne inteligencije³⁸.

3.9.2. EuroHPC ima oblik javno-privatnog partnerstva te omogućuje udruživanje resursa u svrhu razvoja i uvođenja računalstva visokih performansi u Europi. Članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU CNECT), države sudionice i tri privatna člana: Europska tehnološka platforma za računalstvo visokih performansi, Udruženje za vrijednost velike količine podataka i Europski konzorcij za kvantnu industriju.

³⁶ Uredba Vijeća (EU) 2018/1488 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi.

³⁷ Uredba Vijeća (EU) 2021/1173 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1488.

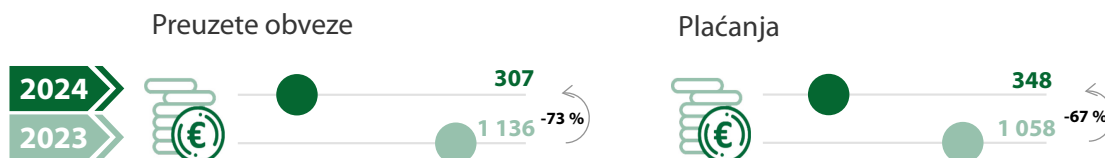
³⁸ Uredba Vijeća (EU) 2024/1732 o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1173 u pogledu inicijative EuroHPC-a za *start-up* poduzeća radi učvršćivanja europskog vodstva u području pouzdane umjetne inteligencije.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

3.9.3. Na [slici 3.9.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.9.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću EuroHPC

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.9.4. U znatno smanjenom proračunu za preuzimanje obveza i proračunu za plaćanja za 2024. odražava se rad na pripremi za nove projekte ulaganja u umjetnu inteligenciju. U rujnu 2024. Zajedničko poduzeće objavilo je dva velika poziva na iskaz interesa za osnivanje tvornica umjetne inteligencije. Kako bi financiralo te projekte, moralo je odgoditi ili otkazati projekte ulaganja koji su već bili planirani u okviru programa Digitalna Europa i Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i za koje su bila izdvojena sredstva.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.9.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku [3.1.](#) Potpis na stranici [166.](#) sastavni je dio mišljenja.

3.9.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća EuroHPC, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.9.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EuroHPC za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Posebna napomena

3.9.8. Sud skreće pozornost na bilješku 4.2. uz računovodstvenu dokumentaciju Zajedničkog poduzeća za 2024., u kojoj se opisuju jedna preliminarna procjena učinka koju je provelo Zajedničko poduzeće i povezana nesigurnost u pogledu predujmova isplaćenih jednom dobavljaču, uzimajući u obzir i nedavne javne objave informacija u vezi s financijskom situacijom tog dobavljača. Zajedničko poduzeće analiziralo je ukupnu vrijednost svih ugovornih odnosa s tim dobavljačem, pri čemu se usredotočilo na predujmove isplaćene za ugovore i sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava, te potencijalni učinak procjenjuje na do 88,4 milijuna eura. Predmetno pitanje ne vodi do uvjetnog mišljenja Suda.

Zakornitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.9.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EuroHPC za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.9.10. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EuroHPC za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.9.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Tijekom 2024. stopa izvršenja proračuna EuroHPC-a za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor 2020. dodatno se smanjila

3.9.12. Tijekom 2024. stopa izvršenja isplata bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor 2020. smanjila se na 27 % (2023.: 36 %). Zajedničko poduzeće objasnilo je da je do toga došlo zbog kašnjenja u obradi *ex ante* kontrola tehničkih i financijskih izvješća koja su korisnici podnijeli 2024. za potrebe sufinanciranja sredstvima Zajedničkog poduzeća. Plaćanja povezana s tim neobrađenim izvješćima odgođena su na 2025.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

Za razliku od EU-a i država sudionica, privatni članovi neće dostići ciljnu vrijednost doprinosa za program Obzor 2020.

3.9.13. U [tablici 3.9.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EuroHPC za programe Obzor 2020. i CEF 1 i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Tablica 3.9.1. – Doprinosi članova za programe Obzor 2020. i CEF 1 (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)				Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Dodatne aktivnosti ⁽²⁾	Ukupno	Novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	U naravi za dodatne aktivnosti	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU CNECT) ⁽¹⁾	526,0	10,0	—	536,0	477,4	—	—	—	477,4	89 %
Države sudionice ⁽³⁾⁽⁴⁾	476,0	0,0	—	476,0	179,6	0,0	51,9	—	231,5	49 %
Privatni članovi ⁽³⁾	420,0	0,0	—	420,0	0,0	0,0	20,0	—	20,0	5 %
Ukupno	1 422,0	10,0	—	1 432,0	657,0	0,0	71,9	—	728,9	51 %

(1) Uključuje 100 milijuna eura iz instrumenta CEF 1.

(2) Dodatne aktivnosti nisu obuhvaćene opsegom revizije koju provodi Sud.

(3) U novoj uredbi o osnivanju stavljen je izvan snage obveza prema kojoj su države sudionice i privatni članovi trebali dati doprinos podmirivanju administrativnih troškova.

(4) Novčani doprinosi država sudionica koji su izravno isplaćeni ugovarateljima/korisnicima nisu uključeni.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbi o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.9.14. Do kraja 2024. ukupni novčani doprinos EU-a dosegno je 477,4 milijuna eura (89 % ciljne vrijednosti). Države sudionice osigurale su financijske doprinose Zajedničkom poduzeću u iznosu od 179,6 milijuna eura za superračunala koje je ono nabavilo i prijavile su dodatne doprinose u naravi u iznosu od 51,9 milijuna eura povezane s operativnim troškovima subjekata koji se bave smještajem (49 % ciljne vrijednosti). Glavni razlog za nižu stopu doprinosa država sudionica činjenica je taj da one priznaju i prijavljuju svoje troškove Zajedničkom poduzeću tek u trenutku zaključenja projekata u okviru programa Obzor 2020. i CEF 1 kojima pružaju potporu s pomoću nacionalnih sredstava.

3.9.15. Iako su pravne obveze EU-a i država sudionica na razini koja odgovara njihovim ciljnim vrijednostima doprinosa u okviru programa Obzor 2020., osiguravanje doprinosa privatnih članova na niskoj je razini. Doprinosi u naravi privatnih članova za operativne aktivnosti (20 milijuna eura) i dalje su znatno ispod minimalne ciljne vrijednosti od 420 milijuna eura dogovorene za njih u uredbi o osnivanju Zajedničkog poduzeća. Kao što je Sud primijetio u prethodnim izvješćima (npr. u [godišnjem izvješću o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023.](#), odlomak 3.9.16.), to stanje proizlazi iz mehanizama financiranja³⁹ koje zajedničko poduzeće EuroHPC primjenjuje na svoje aktivnosti. Na temelju tih mehanizama privatnim članovima omogućuje se osiguravanje doprinosa u naravi samo za bespovratna sredstva za inovacije (na koja otpada oko 30 % cjelokupnih aktivnosti Zajedničkog poduzeća povezanih s

³⁹ Vidjeti članak 15. stavak 3. točku (f) Statuta priloženih Uredbi Vijeća (EU) 2018/1488.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

bespovratnim sredstvima). Sud smatra da se time ograničava sposobnost Zajedničkog poduzeća da ispuni svoju zadaću bliske suradnje s privatnim sektorom i ne omogućuje mu se da kvantificira doprinos privatnog sektora ostvarivanju ciljeva Zajedničkog poduzeća u okviru programa Obzor 2020.

Zbog novog stupa za umjetnu inteligenciju usporilo se izvršavanje proračuna za program Digitalna Europa za 2024. i osiguravanje doprinosa članova

3.9.16. S obzirom na veliku stratešku važnost novog stupa za umjetnu inteligenciju za zajedničko poduzeće EuroHPC i njegove države sudionice ono je preraspodijelilo dostupne resurse na ključne prve pozive na iskaz interesa za osnivanje tvornica umjetne inteligencije. U prosincu 2024. odabralo je sedam subjekata koji se bave smještajem umjetne inteligencije i dodijelilo sufinanciranje za njihove projekte ulaganja (oko 653 milijuna eura u okviru programa Digitalna Europa i 112 milijuna eura u okviru programa Obzor Europa). To je značilo da je nekoliko drugih planiranih aktivnosti ulaganja otkazano ili odgođeno za razdoblje 2025. – 2027., što je dovelo do kašnjenja u provedbi infrastrukturnih aktivnosti EuroHPC-a u okviru programa Digitalna Europa za 2024.

3.9.17. Time se objašnjava zašto su za 2024. stope izvršenja sredstava za preuzimanje obveza i za plaćanja za aktivnosti ulaganja u okviru programa Digitalna Europa bile na vrlo niskoj razini te su iznosile 22 % odnosno 19 % (2023.: 89 % odnosno 18 %).

3.9.18. U [tablici 3.9.2.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EuroHPC za istraživačke programe u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

Tablica 3.9.2. – Doprinosi članova za programe Obzor Europa, Digitalna Europa i CEF 2 (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽³⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽³⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU CNECT) ⁽¹⁾	3 059,3	92,0	3 151,3	190,3	724,9	—	—	915,2	29 %
Države sudionice ⁽²⁾	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	103,2	0,0	0,0	139,8	5 %
Privatni članovi	900,0	0,0	900,0	0,0	—	0,0	2,8	2,8	0 %
Ukupno	6 948,6	92,0	7 040,6	226,9	828,0	0,0	2,8	1 057,8	15 %

(1) Uključuje (a) iznos do 900 milijuna eura iz programa Obzor Europa od kojeg se oduzima srednjoročno smanjenje od 21 milijuna eura i kojem se dodaje doprinos Ujedinjene Kraljevine od 91 milijuna eura; (b) iznos do 1 981,3 milijuna eura iz programa Digitalna Europa; (c) iznos do 200 milijuna eura iz instrumenta CEF 2.

(2) Novčani doprinosi država sudionica koji su izravno isplaćeni ugovarateljima/korisnicima nisu uključeni.

(3) Sastoji se od doprinosa u naravi država sudionica za operativne troškove subjekata domaćina i doprinosa u naravi privatnih članova za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.9.19. Do kraja 2024., treće godine provedbe programa Obzor Europa i Digitalna Europa, EU i države sudionice dostigli su samo oko 17 % svoje ukupne ciljne vrijednosti doprinosa (pri čemu je EU dostigao 29 %, a sudionice 5 %). U tome se odražava, među ostalim, preraspodjela resursa, uglavnom s aktivnosti ulaganja u okviru programa Digitalna Europa na aktivnosti u okviru novog stupa za umjetnu inteligenciju (vidjeti odlomak **3.9.16.**).

3.9.20. Iako su ciljne vrijednosti doprinosa privatnih članova bile više nego dvostruko veće nego u prethodnom VFO-u (povećanje s 420 milijuna eura na 900 milijuna eura), tijekom 2024. osigurani su doprinosi u naravi u iznosu od samo 2,8 milijuna eura. To je stanje posljedica istih strukturnih razloga opisanih u vezi s programom Obzor 2020. (vidjeti odlomak **3.9.15.**). Ni u okviru programa za razdoblje 2021. – 2027. privatni članovi ne mogu sudjelovati u projektima ulaganja financiranim u okviru programa Digitalna Europa, kao što su kupnja ili nadogradnja superračunala i uspostava tvornica umjetne inteligencije (oko 70 % aktivnosti Zajedničkog poduzeća), te su ograničeni na projekte koji uključuju bespovratna sredstva za inovacije, na koje otpada samo 3 % od preostalih 30 % aktivnosti Zajedničkog poduzeća u okviru programa Obzor Europa povezanih s bespovratnim sredstvima. Time se znatno smanjuje mogućnost privatnih članova za osiguravanje doprinosa u naravi.

3.9.21. Kao što je Sud primijetio u [godišnjem izvješću o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023.](#) (odlomak 3.9.19.), sve dok mehanizmi financiranja⁴⁰ i/ili ciljna vrijednost doprinosa za privatne članove koje zajedničko poduzeće EuroHPC primjenjuje ostanu nepromijenjeni, ono neće dostići znatno višu ciljnu vrijednost doprinosa privatnih članova u okviru VFO-a za

⁴⁰ Vidjeti članak 15. stavak 3. točku (g) Statuta priloženih Uredbi Vijeća (EU) 2021/1173 zajedno s člankom 7. stavkom 1. i člankom 11. stavkom 2. te uredbe.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

razdoblje 2021. – 2027. Time se ugrožava ostvarivanje njegovih općih programskih ciljeva u pogledu bliske suradnje s privatnim partnerima.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.9.22. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju pet transakcija u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa (nasumično odabranih među svim završnim plaćanjima / međuplaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio nedostatke u kontroli i nadzoru evidentiranja radnog vremena osoblja koje je radilo na jednom projektu obuhvaćenom uzorkom Suda. U jednom drugom slučaju Sud je utvrdio pogrešku s financijskim učinkom koja je bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog netočne metode za izračun dnevnica.

3.9.23. Na temelju rezultata *ex post* revizija koje je provela Komisijina Zajednička služba za reviziju Zajedničko poduzeće je za svoje rashode u okviru programa Obzor 2020. (koji su 2024. činili oko 80 % njegovih ukupnih plaćanja) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 0,84 % i stopu preostale pogreške od 0 %⁴¹. Za rashode u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa (koji su 2024. činili oko 17 % svih plaćanja) još nisu dostupni rezultati *ex post* revizija.

Opažanja o ostalim pitanjima

EuroHPC do kraja 2024. nije dostigao svoju ciljnu vrijednost u pogledu zapošljavanja

3.9.24. Komisija je 2021. EuroHPC-u stavila na raspolaganje 39 dodatnih radnih mjesta kako bi se EuroHPC približio punom sastavu od 54 zaposlenika koji mu je bio potreban za iskorištavanje sredstava u iznosu od oko 7 milijardi eura u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Od tih novih radnih mjesta njih 30 trebalo je popuniti do kraja 2022., a preostalih devet do kraja 2023. Na kraju 2024. od 39 radnih mjesta njih 14 i dalje je bilo nepopunjeno. Zbog toga EuroHPC možda neće provoditi svoje aktivnosti kako je planirano.

⁴¹ Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća EuroHPC za 2024., poglavlje o unutarnjoj kontroli (str. 104.).

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.9.25. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće EuroHPC poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [*Prilogu*](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2023.	Nepotpuni plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe.	Zajedničko poduzeće donijelo je 2024. ažurirani plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe te ih je ispitalo u svibnju 2025.	Zaključeno
2.	2023.	Nepostojanje politike unutarnje kontrole za osjetljiva radna mjesta.	Zajedničko poduzeće donijelo je 2024. politiku upravljanja osjetljivim radnim mjestima.	Zaključeno
3.	2021., 2022., 2023.	Zbog mehanizama financiranja koje Zajedničko poduzeće primjenjuje, na temelju kojih su privatni članovi mogli osiguravati doprinose u naravi za samo jednu vrstu projekata (inovacijski projekti, na koje otpada oko 3 % ukupnih financijskih sredstava u okviru programa Obzor Europa), privatni članovi nisu mogli dostići svoje minimalne ciljne vrijednosti doprinosa.	Stanje je 2024. ostalo isto (vidjeti odlomak 3.9.20.).	Otvoreno
4.	2022., 2023.	Niske stope izvršenja odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje povezanih s programom Digitalna Europa.	Stanje je 2024. ostalo isto kad je riječ o aktivnostima ulaganja u okviru programa Digitalna Europa (vidjeti odlomak 3.9.16.).	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
5.	2023.	Akumulacija viška novčanih sredstava.	Višak novčanih sredstava Zajedničkog poduzeća povećao se s 840,7 milijuna eura na kraju 2023. na 904,7 milijuna eura na kraju 2024.	Otvoreno
6.	2020., 2021., 2022., 2023.	Pri planiranju administrativnog proračuna za preuzimanje obveza i za plaćanje (glave I. i II.) nije se u dovoljnoj mjeri uzela u obzir preraspodjela znatnih iznosa neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje iz prethodnih godina.	I dok je 2024. stopa izvršenja proračuna za plaćanje za rashode za osoblje (glava I.) iznosila 95 %, stanje je ostalo isto kad je riječ o proračunu za plaćanje za zgrade, opremu i troškove poslovanja (glava II.) Budući da preraspodjela akumuliranih neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje u administrativni proračun za 2024. nije dovoljno uzeta u obzir, stopa izvršenja proračuna za plaćanje za glavu II. ostala je niska te je iznosila 61 % (2023.: 26 %).	Otvoreno
7.	2021., 2022., 2023.	Nisu dostignute ciljne vrijednosti u pogledu zapošljavanja.	Do kraja 2024. Zajedničko poduzeće još nije dostiglo svoju ciljnu vrijednost od 39 novih članova osoblja koje je trebalo zaposliti do kraja 2023. (vidjeti odlomak 3.9.24.).	Otvoreno
8.	2023.	Nedostatci u fazi predodabira postupaka zapošljavanja.	Zajedničko poduzeće 2024. je za fazu predodabira u sklopu svojih postupaka zapošljavanja uvelo u upotrebu tablice za ocjenjivanje s ponderom za svaki od ključnih kriterija.	Zaključeno

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC)

Odgovori zajedničkog poduzeća EuroHPC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2024/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.10. Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS)

Uvod

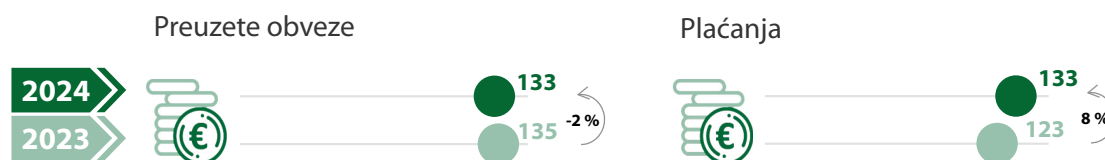
3.10.1. Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2029.⁴² Postalo je financijski samostalno 24. listopada 2023.

3.10.2. Zajedničko poduzeće SNS ima oblik javno-privatnog partnerstva te mu je cilj olakšati i omogućiti zauzimanje vodećeg položaja u Europi u području 5G i 6G mreža i usluga. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU CNECT), i Udruženje industrije za pametne mreže i usluge 6G (6G-IA).

3.10.3. Na [slici 3.10.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.10.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću SNS

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

⁴² Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.10.4. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za pametne mreže i usluge (SNS) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku **3.1**. Potpis na stranici **166**. sastavni je dio mišljenja.

3.10.5. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća SNS, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.10.6. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SNS za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.10.7. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SNS za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.10.8. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SNS za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.10.9. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Privatni članovi dostigli su svoje ciljne vrijednosti zahvaljujući dodatnim aktivnostima

3.10.10. U [tablici 3.10.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća SNS za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS)

**Tablica 3.10.1. – Doprinosi članova za program Obzor Europa
(u milijunima eura)**

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi ⁽¹⁾ , potvrđeno	U naravi ⁽¹⁾ , prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	881,5	18,5	900,0	416,8	19,1	—	—	435,9	48 %
Privatni članovi ⁽²⁾	881,5	18,5	900,0	1,7	0,0	337,3	24,7	363,7	40 %
Ukupno	1 763,0	37,0	1 800,0	418,5	19,1	337,3	24,7	799,6	44 %

(1) Sastoji se od doprinosa u naravi za operativne aktivnosti (DNOA) i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA).

(2) Uključuje doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 21 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 21 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.10.11. Do kraja 2024. EU i privatni članovi zajedno dostigli su oko 44 % ukupne ciljne vrijednosti doprinosa (EU 48 % i privatni članovi 40 %) Prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća od doprinosa privatnih članova iznos od 337,3 milijuna eura (93 %) odnosio se na dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje Zajedničko poduzeće financira. Sud napominje da za DNOA i DNDA Zajedničko poduzeće mora primjenjivati slična pravila o potvrđivanju, izvješćivanju i ovjeravanju. Međutim, budući da se za dodatne aktivnosti ne primjenjuju ista pravila o evaluaciji i praćenju kao na aktivnosti koje Zajedničko poduzeće financira na temelju poziva na podnošenje prijedloga, Sud smatra da postoji rizik od toga da su te dodatne aktivnosti manje djelotvorne kad je riječ o postizanju ciljeva programa Zajedničkog poduzeća.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.10.12. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju dviju transakcija u okviru programa Obzor Europa (nasumično odabranih među svim međuplaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom, koja je bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog netočno izvješćivanja o takvim troškovima za predmetnog vlasnika malog i srednjeg poduzeća te zbog netočne metode za izračun stvarnih troškova.

3.10.13. Komisijina Zajednička služba za reviziju još nije dobila rezultate *ex post* revizija za program Obzor Europa, pa ih Sud nije mogao uzeti u obzir u svojoj ukupnoj procjeni.

Opažanja o upravljačkim i kontrolnim sustavima

Zajedničko poduzeće SNS još nije uvelo kontrolni okvir koji se temelji na riziku za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa

3.10.14. Zajedničko poduzeće SNS još nije uvelo kontrole rashoda u okviru programa Obzor Europa koje se temelje na riziku. Upotreba sustavnog i centraliziranog kontrolnog okvira ključan je dio izjave o jamstvu koju izvršni direktor daje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija Zajedničkog poduzeća. Za uspostavu kontrolnog okvira koji se temelji na riziku bit će potreban znatan rad za koji će zajedničko poduzeće SNS morati staviti na raspolaganje potrebne resurse.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.10.15. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće SNS poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2023.	Komisijin okvir za unutarnju kontrolu proveden je samo djelomično. Konkretno, i dalje su potrebne mjere kojima će se zajamčiti djelotvorna primjena plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka u slučaju katastrofe, politike upravljanja osjetljivim radnim mjestima i načela kontrole za procjenu rizika te aktivnosti kontrole i praćenja.	Zajedničko poduzeće donijelo je politiku upravljanja osjetljivim radnim mjestima u lipnju 2024. Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025. Do kraja 2024. Zajedničko poduzeće još nije uvelo kontrolni okvir koji se temelji na riziku za rashode u okviru programa Obzor Europa (vidjeti odlomak 3.10.14.).	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS)

Odgovori zajedničkog poduzeća SNS

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/SNS-Replies-SAR-JUS-2024/SNS-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.11. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3

Uvod

3.11.1. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3, sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.⁴³ Djelovanje tog zajedničkog poduzeća nastavlja se na prvi i drugi program Partnerstva europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija (EDCTP). Zajedničko poduzeće postalo je financijski samostalno 23. studenoga 2023.

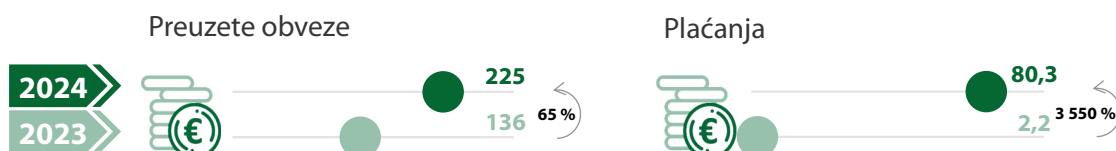
3.11.2. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 ima oblik partnerstva između EU-a i udruženja EDCTP, čiji su trenutni članovi **15 europskih i 30 afričkih zemalja**. Cilj mu je iznaći nova rješenja za smanjenje tereta zaraznih bolesti u supsaharskoj Africi te ojačati istraživačke kapacitete za pripremu i odgovor na ponovno pojavljivanje zaraznih bolesti u toj regiji i drugdje u svijetu. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), i udruženje EDCTP.

⁴³ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

3.11.3. Na [slici 3.11.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.11.1. – Ključni podatci o Zajedničkom poduzeću za globalno zdravlje EDCTP3

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

3.11.4. U povećanju proračuna Zajedničkog poduzeća za preuzimanje obveza i njegova proračuna za plaćanja za 2024. odražavaju se jedan važan poziv na podnošenje prijedloga i plaćanje pretfinanciranja za sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru poziva za 2023. Do kraja 2024. Zajedničko poduzeće dovršilo je zapošljavanje za radna mjesta predviđena u njegovu planu radnih mjesta.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.11.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP 3 i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku [3.1.](#) Potpis na stranici [166.](#) sastavni je dio mišljenja.

3.11.6. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

3.11.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Ostala pitanja

3.11.8. Sud skreće pozornost na važne događaje od izvještajnog razdoblja koji bi mogli znatno utjecati na aktivnosti Zajedničkog poduzeća. Konkretno:

- Zbog brze eskalacije sukoba u istočnom dijelu Demokratske Republike Konga moglo bi biti ugroženo nekoliko projekata koje Zajedničko poduzeće financira u tog regiji.
- Zajedničko poduzeće i udruženje EDCTP organizirali su od 15. do 20. lipnja 2025. u Ruandi 12. forum EDCTP-a u partnerstvu s ruandskim Ministarstvom zdravstva i biomedicinskim centrom. Zajedničko poduzeće izdvojilo je 2024. iznos od oko 1 milijuna eura isključivo za operativne troškove u vezi s tim događanjem.
- Europski parlament objavio je 13. veljače 2025. rezoluciju u kontekstu eskalacije nasilja u istočnom dijelu Demokratske Republike Konga.
- Istog je mjeseca državni tajnik SAD-a najavio ukidanje većine programa koje financira Agencija SAD-a za međunarodni razvoj (USAID), što bi moglo negativno utjecati na neke korisnike Zajedničkog poduzeća koji uvelike ovise o tom financiranju.

Predmetna pitanja ne vode do uvjetnog mišljenja Suda.

Zakunitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.11.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.11.10. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.11.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 i dalje znatno zaostaje za ciljnom vrijednošću uključivanja partnera koji daju doprinos

3.11.12. U [tablici 3.11.1.](#) prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 i partnera koji daju doprinos za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća do kraja 2024.

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3

Tablica 3.11.1. – Doprinosi članova za program Obzor Europa (u milijunima eura)

Članovi	Doprinosi članova (u skladu s uredbom o osnivanju)			Doprinosi članova (stanje na dan 31.12.2024.)					
	Operativne aktivnosti	Administrativni troškovi	Ukupno	Potvrđeni novčani doprinosi	Nepotvrđeni novčani doprinosi	U naravi, potvrđeno	U naravi, prijavljeno, nepotvrđeno	Ukupno	Ostvarenje u %
EU (GU RTD) ⁽²⁾	830,3	59,8	890,1	120,9	4,0	—	—	124,9	14 %
EDCTP – države sudionice ⁽¹⁾⁽²⁾	550,0	0,0	550,0	5,3	—	0,0	394,5	399,8	73 %
Partneri koji daju doprinos ⁽¹⁾	400,0	0,0	400,0	0,0	15,6	—	—	15,6	4 %
Ukupno	1 780,3	59,8	1 840,1	126,2	19,6	0,0	394,5	540,3	29 %

(1) Doprinosi udruženja EDCTP sastoje se od novčanih doprinosa i doprinosa u naravi za dodatne aktivnosti (DNDA). Doprinosi partnera sastoje se od novčanih doprinosa za aktivnosti Zajedničkog poduzeća.

(2) Uključuje doprinose Ujedinjene Kraljevine u iznosu od 110,1 milijuna eura i srednjoročno smanjenje u okviru programa Obzor Europa od 20 milijuna eura.

Izvor: Sud, na temelju podataka koje je dostavilo Zajedničko poduzeće i uredbe o osnivanju Zajedničkog poduzeća.

3.11.13. Do kraja 2024. udruženje EDCTP već je prijavilo 399,8 milijuna eura (73 % ciljne vrijednosti) u novčanim doprinosima i doprinosima u naravi za dodatne aktivnosti, dok su novčani doprinosi EU-a iznosili samo 14 % ciljne vrijednosti. Zajedničko poduzeće u svojoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji procjenjuje da će se doprinosima udruženja EDCTP, zajedno s obvezama Ujedinjene Kraljevine za dodatne aktivnosti u iznosu od 110,1 milijuna eura, zajamčiti da ukupni doprinosi u naravi za dodatne aktivnosti do kraja programa iznose 550 milijuna eura (100 % minimalne ciljne vrijednosti doprinosa udruženja EDCTP).

3.11.14. U skladu s uvodnom izjavom 69. [uredbe o osnivanju](#) Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 ono bi trebalo poticati druge međunarodne ulagače u istraživanja, kao što su dobrotvorne udruge, farmaceutska industrija i ostale zemlje izvan EU-a, da kao partneri koji daju doprinos daju novčane doprinose tom partnerstvu. U skladu s člankom 102. te uredbe Zajedničko poduzeće mora do kraja provedbe programa usmjeriti novčane doprinose u iznosu od 400 milijuna eura. Međutim, na kraju 2024., tj. na kraju treće godine provedbe, novčani doprinosi partnera koji daju doprinos i dalje su bili na vrlo niskoj razini i iznosili su 15,6 milijuna eura (4 % ciljne vrijednosti). Zajedničko poduzeće uključilo je 2024. samo još jednog dodatnog partnera, koji će 2025. i 2026. dati doprinose u iznosu od oko 2,2 milijuna eura. Zbog manjka takvih doprinosa mogao bi se znatno smanjiti učinak poluge aktivnosti Zajedničkog poduzeća, stoga taj manjak sa sobom donosi rizik za postizanje njegovih ciljeva u okviru navedenih programa.

Nedostatci u planiranju i izvršenju proračuna za administrativne rashode

3.11.15. Do kraja 2024. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 izvršilo je plaćanja u iznosu od samo 3 milijuna eura (75 %) iz svojeg proračuna za rashode za osoblje koji iznosi oko 4 milijuna eura (glava I.) i samo 1 milijun eura (37 %) iz proračuna za administrativnu infrastrukturu koji iznosi 2,7 milijuna eura (glava II.). Zbog toga je iznos neiskorištenih odobrenih sredstava za administrativna plaćanja koja će se preraspodijeliti u administrativni

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3

proračun za sljedeću godinu dosegnuo 2,7 milijuna eura, tj. 40 % ukupnog administrativnog proračuna (glave I. i II.) za 2025. Prema navodima Zajedničkog poduzeća povećanje neiskorištenih odobrenih sredstava za administrativna plaćanja uglavnom je posljedica kašnjenja pri zapošljavanju (glava I.) i kašnjenja u provedbi ugovora o obnovi (glava II.), za što su rashodi bili predviđeni za 2024.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.11.16. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju jedne transakcije u okviru programa Obzor Europa (nasumično odabrane među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. U transakciji nije bilo pogrešaka.

3.11.17. Komisijina Zajednička služba za reviziju još nije prikupila rezultate *ex post* revizija za program Obzor Europa, pa ih Sud nije mogao uzeti u obzir u svojoj ukupnoj procjeni.

Opažanja o ostalim pitanjima

Nedostatci u odabiru člana osoblja na višem rukovodećem položaju

3.11.18. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 provelo je 2024. postupak odabira za jedan rukovodeći položaj. Kandidati koji nisu imali potrebno minimalno iskustvo u upravljanju i stručno znanje kako je navedeno u oglasu za slobodno radno mjesto nisu bili sustavno isključeni. Međutim, to nije utjecalo na ishod navedenog postupka jer je uspješni kandidat ispunio sve kriterije za odabir.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.11.19. Pregled mjera koje je Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2023.	Komisijin okvir za unutarnju kontrolu proveden je samo djelomično. Konkretno, i dalje su potrebne mjere kojima će se zajamčiti djelotvorna primjena plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka u slučaju katastrofe, politike upravljanja osjetljivim radnim mjestima i načela kontrole za aktivnosti praćenja.	Zajedničko poduzeće donijelo je politiku upravljanja osjetljivim radnim mjestima u svibnju 2024. Ažurirani zajednički plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka u slučaju katastrofe odobreni su 2024. Ispitivanje obaju planova dio je zajedničkog programa rada u području IT-a za 2025.	Otvoreno

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3

Odgovori Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2024/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

3.12. Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC)

Uvod

3.12.1. Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC), sa sjedištem u Bukureštu, osnovan je u svibnju 2021. u okviru programa Digitalna Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2029.⁴⁴ Postao je financijski samostalan 24. rujna 2024. Prije tog datuma Komisija je bila zadužena za proračun ECCC-a za 2024. te je izvršila odobrena sredstva za plaćanje u vrijednosti od 74,2 milijuna eura i odobrena sredstva za preuzimanje obveza u vrijednosti od 2,1 milijun eura.

3.12.2. ECCC zajedno s mrežom nacionalnih koordinacijskih centara podupire inovacije i industrijske politike u području kibernetičke sigurnosti u suradnji s industrijom, MSP-ovima, europskim organizacijama za istraživanje i normizaciju, javnim subjektima i dionicima koji se bave kibernetičkom sigurnošću.

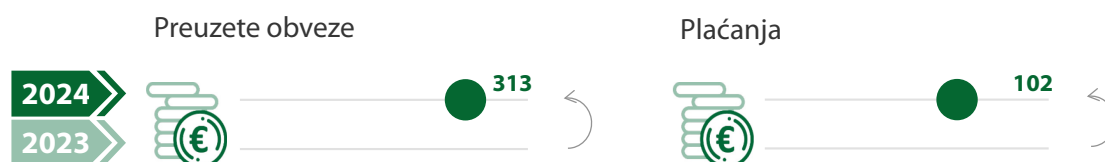
3.12.3. Na [slici 3.12.1.](#) prikazani su ključni podatci o ECCC-u za razdoblje od 24. rujna do 31. prosinca 2024.

⁴⁴ Uredba (EU) 2021/887 Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti i mreže nacionalnih koordinacijskih centara.

Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC)

Slika 3.12.1. – Ključni podatci o ECCC-u

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva neiskorištena prethodnih godina koja je ECCC preraspodijelio u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i preraspodjele u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje privremeno i ugovorno osoblje.

Izvor: podatci koje je dostavio ECCC.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.12.4. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku 3.1. Potpis na stranici 166. sastavni je dio mišljenja.

3.12.5. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije ECCC-a, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za razdoblje od 24. rujna do 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.12.6. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća ECCC za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Posebna napomena

3.12.7. Sud skreće pozornost na bilješku 4.1.2. uz računovodstvenu dokumentaciju ECCC-a za 2024., u kojoj se objašnjava da je ECCC postao financijski samostalan 24. rujna 2024. Do tog je datuma Komisija snosila odgovornost za uspostavu i početno poslovanje ECCC-a. Sud skreće pozornost i na bilješku 4.3.3., u kojoj se objašnjava da je 2024. ukupni iznos isplaćen u obliku pretfinanciranja za operativne aktivnosti iznosio 276,2 milijuna eura, od čega je Komisija osigurala 195,6 milijuna eura prije nego što je ECCC postao financijski samostalan. Predmetna pitanja ne vode do uvjetnog mišljenja Suda.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.12.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom ECCC-a za razdoblje od 24. rujna do 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Posebna napomena

3.12.9. Sud skreće pozornost na bilješku 5.1.3. uz računovodstvenu dokumentaciju ECCC-a za 2024., u kojoj se objašnjava da do 31. prosinca 2024. države članice još nisu

Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC)

dale dobrovoljne doprinose zajedničkim mjerama ECCC-a i njegovu administrativnom proračunu. Predmetno pitanje ne vodi do uvjetnog mišljenja Suda.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.12.10. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom ECCC-a za razdoblje od 24. rujna do 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

3.12.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o proračunskom upravljanju

ECCC ne raspolaže informacijama o kumulativnim doprinosima svojih članova primljenim prije nego što je postao financijski samostalan

3.12.12. ECCC u svojoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2024. nije objavio nikakve informacije o kumulativnim doprinosima svojih članova u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa primljenim prije nego što je postao financijski samostalan niti je usporedio doprinose koje je primio iz svih izvora do kraja godine s ciljnim vrijednostima doprinosa utvrđenim za svaki program. Zbog toga na kraju godine nisu u potpunosti objavljena postignuća ECCC-a.

Opažanja o upravljačkim i kontrolnim sustavima

ECCC je djelomično uveo svoj okvir za unutarnju kontrolu

3.12.13. Do kraja 2024. ECCC je djelomično uveo svoj [okvir za unutarnju kontrolu](#), koji se temelji na 17 načela. Konkretno, ECCC još nije bio dovršio rad kako bi se zajamčila djelotvorna primjena plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka u slučaju katastrofe, uspostavile politike upravljanja osjetljivim radnim mjestima i provela načela kontrole povezanih s procjenom rizika te aktivnostima kontrole i praćenja koji se temelje na riziku.

Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti
(ECCC)

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.12.14. Sud je na razini krajnjih korisnika proveo reviziju jedne transakcije u okviru programa Digitalna Europa (nasumično odabrane među svim međuplaćanjima i poravnanjima koje je Zajedničko poduzeće izvršilo 2024.) kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje Zajedničko poduzeće u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Sud je utvrdio jednu pogrešku s financijskim učinkom, koja je bila posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog upotrebe netočne stope jediničnog troška pri izračunu dnevnica.

3.12.15. Zajednička služba Komisije za reviziju provodi *ex post* revizije plaćanja u okviru programa Obzor Europa. Kad je riječ o programu Digitalna Europa, te revizije provodi Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA). Rezultati *ex post* revizija još nisu dostupni, pa ih Sud nije mogao uzeti u obzir u svojoj ukupnoj procjeni.

Europski stručni centar za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti
(ECCC)

Odgovori zajedničkog poduzeća ECCC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/ECCC-Replies-SAR-JUS-2024/ECCC-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

**Zajedničko poduzeće koje djeluje u
okviru Euratoma**

3.13. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

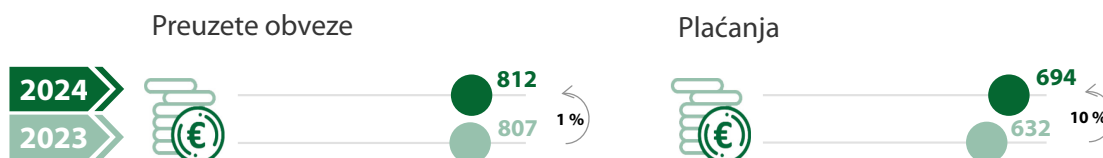
Uvod

3.13.1. Europsko zajedničko poduzeće za međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor (ITER) i razvoj [energije fuzije \(F4E\)](#) osnovano je u travnju 2007. na razdoblje od 35 godina⁴⁵. Jedna je od njegovih glavnih zadaća pružati doprinos Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) Međunarodnoj organizaciji za energiju fuzije ITER (ITER-IO), koja je zadužena za provedbu projekta ITER. Glavna fuzijska postrojenja nalaze se u Cadaracheu u Francuskoj, a sjedište zajedničkog poduzeća F4E u Barceloni. Njegove članove čine Euratom, koji predstavlja Komisija, i države članice Euratoma.

3.13.2. Na [slici 3.13.1.](#) prikazani su ključni podatci o Zajedničkom poduzeću.

Slika 3.13.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću F4E

Raspoloživi proračun (u milijunima eura)*

Broj članova osoblja (na dan 31. prosinca)**

* Raspoloživi proračun uključuje odobrena sredstva koja nisu iskorištena prethodnih godina i koja je Zajedničko poduzeće preraspodijelilo u proračun za tekuću godinu, kao i namjenske prihode i sredstva preraspodijeljena u sljedeću godinu.

** „Osoblje” uključuje dužnosnike, privremeno i ugovorno osoblje te upućene nacionalne stručnjake.

Izvor: podatci koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

⁴⁵ Odluka Vijeća 2007/198/Euratom o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije i davanju povlastica tom poduzeću.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.13.3. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) i tijela zaduženih za upravljanje te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku **3.1.** Potpis na stranici **166.** sastavni je dio mišljenja.

3.13.4. Sud je obavio reviziju:

- (a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća F4E, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2024., te
- (b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.13.5. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća F4E za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2024. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije. Ta se pravila temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Posebna napomena

3.13.6. Sud skreće pozornost na bilješku 6.4.2. uz godišnju računovodstvenu dokumentaciju Zajedničkog poduzeća za financijsku godinu 2024., u kojoj su ukupni troškovi za dovršetak ispunjavanja obveza za projekt ITER („procjena na završetku projekta”) procijenjeni na 25,8 milijardi eura (u vrijednostima iz 2024.). U toj se procjeni odražava povećanje troškova koje proizlazi iz izmijenjenih temeljnih planova za ITER, koje

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

je ITER-IO predložio u srpnju 2024., ali ih Vijeće ITER-a još nije službeno usvojilo (vidjeti odlomke [3.13.12.](#) i [3.13.15.](#)).

3.13.7. Sud skreće pozornost na točku (d) u uvodnom dijelu godišnje računovodstvene dokumentacije Zajedničkog poduzeća za 2024. („Učinak međunarodnog stanja”), u kojoj se opisuje znatan i dugotrajan inflacijski učinak na poslovanje zajedničkog poduzeća F4E zbog poremećaja u lancu opskrbe koji su bili potaknuti bolešću COVID-19 i agresivnim ratom protiv Ukrajine. Zajedničko poduzeće F4E procjenjuje da će ukupni učinak na njegovu procjenu na završetku projekta iznositi 246 milijuna eura (u vrijednostima iz 2008.).

Predmetna pitanja ne vode do uvjetnog mišljenja Suda.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.13.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća F4E za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.13.9. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća F4E za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

3.13.10. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o ostalim pitanjima

Zbog izmjene temeljnih planova za ITER iz 2024. znatno se povećala izloženost zajedničkog poduzeća F4E-a riziku

3.13.11. Sporazum o projektu ITER, kojim se uspostavlja ITER-IO među državama sudionicama (države članice Euratoma, koje predstavlja Komisija, te Kina, Indija, Japan, Južna Koreja, Rusija i Sjedinjene Američke Države), stupio je na snagu u listopadu 2007. Zajedničko poduzeće F4E osnovano je 2007. kao „domaća agencija” zadužena za doprinos EU-a projektu ITER. I ITER-IO i zajedničko poduzeće F4E imaju vijek trajanja od 35 godina, koji završava 2042. Sporazum o projektu ITER može se produljiti za dodatnih 10 godina odlukom Vijeća ITER-a.

3.13.12. U lipnju 2024. ITER-IO predložio je Vijeću ITER-a izmijenjeni projektni plan s novim skupom temeljnih planova koji će zamijeniti planove dogovorene 2016. Na temelju tog izmijenjenog plana odgađa se završetak faze sastavljanja projekta ITER s 2025. (prva plazma) na 2035. (početak istraživačkih operacija), a završetak cijelog projekta s 2042. na 2059. (17 godina nakon trenutačnog datuma završetka). Vijeće ITER-a primilo je na znanje izmijenjene temeljne planove te podržalo ITER-IO i domaće agencije (kao što je zajedničko poduzeće F4E) da ih upotrebljavaju kao radni plan za praćenje napretka i operativno upravljanje projektom ITER ne dovodeći u pitanje ukupne troškove i godišnje proračunske postupke. Međutim, Vijeće ITER-a nije službeno odobrilo temeljne planove za 2024.⁴⁶

3.13.13. U drugoj polovici 2024. zajedničko poduzeće F4E počelo je prilagođavati svoje operativno planiranje izmijenjenim temeljnim planovima, u skladu s preporukom Vijeća ITER-a. U skladu s odlukom francuske vlade iz 2012. o uspostavi projekta ITER reaktor u Cadaracheu mora biti u funkciji 25 godina (do travnja 2037.), osim ako Francuska odobri produljenje.

3.13.14. Temeljni planovi za 2024. uključuju nekoliko važnih tehničkih promjena projekta ITER koje mogu znatno utjecati na opseg doprinosa u naravi zajedničkom poduzeću F4E. Glavne su promjene sljedeće:

- razdvajanje procesa sastavljanja komponenti u dvije faze, pri čemu je nabava složenijih dijelova alata odgođena za kasniju fazu;
- upotreba volframa umjesto berilija u prvom zidu okrenutom plazmi, čime se poboljšava sigurnost i smanjuju dugoročni troškovi;

⁴⁶ Vidjeti odluke Vijeća ITER-a s njegova 34. sastanka (20. lipnja 2024.).

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

- znatno povećanje snage radiofrekvencijskog grijanja zbog promjene materijala prvog zida, za što je potrebno dodatnih 48 girotrona. Zajedničko poduzeće F4E predložilo je da isporuči do 16 girotrona od navedenih 48 u zamjenu za mogućnost jednakog smanjenja njegovih novčanih doprinosa za ITER, i to kako bi se ojačala otpornost industrije EU-a u toj ključnoj tehnološkoj domeni fuzije;
- projektiranje postrojenja s vrućim komorama u dvije faze za odlaganje kontaminiranih komponenti projekta ITER, s jednostavnijim i znatno manjim postrojenjima tijekom faze niske aktivacije koja traje do 2050.

3.13.15. Naposljetku, za predložene nove temeljne planove sve će domaće agencije morati dati veće novčane doprinose i doprinose u naravi za ITER-IO. Prema godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća F4E procijenjeni financijski učinak temeljnih planova za 2024. glavni je pokretač znatnog povećanja iznosa ispunjavanja obveza Zajedničkog poduzeća za projekt ITER („procjena na završetku projekta”) s 21,2 milijarde eura (na kraju 2023.; 21,6 milijardi eura u vrijednostima iz 2024.) na 25,8 milijardi eura (na kraju 2024.). To će značiti povećanje doprinosa Euratoma i Francuske operativnim proračunima Zajedničkog poduzeća za oko 4,2 milijarde eura (u vrijednostima iz 2024.).

3.13.16. Sud uvažava činjenicu da je prilagodba temeljnih planova iz 2016. bila potrebna kako bi se poduzele mjere za dosadašnja znatna kašnjenja, uglavnom s pomoću pojednostavnjenja provedbe projekata. Međutim, zbog izmijenjenih temeljnih planova koje je predložio ITER-IO povećala se izloženost zajedničkog poduzeća F4E nizu rizika koji nisu na odgovarajući način prikazani u njegovu najnovijem registru rizika.

- Rizik za održivost: relevantnost projekta ITER mogla bi se dovesti u pitanje zbog pomicanja rokova dostizanja važnih ključnih etapa (kao što je ostvarivanje prve plazme) bliže datumu završetka projekta i većeg tržišnog natjecanja uzrokovanog razvojem fuzijskih projekata u trećim zemljama.
- Pravni rizik: članovi mogu odbiti odobriti produljenje Sporazuma o projektu ITER (koji završava 2042.) ili navedena francuska odluka može isteći prije puštanja reaktora u pogon.
- Tehnički i gospodarski rizik: znatne promjene u opsegu tehničkih rezultata zajedničkog poduzeća F4E (kao što su one koje utječu na postrojenja s vrućim komorama) mogu imati učinak na inovacije.
- Financijski rizik: Euratom u okviru budućih VFO-ova ili država domaćin Francuska možda neće moći na održiv način financirati znatno veće doprinose zajedničkom poduzeću F4E.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija

3.13.17. Sud proveo reviziju 30 nasumično odabranih transakcija (završnih plaćanja / međuplaćanja i poravnanja) odabranih 2024. kako bi procijenio djelotvornost sustava upravljanja i kontrole koje primjenjuje zajedničko poduzeće F4E u pogledu zakonitosti i pravilnosti operativnih rashoda. Utvrdio je jednu pogrešku s financijskim učinkom koja je posljedica znatne izmjene dvaju ugovora u vezi s nekretninama koja nije uklonjena u novom postupku javne nabave.

Opažanja o upravljačkim i kontrolnim sustavima

Nedostatci u sustavu zajedničkog poduzeća F4E za upravljanje rizicima i IT alatu

3.13.18. Pri utvrđivanju rizika zajedničko poduzeće F4E uglavnom je usredotočeno na rizike za operativnu provedbu projekta. Ne uklanja sve rizike povezane s ljudskim resursima, kao što su potreba za restrukturiranjem Zajedničkog poduzeća kako bi se prilagodilo temeljnim planovima za 2024., intenzivna upotreba vanjskih pružatelja usluga, teme planiranja resursa i upravljanja njima (posebno sposobnost Zajedničkog poduzeća da zadrži ili zaposli osobe s potrebnim vještinama) i neusklađenost s [Pravilnikom o osoblju EU-a](#) ili etičkim okvirom Zajedničkog poduzeća na sličan način.

3.13.19. Nadalje, IT alatom koji zajedničko poduzeće F4E upotrebljava za upravljanje rizicima ne dobivaju se informacije o financijskom učinku relevantnih ključnih rizika u trenutačnim cijenama ni informacije o njihovoj stvarnoj pojavi.

Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

3.13.20. Pregled mjera koje je zajedničko poduzeće F4E poduzelo kao odgovor na opažanja Suda iz prijašnjih godina nalazi se u [Prilogu](#).

Prilog – Praćenje mjera poduzetih u pogledu opažanja iz prijašnjih godina

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
1.	2019., 2023.	Nema centralizirane funkcije za koordinaciju vanjskih pružatelja usluga i upravljanje njima ni metodologije za procjenu ukupnih potreba zajedničkog poduzeća F4E-a za ljudskim resursima (uključujući vanjske pružatelje usluga). Planiranje ukupnih potreba za ljudskim resursima (uključujući vanjske pružatelje usluga) ne temelji se na pravilnoj procjeni radnog opterećenja ili potrebnih vještina i sposobnosti. Ne postoji jedinstvena službena definicija vanjskih pružatelja usluga kako bi se mogao pravilno procijeniti njihov utjecaj na potrebe za statutarnim osobljem.	Radna skupina osnovana je 2022. kako bi se procijenila velika ovisnost o vanjskim resursima tako da se njihova upotreba može bolje planirati i opravdati. Zajedničko poduzeće odobrilo je 2024. politiku o upotrebi vanjskih pružatelja usluga, uključujući njihovu definiciju i planiranje potreba za njima. Zatim je 2025. donesena odluka o centralizaciji koordinacije tih pružatelja usluga i upravljanju njima.	Otvoreno
2.	2021., 2023.	Najnovijim registrom rizika zajedničkog poduzeća F4E obuhvaćen je rizik od nedovoljne asimilacije vanjskih pružatelja usluga, ali ne i drugi potencijalni rizici povezani s dugoročnom velikom ovisnošću o vanjskim pružateljima usluga.	Zajedničko poduzeće planira tijekom 2025. procijeniti je li druge potencijalne rizike povezane s vanjskim pružateljima usluga potrebno uključiti u registar rizika.	Otvoreno

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
3.	2022., 2023.	Niska stopa izvršenja proračuna za preuzimanje obveza za operativne aktivnosti. Niska stopa izvršenja proračuna za administrativna plaćanja (glava II.) i storniranje mnogih obveza prenesenih iz prethodne godine.	Stanje se poboljšalo 2024. Do kraja 2024. zajedničko poduzeće F4E izvršilo je 91 % dostupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza (2023.: 70 %) i 68 % proračuna za administrativna plaćanja (2023.: 65 %) te storniralo 19 % obveza prenesenih iz prethodne godine (2023.: 21 %).	Zaključeno
4.	2022., 2023.	Znatne promjene u sastavu višeg rukovodstva zajedničkog poduzeća F4E od kraja 2022. i značajna reorganizacija 2023. dovele su do promijenjene uloge i odgovornosti srednjeg rukovodstva.	Zajedničko poduzeće F4E pokrenulo je 2024. sve preostale postupke zapošljavanja na slobodna radna mjesta u višem i srednjem rukovodstvu i dovršilo ih je u ožujku 2025.	Zaključeno
5.	2022.	U najnovijoj procjeni rizika zajedničkog poduzeća F4E nisu se odražavali rizici koje sa sobom donose poznati značajni događaji koji su utjecali na njegove aktivnosti.	Zajedničko poduzeće F4E uvelo je novi koncept utvrđivanja rizika radi potpore brzom konsolidaciji na razini sažetka rizika i povećanja vidljivosti svih aktivnosti upravljanja rizicima. Međutim, ključni rizici koji proizlaze iz predloženih temeljnih planova za 2024. nisu na odgovarajući način prikazani u procjeni rizika Zajedničkog poduzeća (vidjeti odlomak 3.13.16.). Zajedničko poduzeće planira tijekom 2025. procijeniti je li te rizike potrebno uključiti u registar rizika.	Otvoreno

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
6.	2023.	Dugoročne planske procjene zajedničkog poduzeća F4E u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2023. („procjena na završetku projekta”) bile su znatno podcijenjene jer su se i dalje temeljile na ključnim etapama i pretpostavkama o troškovima iz 2016. u kojima nisu u obzir uzete znatne i novije tehničke promjene.	U godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća F4E za 2024. procjena na završetku projekta temeljila se na predloženim temeljnim planovima za 2024. (vidjeti odlomak 3.13.15.).	Zaključeno
7.	2023.	U godišnjim izvješćima zajedničkog poduzeća F4E nije se točno odražavala situacija u pogledu stalnog osoblja, uključujući privremeno osoblje s ugovorima na neodređeno vrijeme (<i>de facto</i> stalno zaposleno osoblje).	U godišnjim izvješćima zajedničkog poduzeća F4E za 2024. nisu navedene informacije o privremenom osoblju imenovanom na stalna radna mjesta.	Otvoreno
8.	2023.	Služba zajedničkog poduzeća F4E za unutarnju reviziju nije dostavila zadovoljavajuće dokaze o redovitoj upotrebi informacija o upravljanju rizicima pri planiranju svojih aktivnosti unutarnje revizije. Okvir za unutarnju kontrolu i dalje nije uključivao integrirani proces za upravljanje rizicima.	Zajedničko poduzeće F4E uvelo je 2024. redovite tromjesečne sastanke tima za upravljanje rizicima i tima za unutarnju reviziju. Ishod tih sastanaka još nije uzet u obzir u sklopu procesa unutarnje kontrole.	Otvoreno
9.	2023.	Ne postoji politika upravljanja osjetljivim radnim mjestima.	Zajedničko poduzeće donijelo je politiku upravljanja osjetljivim radnim mjestima u travnju 2025. U skladu s odredbama te politike	Zaključeno

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Broj	Godina opažanja Suda	Opažanje Suda (sažetak)	Korektivne mjere i drugi relevantni događaji (sažetak)	Stanje u pogledu opažanja Suda
			utvrdilo je popis osjetljivih radnih mjesta i odgovarajućih mjera ublažavanja.	

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Odgovori F4E-a

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECARepplies/F4E-Replies-SAR-JUS-2024/F4E-Replies-SAR-JUS-2024_HR.pdf

Ovo je izvješće usvojilo IV. revizijsko vijeće, kojim predsjedava član Revizorskog suda Petri Sarvamaa, na sastanku održanom u Luxembourg u 23. rujna 2025.

Za Revizorski sud

Tony Murphy
predsjednik

Pokrate i skraćeni nazivi

BBI	Zajedničko poduzeće za bioindustriju
CA	Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo
CAS	Zajednička služba Europske komisije za reviziju
CBE	Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo
CEF	Instrument za povezivanje Europe
Clean H2	Zajedničko poduzeće za čisti vodik
CS	Zajedničko poduzeće „Clean Sky”
DNDA	Doprinosi u naravi za dodatne aktivnosti
DNOA	Doprinosi u naravi za operativne aktivnosti
ECCC	Europski stručni centar za kibersigurnost
ECSEL	Zajedničko poduzeće za elektroničke komponente i sustave
EDCTP	Partnerstvo europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija
EU-Rail	Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu
Euratom	Europska zajednica za atomsku energiju
EuroHPC	Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi
F4E	Zajedničko poduzeće „Fuzija za energiju”
FCH	Zajedničko poduzeće za gorivne članke i vodik
FP7	Sedmi okvirni program za istraživanja i tehnološki razvoj (2007. – 2013.)
Globalno zdravlje EDCTP3	Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje i Partnerstvo europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija
GU CNECT	Glavna uprava Komisije za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije
GU MOVE	Glavna uprava Komisije za mobilnost i promet
GU RTD	Glavna uprava Komisije za istraživanje i inovacije
HaDEA	Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo
IAS	Služba za unutarnju reviziju
IHI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje
IMI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove

ITER	Međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor
ITER-IO	Međunarodna organizacija za energiju fuzije ITER
KDT	Zajedničko poduzeće za ključne digitalne tehnologije
MRevS	Međunarodni revizijski standardi
S2R	Zajedničko poduzeće „Shift2Rail” (Europska inicijativa za željeznice)
SESAR	Zajedničko poduzeće za istraživanja u području upravljanja zračnim prometom jedinstvenog europskog neba
SNS	Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge
Standardi ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
VFO	Višegodišnji financijski okvir

AUTORSKA PRAVA

© Europska unija, 2025.

Politika Europskog revizorskog suda (Sud) o ponovnoj uporabi sadržaja utvrđena je u [Odluci Suda br. 6-2019](#) o politici otvorenih podataka i ponovnoj uporabi dokumenata.

Osim ako je drukčije navedeno (npr. u pojedinačnim napomenama o autorskim pravima), sadržaj Suda koji je u vlasništvu EU-a ima dozvolu [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Stoga je opće pravilo da je ponovna uporaba dopuštena pod uvjetom da se na odgovarajući način navede izvor i naznače eventualne promjene. Osoba koja ponovno upotrebljava sadržaj Suda ne smije izmijeniti izvorno značenje ili poruku. Sud ne snosi odgovornost za posljedice ponovne uporabe.

Ako određeni sadržaj prikazuje osobe čiji je identitet moguće utvrditi, npr. u slučaju fotografija koje prikazuju osoblje Suda, ili ako uključuje djela trećih strana, potrebno je zatražiti dodatno dopuštenje.

U slučaju dobivanja takvog dopuštenja njime se poništava i zamjenjuje prethodno opisano opće dopuštenje i jasno se navode sva ograničenja koja se primjenjuju na uporabu tog sadržaja.

Za uporabu ili reprodukciju sadržaja koji nije u vlasništvu EU-a dopuštenje se po potrebi mora zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Softver ili dokumenti na koje se primjenjuju prava industrijskog vlasništva, kao što su patenti, žigovi, registrirani dizajn, logotipi i nazivi, nisu obuhvaćeni politikom Suda o ponovnoj uporabi sadržaja.

Na internetskim stranicama institucija Europske unije unutar domene europa.eu dostupne su poveznice na internetske stranice trećih strana. Sud nema nikakvu kontrolu nad njihovim sadržajem te je stoga preporučljivo da provjerite njihove politike zaštite osobnih podataka i autorskih prava.

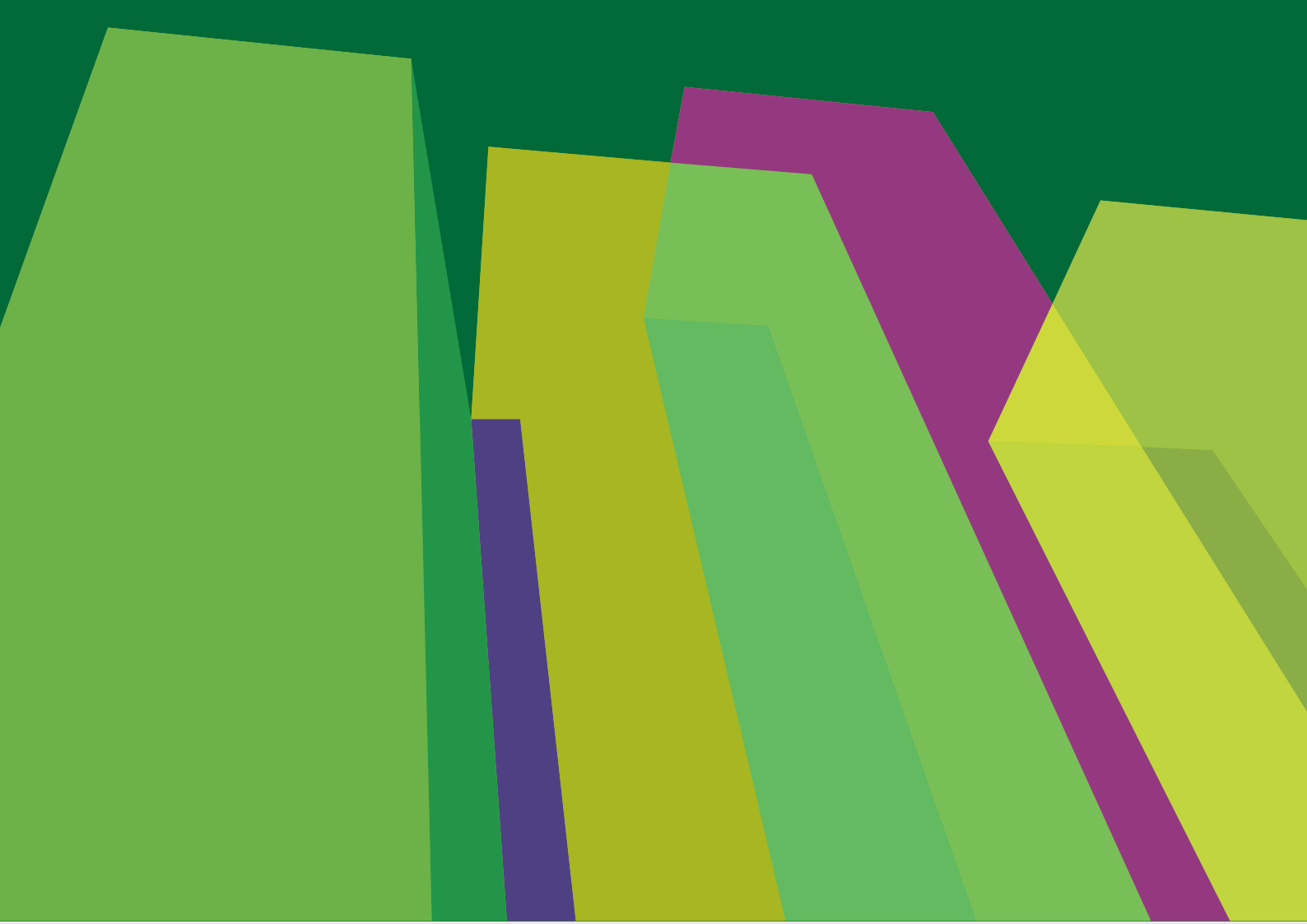
Upotreba logotipa Suda

Logotip Suda ne smije se upotrebljavati bez prethodne suglasnosti Suda.

PDF	ISBN 978-92-849-5357-8	ISSN 2812-006X	doi:10.2865/9700985	QJ-01-25-035-HR-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------

KAKO UPUĆIVATI

Europski revizorski sud, [Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za financijsku godinu 2024.](#), Ured za publikacije Europske unije, 2025.

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Ured za publikacije
Europske unije